H. G. WELLS

Duvardaki Kapı

Babil Kitaplığı

Jorge Luis Borges tarafından hazırlanan fantastik edebiyat dizisi

Dost Kitabevi Yayınları

Her büyük yazar işe iyi bir okur olmakla başlar ve yıllar geçtikçe, tercih ettiği ya da dışladığı okumalarıyla kişisel bir kitaplık yaratır.

Buenos Aires'teki Ulusal Kitaplık'ın (ki burada dünyanın başka yörelerinde bulunmayan kitapların olduğu söylenir) yöneticisi Jorge Luis Borges bu kitap bolluğundan yararlanmasını bildi: Zaten büyülenmiş okurlarına, derin bilgi ve neşesiyle, şaşırtıcı derecede ilginç derlemeler hazırlayıp sundu.

Düşsel edebiyatın mücevherlerini oluşturan metinleri bir araya getirdi ve onun en güzel hikâyelerinden biri olan Babil Kitaplığı, aynı zamanda dizinin adı oldu.

1975 ile 1985 arasında yayımlanan bu dizi, daha şimdiden bir edebiyat klasiğidir. Bir araya gelen bu kitaplar aynı zamanda Buenos Aires ’in bu büyük kütüphanecisine adanmış en duygusal anıtlardan da birini oluşturur.

iyi okumalar.

EM. Ricci

Dost Kitabevi

Babil Kitaplığı

Duvardaki Kapı

H. G. Wells

önsöz

Jorge Lıiis Borges

The Door in the Wall

The Plattner Story

The Story of the Late Mr. Elvesham

The Crystal Egg

The Magic Shop

İngilizceden Çeviren:

Ülker Erzımmılııoglu

Önsöz, Ispanyolcadan Çeviren: Mukadder Yaycıoglıı

ISBN 975-7501-50-6

Birinci Baskı (3000 adet), Aralık 1998, Ankara İkinci Baskı (2000 adet), Aralık 2004, Ankara

Tasarım: Franco Maria Ricci, Marcella Boncschi Fotokompozisyon: Fototype, Milano Baskı: Pelin Ofset, Ankara

Teknik Hazırlık:

Ferhat Babacan

Bit kitaplar, Adobe PageMaker *6.5 te formatlannuş ve* Adobe Type Library Bodoni *yazı karakterleri kullanılarak hazırlanmıştır.*

Önsöz

Herbert George Wells 1866 yılınıda Kent bölgesinde doğdu, 1946 yılında Londra da öldü. Babası bakkal olan Wells 'in de ilk uğraşı bakkallıktı. 1893 yılına kadar bir ilkokulda öğretmenlik yaptı. Darwin'in buldoğu *takma adıyla anılan Thomas Hıxleynin tilmizi oldu. O yıllarda yalnızlık, yoksulluk ve tüberkülozla tanıştı. 1895 yılında yayımlanan ilk kitabının başlığının* Selected Con-versations with an Uncle *olması ilginçtir. 1895 yılında yayımlanan* The Time Machine (Zaman Makinesi, *1945, 1993) daha sonra yazılan tüm bilimkurgu yapıl larının habercisi olan ve onları yarım yüzyıl*

öncesinden aşan bir yapıttır. Çektiği acıları The \'1/ooıdcrfu] Visit *(1895)* (Şahane Ziyaret), Thc Island ofDoctor Morcau *(1896)* (Doktor Moreau’nun Adası, *1938,1942),* The Invisible Man *(1897)* (Görünmez Adam, 1974, *1992),* The War of the Worlds *(1898)* (Dünyanın Sonuna Doğru, l 983 / Merili lilcr Dünyamızda, 1987), First Man in the Moon (1901) (Aya Giden Adam, Z947 /Ayda İlk İnsanlar, 1950, 1983), Food oflhe Gods (1904) *başlıklı unutulmaz kabuslara dönüştürdü. G. B. Shaw gibi o da, adını Quintus Fabius Maximus'tan alan Fcıbianlar Derırnğıne üyeydi. Wells,* The Open Conspiracy *adlı kitabında, yeryüzünün farklı hükümetler tarafııulan yönetilenfarklı ülkelere bölünmesinin tamamen keyfi olduğunu, iyi niyetli insanların sonunda bir anlaşmaya varacaklarını ve şimdiki yönetim şekillerinden vazgeçeceklerini söyler. Millet ve hükümetlerin devrim olmadan da ortadan kalkabileceğini, çünkü insanların bunların ne derece yapay olduklarını anlayacaklarını savuımr. Wells, tüm ülkelerin yazarlarının birleşmelerini amaçlayan* Pen Club’ın *kurucularındandır. Yaşam ının son yıllarında, fantastik düşüncelerden bile isteye uzaklaşan Wells, insanları eğitmek amacıyla ansiklopedi niteliğinde eserler derledi. Buna benzer bir tutumu, halkın eğitilmesi uğrurnı şahane üslubundan vazgeçen Ruskin'in de sergilediğini anımsamakta yarar var. Wells,* 1934 *yılında, mütevazı kökenini, sefalet içinde geçen ilk gençlik yıllarını, bilimsel formasyonunu, iki ev liliğini, değişken ve çalkantılı duygusal yaşamını anlattığı* Experûnenl iııAutobiography *adlı kitabınıyayımladı. Belloc, Wells ’i taşralı bir Ingiliz olmakla suçladı; karşılık olarak Wells de şu yorumu yaptı: “Görünüşe bakılırsa, Bay BellocAvrupanınher yerinde birden doğmuş. ”Anatole France, Wells* ’i *“A nglosakson ülkelerinin en büyük entelektüel gücü” olarak niteledi.*

Wells,funtastik bir öykünün tek birfaıtastikola-yı içermesi gerektiği düşüncesindeydi; bu görüş mucizelere kolaylıkla teslim olmayan kuşkucu bir döneme rastlar. Wells, Tlıe Invisible Man’de *yalnız, görünmez bir adamı anlatır.* Tlıe War of tlıe Worlds’im *konusu yeryüzünün Marslılar tarafından kuşatılmasıdır; ancak Wells, bilimkurguya çok uygun olan “görünmez Marslı ordusu” gibi abartılı bir düşünceyi imgelemimizin reddedeceğini sezmiştir. Bu kitap için seçmiş olduğumuz beş öykü bu sağgörü kuralına uyar. Yazarın imgelem gücünün yarattığı mucize kusursuzdur.* Duvardaki Kapıda *olay Londra’da geçer; bu öyküde, ells'le kolayca bağdaştırılamayan alegorik bir tmı vardır. Yazarın belki de özyaşamsal olan bu öyküsü,*

ertelemelerin doğurduğu yalnızlık bakımından hepimiz için geçerlidir. Well$, Platlner Hikâyesi’ *nde,* Tlıe Time Machine’nde *de olduğu gibi, dördüncü boyut varsayımının pate-tik olanaklarından yararlanır. Oykü kahramanı yalnız bir insandır yine.* Son Mr. Elveshamiıı Hikayesi, *bildiğimiz gölge konusunun güzel bir çeşitlemesidir.* Kristal Yıımıula'da *iki farklı konu vardır: Oykü kahramanının çaresizliği ve evreni kapsayan beklenmedik bir projeksiyon.* \leph *adlı öykümü bu yapıtın belli belirsiz anılarına borçluyum.* Sihirli Dükkan, *kâbusa dönüşen bir düşten, okuyucuyu yatıştırmak amacıyla, yeniden uyanıklık haline geçilmesini anlatır.*

Vernein ileride gerçekleşecek şeyleri önceden haberverendüşlerindenfarklıolarak, Wells kendisinin gerçekleşmeyen düşleriyle övünç duydu. Gerçekten de, hayvanların insana dönüşeceğini ya da bir aracın gelecekle ilgili keşiflerde bulunacağını hiç kimse önceden kestiremez. ünlü bir istisna var: InsanlarAy’agitmeyi başardılar. Bununla beraber, Cavor ve onu terk eden arkadaşı belleklerde yaşarken, 60’lıyılların astronotları ölçüsüz reklamlar nedeniylegünümüzdeki seçim kampanyaları ya dafutbol şampiyoncdarı kadar gerçekdışı, önemsiz bir duruma düştüler. Wells’i yüzyılımızın başında keşfetmiş olmaktan üzüntü duyuyorum. O şaşırtıcı, kimi kez de korkunç mutluluğu duyumsayabilmek için onu şimdi keşfetmeyi isterdim.

Jorge Luis Borges

Duvardaki Kapı

Duvardaki Kapı

1

Üç ay kadar önce, baş başa olduğumuz bir gece, Lionel WalJace bana Duvardaki Kapının hikâyesini anlattı. O zaman, en azından onun açısından, bunun gerçek bir hikâye olduğunu düşündüm. Hikâyeyi anlatırken öylesine ikna ediciydi ki, ona inanmaktan başka bir şey gelmezdi elimden. Fakat ertesi sabah, kendi evimde, farklı bir ruh hali içinde uyandım; yatağımda yatarken, bana anlattıklarını berrak bir kafayla, onun samimi, kısık sesinin büyüleyiciliğinden, masa lambasının loş ışığından, bizi saran büyülü

atmosferden, güzel, zarif eşyadan, yemekte kullamlan, o an için günlük gerçeklerden uzak parıltılı küçük bir dünya yaratan peçeteler ve masa örtüsünden, tatlı ve bardaklardan bağımsız olarak hatırladığımda, hayli inanılmaz buldum doğrusu. '"Uyduruyordu!” dedim kendi kendime: “Ne kadar da iyi becerdi! ... Başkaları neyse de, ondan böyle bir şey beklemezdim.”

Daha sonra yatağımda oturmuş sabah çayımı yudumlarken, Wallace'ın inanılmaz hatıralarının, başka türlü anlatılmasımümkün olmayan yaşantıları bir biçimde ortaya koyduğunu, ilettiğini, aktardığını -hangi sözcüğü kullanacağımı bilemiyorum- düşünerek, bunlardaki şaşırtıcı gerçeklik payına bir açıklama getirmeye çalışırken buldum kendimi.

Artık bu açıklamaya sığınmıyorum. Kafamı kurcalayan şüphelerden kurtuldum. O anda olduğu gibi şimdi de, Wallace’ın, sırrını bana mümkün olan en yalın gerçekliği içinde anlatmak için elinden geleni yaptığına inanıyorum. Ancak, bir rüya mı gördü, yoksa gördüğünü mü sandı, paha biçilmez bir ayrıcalığa mı sahipti, yoksa bu garip rüyanın kurbanı mıydı, bunu bildiğimi söyleyemem. Ölümüyle ilgili, şüphelerimi tamamen gideren gerçekler dahi buna ışık tutmuyor.

Bu kadarına okur kendisi karar vermeli.

Hangi yorum ya da eleştirimin bu kadar ketum bir adamın bana güvenip sırrını açmasına vesile olduğunu şimdi hatırlamıyorum. Sanırım, büyük bir halk hareketinde beni hayal kırıklığına uğratan tutumu konusunda onu gevşeklik ve güvenilmezlikle suçladığım için kendini savunuyordu. Ama aniden ileri atılıp, “Benim,” dedi “zihnimi meşgul eden bir konu var... ”

“Biliyorum,” diye devam etti biraz duraksadıktan sonra. “ihmalkâr davrandım. Mesele şu... Cinler, hayaletler falan değil .. Bu sana tuhaf gelebilir

Redmond... Fakat. .. Bana bir şey görünüyor. Her şeyi önemsiz kılan, içimi özlemle dolduran bir şey görünüyor bana ... ”

Etkileyici, ciddi veya güzel şeylerden bahsederken sık sık bürünüverdiğimiz o Ingiliz utangaçlığıyla duraksadı. “Saint Athclstan’den beri beni tanırsın,”

dedi; o anbu bana çokilgisiz göründü. “Evet” - yine duraksadı. Önce epey tereddütle, fakat sonraları daha akıcı bir biçimde, yüreğini özlemle dolduran, dünyevi zevk ve hırsları onun için sıkıcı, kasvetli ve anlamsız kılan gizi, ona görünen o güzelliğin ve mutluluğun anısını anlatmaya başladı.

Şimdimeseleyi bilen biriolarak düşünüyorum da, anlattıkları yüzünden okunuyordu sanki. Bu dalgın bakışını yakalayan ve yoğunlaştıran bir fotoğrafı var elimde. Bir zamanlar bir kadının -onu çok sevmiş olan bir kadumı- onun hakkında söy-lediğibir şeyi hatırlatıyor bana. "‘Aniden,” demişti, “ilgisini yitiriyor. Sizi unutuveriyor. Hemen burnunun dibinde olduğunuz halde, sizihiç umursamıyor...”

Aslında her zaman ilgisiz değildi Wallace, bir şeye dikkatini verdiğinde çok başarılı olmayı becerebiliyordu. Kariyeri gerçekten de başarılarla doluydu. Beniuzun süre önce geride bıraktı; yanımdan geçti gitti ve bu dünyada benim bırakamadı-ğım bir iz bıraktı - her neyse. Kırk yaşına basmasına bir yıl kalmıştı, yaşasaydı hâlâ çalışıyor olacağı ve muhtemelen yeni Bakanlar Kurulu’nda yer alacağı söyleniyor. Okulda beni geçerdi hep, bunun için çaba da sarf etmezdi - sanki başarılı olmak için doğmuştu. Batı Kensington’daki Saint Athelstan Kolcji’ndc heınen hemen tüm okul hayatımız boyunca beraberdik. Okula başladığmda eşit durumdaydık, fakat aldığı burslar ve harika performansı sayesinde benden çok daha iyi bir dereceyle mezun oldu. Gerçi ben de ortalama bir başarı sergilemiştim ya. ‘Duvardaki Kapı’yı ilk kez okuldayken duymuştum - ikinci kez de ölümünden bir ay önce duyacaktım.

En azından onun için Duvardaki Kapı, içûıden ge-çildiğûıde ölümsüz gerçeklere giden yolu gösteren, gerçek bir kapıydı. Bundan kesinlikle eminim. Bu kapı hayli erken dönemde, beş altı yaşlarında küçük bir çocukken girmişti hayatına. Büyük bir ciddiyetle oturmuş bana itiraflarda bulunurken, kapıyı ilk gördüğü tarihi düşünüp hesap edişini hatırlıyorum. “İçeride,” dedi, ‘"şarap renginde bir frenkasması vardı — bt' yaz bir duvara san l-mış, açık kehribar rengi gün ışığında parlayan bir frenkasınası. Şimdi nasıl olduğunu çok net ha-tırlayamasam da, nedense bu izlenim kalmış aklımda. Yeşil kapının önündeki temiz yolun üze-riıde de atkestanesi yaprakları vardı. Sarı ve yeşiJ lekeliydi yapraklar, kahverengi ve kirli

değildiler, öyleyse daha yeni dökülmüş olmalıydılar. O halde ekim ayıydı, diye düşünüyorum. Her yıl bu atkestanesi yapraklarına dikkat ederim de, oradan biliyorum.

‘"Yanılmıyorsam, yaklaşık beş yıl dört aylıktım.” Söylediğine göre, hayli erken gelişmiş bir çocukmuş -konuşmaya çok erken yaşta başlamış, o kadar aklı başında ve ‘olgun’ imiş ki, pek çok çocuğun yedi sekiz yaşlarında zar zor yapabildiği çoğu şeyi yapmasına izin veriliyormuş. Iki yaşınday-kenannesi ölmüş, dolayısıyla bir mürebbiye tarafından nispeten katı, otoriter bir terbiyeyle yetiştirilmiş. Babası ona çok az ilgi gösteren ve ondan çok fazla şey bekleyen, hep meşgul, sert bir avukatmış. Parlak zekâsına rağmen, yaşamı hayli sıkıcı ve renksiz buluyormuş sanırım. Ve bir gün çekip gitmiş.

Hangi ihmalkârlığın evden tek başına çıkıp gitmesine fırsat verdiğini hatırlayamıyordu, Batı Kensington yollarında izlediği rotayı da. Tüm bunlar hafızanın kaçınılmaz bataklığında yitip gitmiş. Fakat beyaz duvar ve yeşil kapı daha dün gibi gözlerinin önündeydi.

Bu çocukluk anısını hatırlayabildiği kadarıyla, kapıyı görür görmez tuhaf bir çekim hissetmiş, gidip kapıyı açmak ve içeri girmek içiı dayanılmaz bir arzu duymuş. Ayıu zamanda bu çekiciliğe kapıJma-nın akıJsızca ya da yanlış -hangisi olduğunu söyleyemiyordu- olacağından da eminmiş. Şayet hafızası ona garip bir oyun oynamıyorsa, en başından beri kaprnın kilitli olmadığını ve dilediği takdirde içeri girebileceğini bildiğini ve bunun aslında ne kadar tuhaf olduğunu ısrarla belirtti.

Ezik ve ihmal edilmiş bu küçük çocuğu gözümde canlandırabiliyorum. Neden olduğunu asla açık-lamadıysa da, bu kapıdan geçtiği takdirde babasının ona çok kızacağını biliyormuş.

Wallace tereddüt içinde geçirdiği bu anı bana son dert'ce ayrıntılı bir biçimde betimledi. Kapının önünden geçip gitmiş, sonra elleri cebinde, çocukça bir ıslık çalma gayretiyle duvarın sonuna kadar yürümüş. Burada döküntü ve pis birkaç dükkân, özellikle de, toz içindekitoprak borular, kurşun levhalar, musluk tıpaları, duvar kâğıdı desen katalogları ve emaye kutuların dağınık bir biçimde durduğu bir tesisat ve dekorasyon dükkânı

olduğunu hatırlıyor. Bu nesneleri inceliyor-muş gibi yaparken, yeşil kapıya gitmek için *yanıp tutuşuyormuş.*

Sonra içinde bir duygu patlaması olmuş. Yine te-reddüte kapılıp vazgeçmemek için koşarak kapıya gitmiş, yeşil kapıyı eliyle itip içeri girince kapı ardından çarparak kapanmış. Böylece, bir anda, yaşamı boyunca peşini bırakmayan bahçeye adım atmış.

Girdiği bu bahçeyi bana etraflıca anlatabilmek Wallace için çok zordu.

Bahçede, insanın içini neşeyle, hafiflik, iyilik ve ferahlıkla dolduran bir hava, görünümünde, tüm renkleri berrak ve mükemmel ve parlak gösteren bir şeyler varmış. İnsan içeriye girer girmez mutluluktan uçuyormuş- bu dünyada ancak genç ve neşeliyken yakalanabilecek o çok nadir anlar gibi. Orada her şey çok güzelmiş...

Wallace sözlerine devam etmeden önce bir süre dalıp gitti. “Biliyor musun,” dedi, sesi inanılmaz şeyler karşısında duraksayan, kuşkulu bir insa-nınki gibi inip çıkarak. “Orada iki büyük panter vardı. .. Evet, benekli panterler. Ama ben korkmadım. Iki yanında mermer çiçeklikler sıralanan uzun, geniş bir yol uzanıyordu önümde ve bu iki kadifemsikoca hayvan orada bir topla oynuyorlardı. Birisi başını kaldırıp bana doğru geldi, biraz meraklı görünüyordu. Tam önümde durdu ve ona uzattığım minik elime yumuşak, yuvarlak kulağını sürtüp mırladı. Burası büyülü bir bahçeydi. Biliyorum. Büyüklüğü ise... ^h! Alabildiğince uzanıyordu. Sanırım, uzaklarda dağlar da vardı. Batı Kensington nereye gitmişti, Tanrı bilir. Garip ama, kendimi evime gelmiş gibi hissettim. ""Biliyor musun, kapı arkamdan kapanır kapanmaz, tüccarların yük arabalarının ve yaylıların geçtiği, dökülmüş kestane yapraklarıyla bezeli caddeyi unuttum, evdekidisiplinin ve itaatkârlığın kasvetini unuttum, tüm tereddüt ve korkularımı unuttum, tüm Uıtiyatı elden bıraktım, bu hayatın tüm gerçeklerini unuttum. Bir anda mutluluktan şaşkın küçük bir çocuk oluvermiştim - başka bir dünyada. Havasımutluluk yayan, daha sıcak, daha tesirli, daha tatlı ışığıyla ve masmavi gökyüzünde güneşin dokunduğu bulut kümeleriyle farklınitelikte bir dünyaydıbu. iki yanında, yabani otlardan arındırılmış, güzel çiçeklerle dolu tarhların sıralandığı ve bu iki büyük panterin dolaştığı geniş, uzun yol, davetkâr bir biçimde önümde uzanıyordu. Küçük ellerimi panterlerin yumuşak postlarının üzerinde korkusuzca gezdirdim, kulaklarını ve

kulaklarının arkasındaki duyarlı bölgeleri okşadım, onlarla oynadım, bana "evine hoşgeldin' der gibiydiler. Gerçekten de evime gelmiş gibi hissediyordum kendimi ve aniden uzun boylu, açıktenlibir kız görünüp de beni karşıladığında ve gülümseyerek yanıma geldiğinde ve "Eee?' dediğinde ve beni kucaklayarak kaldırıp öptüğünde ve tekrar yere indirip elimden tuttuğunda ve benimle yürüdüğünde, şaşkın değildim, doğru olan buymuş, nedense hep gözden kaçmış mutluluklar bana hatırlatılıyormuş gibi sevinçliydim. Hezaren başakları arasından geniş kırmızı basamakların göründüğünü hatırlıyorum; bu basamakları çıkıp iki yanında çok yaşlı ve koyu renkli ağaçların sıralandığı geniş bir yola geldik. Yol boyunca, toprağı yarıp çıkan kızıl ağaç köklerinin arasında, mermer koltuk ve heykeller, evcil ve dost beyaz güvercinler vardı. ‘‘Bu güzel yolda kız arkadaşım bana eşlik ediyor, başını eğip bana bakarak, -şirin, kibar yüzünün hoş hatlarını, zarif çenesini hatırlıyorum- yumuşak, makul bir sesle sorular sorarak, neler olduğunu asla hatırlayamasam da, hoş olduğunu bildiğim bir şeyler anlatıyordu ... Kızıl kahverengi tüylü, ela gözlü küçük bir maymun bir ağaçtan inip yanımıza geldi ve yanımda yürümeye başladı, gözlerini kaldırıp bana bakıyor, gülüyordu, sonra omzuma sıçradı. Biz ikimiz büyük bir mutluluk içinde yolumuza devam ettik."

Sustu.

"Devam et," dedim.

"Çok az şey hatırlıyorum. Defne ağaçları arasında düşüncelere dalmış yaşlı bir adamın yanından, muhabbet kuşlarının cıvıldaştığı bir meydandan geçtiğimizi hatırlıyorum, geniş, gölgeli sütunlar arasından yürüyüp hoş çeşmelerle, türlü güzelliklerle, gönlün çekebileceği şeylerle dolu ferah, serin bir saraya geldiğimizi. Pek çok şey ve pek çok insan vardıorada, bazılarını hâlâ çok net hatırlayabiliyorum, bazılarını da hayal meyal; ama bu insanların hepsi güzel ve nazikti. Bir biçimde -nasıl olduğunu hatırlamıyorum-bana çok nazik davranıyorlar, beni orada görmekten mutlu oldukları izlenimi veriyorlardı, hareketleriyle, ellerinin dokunuşuyla, gözlerindeki samimiyet ve sevgiyle beni neşeye boğuyorlardı. Evet. .." '

Bir süre dalıp gitti. ‘‘Orada oyun arkadaşları buldum. Bu benim için çok önemliydi, çünkü ben yalnız bir çocuktum. Çiçeklerden örülü bir güneş saati-ninbulunduğu çimle kaplı bir bahçede neşeli oyunlar oynanıyordu.

Oynadıkça seviyordu insan ... “Fakat -ne gariptir ki-hafızamda bir boşluk var. Oynadığımız oyunları hatırlamıyorum. Asla hatırlayamadım. Sonraları, çocukken, uzun saatler boyunca, kimi zaman gözyaşları içinde, bu mutluluğu geri getirmeye çalıştım. Bütün o oyunları tekrar oynamak istedim - odamda, kendi başıma. Hayır! Tüm hatırladığım orada duyduğum mutluluk ve yanımdan ayrılmayan iki sevgili oyun arkadaşım... Daha sonra ciddi, solgun bir yüzü, hülyalı gözleri olan hüzünlü, esmer bir kadın çıkageldi; eflatun rengi yumuşak kumaştan uzun bir elbise giymişti, elinde bir kitap tutuyordu, eliyle yanına çağırıp salonu gören bir balkona çıkardı beni - oyun arkadaşlarım gitmemi istemediler, oyunlarını yarıda kesip gidişimi seyrettiler. ‘Yine gel!’ diye bağırdılar. ‘Yakında yine gel!’ Başımı kaldırıp kadının yüzüne baktım, ama o hiç istifini bozmadı. Yüzü çok şefkatli, çok ciddiydi. Balkonda bir sandalyeye götürdü beni, yanında ayakta durdum, dizlerinin üzerinde tuttuğu kitaba bakmaya hazırlandım. Sayfalar birbiri ardına açılmaya başladı. O gösteriyor, ben de hayretle sayfalara bakıyordum; çünkü kitabın canlı sayfalarında kendimi görüyordum; bu, benim hakkımdabir hikâyeydi ve doğduğumdan beri başıma gelen her şey vardı içinde...

“Benim için harika bir şeydi, çünkü kitabın sayfalarında resimler değil, anlıyorsun ya, gerçekler vardı.”

Wallace ciddi bir ifadeyle durdu - şüpheyle bana baktı.

“Devam et,” dedim. “Anlıyorum.”

“Bunlar gerçekti-evet, öyle olsa gerek; insanlar hareket ediyor ve nesneler ileri geri gelip gidiyordu; neredeyse unuttuğum sevgili annem, haşin ve mağrur babam,hizmetçiler, odam, evdeki tanıdık her şey. Sonra evin ön kapısı ve hareketli caddeler, işleyen trafik. Baktıkça hayrete düşüyordum, yine yarışüpheli, kadının yüzüne baktım, daha fazla şey görebilmek için arada birkaç sayfa atladım, sonunda kendimi uzun beyaz duvardaki yeşil kapının önünde tereddüt içinde dolanırken gördüm, yine o çelişki ve korkuyu hissettim. “"Ya sonra?’ diye bağırdım, sayfayı çevirmek iste-dim,ama hüzünlü kaduıın soğuk elibenidurdurdu. "“Sonra?’ diye ısrar ettim, elini hafifçe iterek, olanca çocuk gücümle parmaklarını kaldırdım, teslim olup sayfa açıldığında bir gölge gibi üzerime eğildi ve kaşımı öptü.

"‘Ama sayfa büyülü bahçeyi göstermiyordu, ne panterleri, ne elimden tutup beni götüren kızı, ne de gitmeme üzülen oyun arkadaşlarımı. Batı

Kensington’daki upuzun, gri bir sokağın o soğuk akşamüstü lambalar yakılmadan önceki halini gösteriyordu; nitekim oradaydım -perişan, küçük bir beden— kendimi zapt edemiyor, hüngür hüngür ağlıyordum, arkamdan ‘Yine gel! Yakın zamanda bize yine gel!’ diye bağıran oyun arkadaşlarıma dönemediğim için ağlıyordum. Oradaydım. Bu birkitap sayfası değildi, acı gerçeğin ta kendisiydi; o büyülü yer ve dizinin dibinde durduğum ciddi annenin beni engellemeye çalışan eli gitmişti — nereye kaybolmuşlardı?”

Yine sustu, gözlerini şöminenin ateşinden ayırmadı bir süre.

“Ah! Geri dönmek o kadar ıztırap vericiydi ki!” diye mırıldandı.

Birkaç dakika geçince, ‘‘Peki sonra?” dedim. “Bu renksiz dünyaya geri getirilmiş biçare küçük bir yaratıktım! Olan biteni tam olarak idrak ettiğimde, üstesinden gelinemeyecek bir kedere kapıldım. Herkesin içinde ağladığım için kendimi nasıl küçük düşmüş hissettiğimi, eve geri dönüşümün utancını dün gibihatırlıyorum. Beni şemsiyesiyle dürttükten sonra durupbenimle konuşan, altın çerçeveli gözlüğü olan, yardımsever görünümlü yaşlı beyefendi geliyor gözümün önüne. ‘ZavaUı küçük,’ demişti, ‘kayboldun galiba?’ -Ne de olsa, beş küsur yaşında küçük bir Londralıydım! Sonra genç, kibar bir polisi çağırması, etrafımda bir kalabalığın oluşması, beni eve götürmeleri. Üzerindeki gözleri hissederek, korku ve hıçkırıklar içinde, büyülü bahçeden babamın evinin merdivenlerinin önüne geldim.

“O bahçe - hâlâ peşimi bırakmayan o bahçe hakkında hatırlayabildiklerim bu kadar. Elbette, bu yarı şeffaf düşsclliğin betimlenemez niteliklerini, sıradan yaşantılardan farkını tam anlamıyla aktaramıyorum; fakat yaşadığım buydu ... Bu bir rüya idiyse, eminim gündüz vakti görülmüş olağanüstü bir rüyaydı. .. Evet! - Elbette, daha sonra halam, babam, dadı, mürebbiye, herkes beni sıkı sıkıya sorguya çekti.

""Onlara anlatmaya çalıştım; babam yalan söylediğim gerekçesiyle bana ilk dayağımı attı. Sonra halama anlatmaya çalıştım, o da arsızca ısrarımdan dolayı beni cezalandırdı. Sonra, dediğim gibi, insanların beni dinlemesi,

hikâyemin bir kelimesini bile duymaları yasaklandı. Masal kitaplarım bile bir süreliğine elimden alındı - çünkü "fazla ha yal kuruyordum’. Eh! Bunu bile yaptılar! Babam eski kafalıydı. .. Hikâyemle baş başa kaldım. Fısıldayarak yastığıma anlattım hikâyemi - fısıldayan dudaklarıma kadar süzülen çocuksu göz-yaşlarımla ıslanan yastığıma. Ciddi ve daha ağırbaşlı dualarıma kalbimin derinliklerinden kopan şu dileği ekledim hep: "Tanrım, lütfen rüyamda bahçeyi göreyim. Ne olur! Beni bahçeme geri götür.’ Beni bahçeme geri götür! Sık sık o bahçenin hayalini kurdum. Şimdi sana anlatırken bazı eklemeler yapmış, bir şeyleri değiştirmiş olabilirim belki; bilmiyorum... Bütün bunlar, anlıyorsun ya, parça parça anılardan, çok erken yaşta yaşanmış bir tecrübeyi yeniden kurma çabaları. Bu anımla çocukluğumun diğer anıları arasında bir boşluk var. Bumucizeviolayhakkında birdaha konuşmamam gerektiğini düşündüğüm zamanlar da oldu.”

Herkesin soracağı soruyu sordum.

‘"Hayır,” dedi. ‘"O yıllarda, bahçeye giden yolu bir kez daha bulmaya çalıştığımı hatırlamıyorum. Bu şimdi bana tuhaf geliyor, fakat büyük ihtimalle, bu talihsiz maceradan sonra, yoldan sapmaını önlemek üzere hareketlerim daha yakından izlenir olmuştu. Hayır, seninle tanıştığım zamanlara kadar bahçeyi yeniden bulmaya çalışmadım. Ve sekiz ya da dokuz yaşında -şimdi inanılmaz gelse de- bahçeyi tamamen unuttuğum bir dönem de oldu. Benim Saint Athelstan’deki halimi hatırlıyor musun?”

‘"Elbette!”

‘"O günlerde gizli bir hayalim olduğunu hiç belli etmedim, öyle değil mi?”

2

Ani bir gülümsemeyle gözlerini kaldırdı.

‘"Hiç benimle Kuzeybatı Geçidi oyunu oynamış mıydın? ... Hayır, elbette hiç karşıma çıkmadın! ‘"Hayal gücü kuvvetli her çocuğun her gün oynadığı bir oyundur bu,” dedi. ‘"Oyunun amacı okula giden Kuzeybatı Geçidi’ni keşfetmekti. Okul yolu çok sıkıcıydı; oyun dolambaçlı bir yol bulmaktan ibaretti, evden on dakikaerken çıkar, ümitsiz görünen bir yöne doğru

giderdim ve tanımadığım sokaklardan geçerek hedefime ulaşmaya çalışırdım. Bir gün Campden Hill'in öte tarafındaki kenar mahallelere daldım, bu sefer oyunun galip geldiğini ve okula geç kalacağımı düşünmeye başlamıştım. Çaresizlik içinde, çıkmaz sokak gibi görünen bir sokağa girdim, sonunda bir geçitle karşılaştım. Yeniden ümitlenerek aceleyle içeri daldım. 'Hâlâ başarabilirim,' diyordum kendime; nedense bana çok tanıdık gelen, pis ve döküntü dükkânların bulunduğu dar bir sokaktan geçtim, bir de ne göreyim! Uzun beyaz duvar ve büyülü bahçeme açılan yeşil kapı karşımda duruyordu! "Aniden kafama dank etti. O bahçe, o muhteşem bahçe bir düş değildi işte!"

Durdu.

"Sanırım bahçeyle ilgili bu ikinci yaşantım, meşgul bir öğrenci ile sınırsız boş zamana sahip küçük bir çocuğun dünyaları arasındaki farkı ortaya koyuyor. Her neyse, bu kez bir an bile içeri girmeyi düşünmedim. Anlıyorsım ya. Öncelikle, kafam okula zamanında varma fikriyle doluydu — dakiklik rekorumun kırılmasını istemiyordum. En azından kapıdan şöyle bir bakmak için *az da olsa* bir istek duymuş olmalıyun - evet. Böyle bir şey hissetmiş olmalıyım... Fakat kapının cazibesini okula zamanında varma kararlılığımın önünde bir engel gibi gördüğümü hatırlıyorum. Şüphesiz, bu keşfim beni çok etkilemişti -yoluma devam ederken aklım orada kalmıştı- ama devam ettim. Beni durdurmadı. Saatime bakarak kapının önünden geçip gittim, hâlâ on dakikam vardı, yokuş aşağı inerek tanıdık yerlere geldim. Evet nefes nefese kalmış, terden sırılsıklam olmuştum ama okula zamanında varmıştım. Paltomu ve şapkamı askıya astığımı hatırlıyorum... Kapının önünden geçip gitmiş, onu ardımda bırakmıştım. Tuhaf, değil mi'?" Düşünceli gözlerle bana baktı. ""Elbette o anda kapının hep orada olmayacağını bilmiyordum. Okul çocuklarının hayal güçleri sınırlıdır. Sanırım onun orada bulunmasının ve istediğimde beni ona götürecek yolu bilmenin olağanüstü güzel olduğunu düşündüm; ama okulbeni bekliyordu. O güzel, tuhaf insanları tekrar gördüğümde neler olacağını düşünüp durduğumdan, o sabah okulda epey şaşkın ve dikkatsizdim galiba. Garip ama, beni görünce sevineceklerinden hiç şüphem yoktu... Evet, o sabah bahçenin, yorucu derslerden kaçıp zaman zaman sığınabileceğim eğlenceli bir yerden ibaret olduğunu düşünmüş olmalıyım. ""O gün oraya bir daha gitmedim. Ertesi günöğle-den sonra tatil olması bu kararımı etkilemiş

olmalı. Belki de, içinde bulunduğum dağınık ruh hali üzerimde bir ağırlık yapmış, oraya gidebilecek hal bırakmamıştı. Bilmiyorum. Tek bildiğim, büyülü bahçe zihnimi o kadar meşgul ediyordu ki, bunu kendime saklayamadım.

""Hani Çakırkeyif adını taktığımız sıska bir çocuk vardı ya -neydi adı'?- ona anlattım.” ""Hopkıns,” dedim.

""Tamam, Hopkins. Ona anlatmak hoşuma gitmedi. Nedense bunu ona anlatmamın kurallara aykırı olduğuna dair bir his vardı içimde, ama yine de dayanamadım. Okul dönüşü yolun bir kısmını beraber yürürdük; konuşkan bir çocuktu, eğer büyülü bahçeden bahsetmeseydim başka şeyler konuşacaktık, ama benim başka bir konuyu dü-şünmcm mümkün değildi. Böylece, boşboğazlık ettim.

""Ve o, sırrımı ifşaetti. Ertesi gün teneffüste, büyülü bahçe hakkında daha fazla şey öğrenmeye can atan, üst sınıflardan yarım düzme çocuk yarı alaylı bir tavırla etrafımı sardı. Koca Faxcett vardı -onu hatırlıyor musun'!- sonra Carnaby ve Morley Reynolds. Sen de orada mıydın acaba? Ama, orada olsan hatırlardım sanırım...

""Bir çocuk garip duygular besler. Bu yaptığımdan dolayı içten içe kendimden liksiıısem de, benden büyük çocukların ilgisi gururumu okşamıştı galiba. Özelikle Crawshaw -besteci Crawshaw’un oğlu, hatırlıyor musun?- bunun duyduğu en iyi yalan olduğunu söylediğinde, bu övgünün o an için hoşuma gittiğini hatırlıyorum. Öte yandan, gerçekten de kutsal bir sır olduğunu hissettiğim bir şeyi açıklamaktan dolayı duyduğum utanç bana acı veriyordu. Şeytan Fawcett bahçedeki kızlail-gili bir şaka yaptı. ..”

\Vallace’ın sesi o utanç dolu anıyla kısıldı. “"Duy-mamazlıktan geldim,” dedi. “"Neyse, daha sonra Carnaby bana küçük yalancı dedi ve ben anlattıklarımın gerçek olduğunu söylediğinde benimle tartışmaya başladı. Yeşil kapının nerede olduğunu bildiğimi ve onları on dakika içinde oraya götürebileceğimi söyledim. Carnaby dürüstlük lasladı ve bunu yapmak zorunda olduğumu, söylediklerimi kanıtlamam gerektiğini, aksi takdirde cezasını çekeceğimi söyledi. Carnaby seni köşeye sıkıştırdı mı hiç? Ancak o zaman anlayabilirsin benim ne duruma düştüğümü. Hikâyemin gerçek olduğuna yemin ettim. Crawshaw araya girdi ama, Carnabynin eline

düşmüş birini kurtaracak kimse yoktü okulda. Carnaby oyunu kazanmıştı. Heyecanlandım, kulaklarım kızardı, biraz da korktum. Aptal, küçük bir çocuk gibi davrandım ve sonuçta büyülü bahçeme tek başıma gitmek yerine, -yanaklarım ve kulaklarım kıpkırmızı, gözlerimyanarak,ruhum ıztırap ve utanç içinde kıvranarak- alaycı, meraklı ve tehditkâr altı okul arkadaşıyla birlikte büyülü bahçeme doğru yola koyuldum.

‘"Beyaz duvarla yeşil kapıyı asla bulamadık ...” ‘"Yani...”

‘"Yani bulamadım. Mümkün olsaydı bulurdum. ""Sonra yalnız başıma gittiğimde de bulamadım. Asla bulamadım. Tüm okul günlerim boyunca aradım durdum, ama ona bir daha hiç rastlamadım - hiç.”

‘"Çocuklar meseleyi büyüttüler mi?”

"‘Hem de nasıl. .. Carnaby ahlaksızca yalan söylediğim için bana karşı bir cephe oluşturdu. Hüngür hüngür ağladığımı görmesinler diye eve gizlice girip üst kata saklandığımı hatırlıyorum. Fakat ağlamaktan bitap düşüp uykuya dalmamın sebebi, Carnaby değil, bahçe, hayalini kurduğum o güzel öğle sonrası, tatlı dost kadın ve beni bekleyen oyun arkadaşlarım, yeniden öğrenmeyi ümit ettiğim o oyun, unuttuğum o güzel oyundu... ‘"inanıyorum ki, eğer söylememiş olsaydım, belki de... O günden sonra çok kötü bir dönem geçirdim- geceleri ağlıyor, gündüzleri rüyada gibi dolaşıyordum. [ki dönem boyunca gevşedim ve kötü notlar aldım. Hatırlıyor musun? Elbette hatırlarsın! Beni kendime getiren *sendin*, matematikte beni geçmen kendime getirdi beni.”

3

Arkadaşım bir süre sessizce ateşin kızıl yüreğine dikti gözlerini. Sonra, “On yedi yaşıma kadar onu bir daha görmedim,” dedi.

“Bir burs için Oxford’a gidiyordum, arabayla Paddington’dan geçerken kapı üçüncü kez göründü bana. Çok kısa bir an görebildim. Tek atlı arabanın penceresine kolumu dayamış bir sigara içiyor ve hiç kuşku yok, bir hayat adamı olduğumu düşünüyordum k^ aniden kapı, duvar ve unutulmaz, hâlâ ulaşılabilir şeylere dair o hisler yeniden karşıma çıktı.

“Yanından gürültüyle geçip gittik — epey uzaklaşıp köşeyi dönene kadar arabayı durdurmayı akıl edemeyecek kadar şaşkındım. irademle bir an boğuştuktan sonra, arabanın tavanındaki küçük kapıyı tıklatıp saatime baktım. ‘Buyurun efendim!’ dedi arabacı kibarca. ‘Şey — yok bir şey,’ diye bağırdım. ‘Kusura bakma! Zamanımız kısıtlı! Devam et!’ Ve arabacı yola devam etti... “Bursu kazandım. Bunu öğrendikten bir gece sonra, babamın evinde, üst kattakiküçük çalışma odamda şöminenin karşısına oturmuş, babamın övgü dolu sözleri -çok nadir dile getirdiği övgüleri- ve derin öğütleri kulaklarımda çınlarken, en sevdiğim pipomu-fundakökünden yaplıia o güzel pipoyu—tüttürüyor ve uzun beyaz duvardaki kapıyı düşünüyordum. ‘Eğer dursaydım,’ diye düşündüm, ‘bursu alamayacaktım, Oxford’a gidemeyecektim — beni bekleyen muhteşem kariyeri malıvedecektim! Bazı şeyleri daha iyi görmeye başlıyorum!’ Derin düşüncelere daldıysam da, kariyerimin bu fedakârlığa değdiğinden şüphe etmedim.

“Oradaki sevgili arkadaşlarım ve bahçenin berrak havası çok tatlı geliyordu bana, çok güzel, fakat uzak. Artık ilgim bu dünya üzerinde yoğunlaşıyordu. Önümde açılan başka bir kapı görüyordum — kariyerimin kapısını.”

Gözlerini ateşe dikti yine. Ateşin kızıl alevinin ortaya çıkardığı inatçı yüz ifadesi bir an görünüp kayboldu.

“Evet,” dedi ve iç geçirdi, “bu kariyere hizmet ettim. Çok, ama çok çalıştım. Fakat o günden sonra büyülü bahçeyi rüyamda binlerce kez gördüm, kapısını da dört kez daha gördüm, bir anlığına da olsa. Evet - dört kez. Bir süre için bu dünya çok parlak ve ilginçti, hayatın son derece anlamlı, fırsatlarla dolu olduğunu düşünüyordum ve bahçenin varı silik cazibesi brnıa kıyasla hafifve uzak kalıyordu. Kim güzel kadınlarla ve seçkin adamlarla yemeğe çıkarken panterleri sevip okşamak ister ki? Parlak bir gelecek vaat eden bir adam olarak Oxford’dan Londra’ya geldim. Parlak bir gelecek — yine de bazı hayal kırıklıkları oldu... “Iki kere âşık oldum -bu konuya girmeyeceğim— fakat bir keresinde, gelmeye cüret edip etmeyeceğimden şüphesi olduğunu bildiğim biriyle randevuma giderken, Earl’s Court yakınlarında pek sık kullanılmayan bir yoldan kestirmeden gitme riskini göze aldım ve o tanıdık beyaz duvarla ye-şilkapı karşıma çıktı. ‘Tuhaf!’ dedim kendi kendime, ‘Bu kapının Campden Hill’de olduğunu

sanıyordum. Burası bir türlü hatırlayamadığım -tıpkı Stonehenge'in taşlarını boşu boşuna saymaya çalışmak gibi- o yer, o tuhaf ı.ı;ündüz düşümdeki yer.' Ve niyet ettiğim şeyi yapmak üzere, önünden geçip gittim. O öğlen kapı beni hiç cezbetmedi. "Kısa bir an kapıyı açma isteğine kapıldım, bunun için üç adım atmam yeterliydi —açılacağından emindim— ama bunu yaparsam, benimiçinbir gurur meselesi olan randevuya geç kalacağımı düşündüm. Oraya zamanında vardığıma pişman oldum sonra. En azından kapının aralığından içeriye bir göz atabilir, panterlere el sallayabilirdim, fakat aranarak bulunmayan şeyinyeniden peşme düşmenin faydasız olduğunu çoktan öğrenmiştim. Evet, bu kez gerçekten üzülmüştüm...

"Ondan sonraki yıllarda çok çalıştım ve kapıya hiç rastlamadım. Kapı ancak bundan kısa süre önce bana geri döndü. Gelmesiyle birlikte, sanki dünyayla arama bir sis tabakası girdi. Bir daha o kapıyı asla göremeyecek olmamın son derece hazin ve acı olduğunu düşünmeye başlamıştım. Belki fazla çalışmaktan dolayı yorgun düşmüştüm biraz - belki de hep işittiğim o kırk yaş bunalımına girmiştim. Bilmiyorum. Fakat son zamanlarda bir şeyler için çaba harcama hevesimi yitirdim, tam da çalışmam gereken -tüm bu yeni siyasi gelişmelerin yaşandığı-bir zamanda. Tuhaf,

değil mi? Fakat hayatı çok zahmetli, ödüllerini de, elde ettikçe, ucuz bulmaya başladım. Kısa bir süreden beri bahçeye karşı müthiş bir özlem duyuyorum. Evet- ve onu üç kez gördüm." ‘‘Bahçeyi mi?"

‘‘Hayır — kapıyı! Ve içeri girmedim!"

Masanın üzerinden bana doğru eğildi, sesinde yoğun bir keder vardı, "Uç kere bu şans geçti elime - üç! Eğer o kapı bir daha kendini bana sunarsa, bu toz ve sıcaktan, bu boş gösterişten, bu zahmetli anlamsızlıktan çıkıp kapıdan içeri gireceğim diye yemin etmiştim. içeri girecek ve bir daha geri dönmeyecektim. Bu kez orada kalacaktım... Yemin ettim ve elime fırsat geçtiğrnde - içeri *girmedim.*

"Bir yıl içinde üç kez kapının önünden geçtim ve içeri giremedim. Geçtiğimiz yıl tam üç kere. ‘‘Birincisi, KiracıKanunu için acil oylama yapıldığı ve hükümetin üç oyla kurtulduğu geceydi, hatırlıyor musun? Bizden hiçkimse-karşı taraftan birkaç kişi dışında belki- o gecenin öyle

biteceğini tahmin etmiyordu. Sonra görüşme sonuçsuz kaldı. Ben, Hotchkiss ve kuzeni Brentford'da yemek yiyorduk, ikimizin de oylamada eşi yoktu. Bizi telefonla çağırdılar, alelacele kuzeninin otomobiline atlayıp derhal yola çıktık ve ucu ucuna yetiştik. Yolda benim duvarla kapının önünden geçtik - ay ışığında kurşuni bir renk almıştı, farların ışığıyla parlak bir sarıya büründü, ama o kapı olduğu kesindi. 'Aman Tanrım!' diye bağırdım. 'Ne oldu?' dedi Hotchkiss. 'Bir şey yok!' diye cevap verdim ve o an öylece geçip gitti.

'^çeri girdiğimde, parti sözcüsüne 'Büyük bir fedakarlıkta bulundum,' dedim. 'Herkes gibi,' dedi ve aceleyle yürüdü gitti.

"O anda elimden başka bir şey gelmezdi. Ikinci seferinde, hasta yatağındaki babama, o katı yürekli, yaşlı adama elveda demeye gidiyordum. O zaman da hayatın gerekleri ağır basmıştı. Ama üçüncüsü farklıydı; bir hafta önceydi. Hatırladıkça vicdan azabı çekiyorum. Gurker ve Ralphs'la birlikteydim — biliyorsun, Gurker'la görüşmem bir sır değil artık. Frobisher'da yemek yiyorduk, derken sohbet koyulaştı. Yeniden yapılanan bakanlıktaki konumumun ne olacağıkonusu her an açılacak gibiydi. Evet - evet. Mesele halledildi. Bunu şimdiden konuşmaya gerek yok, fakat senden sır saklamam da gereksiz... Evet — teşekkür ederim! Teşekkür ederim! Ama hikayemin devamını dinle.

"O gece her şey çok belirsizdi. Durumum çok hassastı. Gurker'dan kesin bir söz almaya çalışıyordum, ama Ralphs'ın orada bulunuşu e^mi kolumu bağlıyordu. Havadan sudan konuşarak sürdürdüğümüz solbetin doğrudanbeni ilgilendiren konuya gelmemesi için beynimi zorluyordum. Buna mecburdum. Ralphs'ın o günden sonraki davranışları temkinli tavrımı haklı çıkardı... Ralphs'ın Ken-sington High Caddesi'nde bizden ayrılacağını biliyordum, ondan sonra Gurker'ı ani bir açık sözlülükle şaşırtabilirdim. Bazen insanın bu tür küçük oyunlara başvurması gerekiyor... Sonra önümüzdeki yolun aşağısında bir kez daha o beyaz duvarı ve yeşil kapıyı gördüm.

"Konuşa konuşa önünden geçtik. Önünden geçip gittim. Gurker'ın keskin profilinin gölgesi hala gözümün önünde, iri burnunun üzerine eğdiği silindir şapkasıyla, atkısının kıvrımlarıyla, benim gölgemin ve Ralphs'ınkinin

önünden gidiyordu. “Kapıyı bir iki metre geçmiştim. "Şimdi onlara iyi geceler deyip içeri girsem ne olur?’ diye sordum kendime. Öte yandan, Gurker’a konuyu açmak için kıvranıyordum.

“Kafam diğer sorunlarımla öylesine doluydu ki, bu soruya cevap veremedim. "Benim deli olduğumu sanırlar,’ diye düşündüm. "Ya birdenbire ortadan kaybolursam? — Unlü politikacı esrarengiz bir biçimde ortadan kayboldu!’ Bu beni etkiledi. Bu kriz anında bin bir önemsiz dünyevi şey beni etkiledi.” Daha sonra mahzun bir gülümsemeyle bana döndü, alçak sesle "^şte buradayım,” dedi.

""Işte buradayım!” diye tekrarladı, ""Ve şansımı kaybettim. Kapı bir yıl içinde üç kez sunmuştu kendini bana - huzura, mutluluğa, hayalbile edilemeyecek bir güzelliğe, dünya üzerinde hiç kimsenin bilemeyeceği bir hoşluğa açılan o kapı. Ve ben onu reddettim Redmond, elimden kaçırdım...” ""Nereden biliyorsun?”

""Biliyorum. Biliyorum. Şimdi bununla baş etmem gerekiyor; özlediğim o anlar geldiğinde var gücüyle beni o kapıdan içeri girmekten alıkoyan görevlerime sarılmalıyım. Başarılı olduğumu söylüyorsun -bayağı, göz boyayıcı, usandırıcı, kıskanılan başarı. Evetona sahibim.”Irielinde birceviz tutuyordu. ""Eğer bu benim başarım olsaydı,” dedikten sonra cevizi kırdı ve uzatıp bana gösterdi.

""Sana bir şey söyleyeyim mi, Redmond. Bu kayıp beni mahvediyor. Iki aydır, daha doğrusu on haftadır, en gerekli ve en acil görevler dışında hiçbir iş yapmadım. Ruhum yatıştırılamaz bir pişmanlıkla dolu. Geceleri-tanınma olasılığımın düşük olduğu zamanlarda- dışarı çıkıyorum. Dolaşıyorum. Evet. Insanlar bunu bilseler ne düşünürlerdi acaba? Bir kapı, bir bahçe için yas tutarak -kimi zaman neredeyse sesli sesli ağlayarak— tek başına dolanan ve bütün kabinenin sorumluluğunu taşıyan bir kabine başkanı.”

4

Solgun yüzünü ve gözlerindeki o tanıdık hüzünlü pırıltıyı görebiliyorum şimdi. Bu gece onu çok net görüyorum. Oturmuş onun sözlerini, sesini, vurgularını düşünüyorum, ölüm ilanının yer aldığı, dün akşamın *Westminster Gazette'i* kanepemin üzerinde duruyor hala. Bugün öğle yemeğinde kulüp onun ölüm haberiyle çalkalanıyordu. Tek konuştuğumuz konu buydu.

Cesedini dün sabah erken saatlerde, Doğu Ken-sington Istasyonu yakınlarında derin bir hendekte bulmuşlar. Bu hendek, demiryolunun güneye doğru uzatılması için açılan iki kanaldan biri. Halkın girmesini önlemek üzere etrafına çekilen tahta perdede, o tarafta oturan işçilerin rahatça girip çıkması için küçük bir kapı açılmış. Kapı iki işçi arasındaki bir yanlış anlamadan dolayı kilitlenmeden bırakılmış ve o da bu kapıyı açmış.

Kafam sorular ve muammalarla dolu.

Öyle anlaşılıyor ki, o gece Parlamento’dan oraya kadaryürümüş-son zamanlarda evine genelJikle yürüyerek gidiyordu-; geç vakitte, paltosuna sarınmış, kararlı bir biçimde boş sokaklarda yürüyen kara siluet onunki olmalı. Acaba İstasyon yakınlarındaki solgun elektrik ışığı altında kaba tahta duvar ona beyaz mıgöründü? Kilitlenmemiş bu ölümcül kapı anılarını mı hatırlattı ona? Hem zaten, duvarda biryeşil kapı var olmuş muydu hiç?

Bilmiyorum. Hikâyesini bana anlattığı biçimde size aktardım. WaJlace’m, az rastlanır, ama benzerleri daha önce de görülmüş bir sanrı türüyle dikkatsizlikten düşülen bir tuzağın arasındaki benzerliğin kurbanı olduğunu düşüldüğüm zamanlar oluyor, ama buna tüm kalbimle İnanmıyorum doğrusu. Benim baLıl mançlı olduğumu ve aptallık ettiğimi düşünebilirsiniz; fakat WaJlace’ın gerçekten, bir duvar ve kapıbiçimine bürünmüş bir çıkış, çok daha güzel başka bir dünyaya açılan gizli ve tuhaf bir geçit sunan olağanüstü bir şeye, bir yeteneğe, duyguya -nasıl adlandırılabilir bilemiyorum— sahip olduğma ikna oldum sanırım. Neolursa olsun, diyeceksiniz, sonunda WaJlace’a ihanet etti işte. Ama gerçekLen ona ihanet etti denebilir mi? Burada düş kuranların, hayal gücüne sahip İnsanların kendilerine özgü gizemli dünyası söz konusu.

Bizim bakışımız açık ve sıradan, tahta kapı ve hendek. Biziın gün ışığı ölçütlerimize göre o, emniyeti bırakıp karanlığa, lehlikeye ve ölüme doğru yürüdü. Ama o böyle mi görüyordu?

Plattner Hikayesi

Gottfried Plattner'in hikayesinin doğru olup olmadığı, kanıtlara dayalı olarak yanıtlanması gereken zor bir soru. Bir yanda elimizde yedi tanık, daha doğrusu altı buçuk çift göz ve inkar edilemez bir gerçek var; öte yanda ise elimizdekiler -nedir?- önyargı, sağduyu ve sabit fikirlilik. Bunlardan daha dürüst görünen yedi tanık, Gottfried Plattner'in anatomik yapısının tersine dönmesinden daha inkar edilemez bir gerçek, bu anlattıklarından daha akıl almaz bir hikaye hiç görülmedi. Hikayenin en akıl almaz kısmı, saygıdeğer Gottfricd'in (onu da yedi tanıktan biri sayıyorum) anlattığı kısımdır. Tarafsızlık tutkusundan ötürü batıl inançlara kapılmaktan ve Eusapia'nın koruyucularımı kaderini paylaşmaktan Tanrı beni korusun! Dürüst olmak gerekirse, bu Gottfried Plattner meselesinde bir dalavere olduğuna inanıyorum, fakat bu dalaverenin ne olduğunu, yine dürüstçe itiraf etmek gerekirse, bilmiyorum. En umulmadık, en yetkili çevrelerin hikayeye inanması beni şaşırttı. Ancak okuyucuya haksızlık etmemek için, daha başka bir yorum yapmadan hikayeyi anlatmam gerek.

Ismipek öyle düşündürmese de, Gottfried Plattner özgür doğmuş bir hıgilizdir. Babası, altmışlarda Ingiltere'ye göç eden, sıradan bir aileden gelme saygın bir hıgiliz kızıyla evlenen, sağlıklı ve olaysız (anladığım kadarıyla esasen parke döşemeciliğine adanmış) bir yaşam sürdükten sonra 1887 yılında ölen bir Alsaslıydı. Gottfried yirmi yedi yaşında. Ailesinden ona miras kalan üç dil sayesinde, Ingiltere'nin güneyindeki küçük bir özel okuldaModern Diller Öğretmenliği yapıyor. Dikkatsiz bir gözlemci için, herhangi bir özel okuldaki herhangi bir Modern Diller Öğretmeni'nden farkı yok. Giysileri ne çok pahalı ne de son moda, fakat göze çarpacak kadar ucuz veya pejmürde de değil; siması, endamı ve tavırlarında dikkat çekici birşey yok. Belki, çoğu insan gibi, yüzünün tamamıyla simetrik olmadığını, sağ gözünün sol gözünden biraz daha büyük, çenesinin sağ yanının da biraz daha aşağıda olduğunu fark edebilirsiniz. Eğer siz, sıradan, dikkatsiz biri olarak, onun göğsünü açıp kalbini dinleyecek olsanız, muhtemelen herhangi birinin kalbi gibi attığını düşünürsünüz. Deneyimli bir gözlemciyle sizin

yollarınız işte burada ayrılır. Siz onun kalbini gayet sıradan bulurken, deneyimli gözlemci bunun tam tersini düşünecektir. Mesele açıklandıktan sonra tuhaflığı siz de kolayca fark edebilirsiniz. Mesele şu ki, Gottfried'in kalbi göğsünün sağ tarafında atmaktadır.

Deneyimsiz birinin ilgisini çekebilecek tek nokta bu olsa da, Gottfried'in anatomisindeki tuhaflık bununla bitmiyor. Gottfried'in iç organları ünlü bir cerrah tarafmdan dikkatle incelendi ve vücudunun diğer asimetrik bölümlerinin de olması gerekenden farklı yerlerde olduğu ortaya çıktı. Karaciğerinin sağlobu sol tarafta, sol lobu da sağda; akciğerleri de yine aynı şekilde ters yerlerde. Daha da tuhafı, eğer Gottfried mükemmel bir aktör değilse, son zamanlarda sağ elinin sol eline dönüştüğüne inanmamız gerekiyor. Az sonra (mümkün olabildiğince tarafsız bir biçimde) anlatacağımız olaydan beri, sol eliyle sağdan sola doğru yazı yazabiliyor, başka türlü yazı yazmakta aşırı derecede zorlanıyor. Sağ eliyle bir şey fırlatamıyor, yemeklerde çatalla bıçağı karıştırıyor, kafası trafik kuralları konusunda -bisiklet kullanıyor-tehlikeli bir karmaşa içinde hala. Elimizde, Gottfried'in bu olaydan önce de solak olduğuna dair tek bir kanıt yok.

Bu akıl almaz meselede muhteşem bir gerçek daha söz konusu. Gottfried üç fotoğrafını gösteriyor. Bunlardan birinde beş altı vaşlarmda, ekose bir giysinin altından tombul bacakları görünüyor, kaşları çatık. lîu fotoğrafta sol gözü sağ gözünden biraz daha büyük ve çenesinin sol tarafı azıcık aşağıda. Bu, şu andaki görünümünün tam tersi. Gottfried'in on dört yaşıında çekilmiş diğer fotoğrafı, Lu gerçeklere ters gibi görünüyor, fakat bunun nedeni, doğrudan metal üzerine çekildiğinden nesneleri tıpkı ayna gibi tersinden yansıtan, o dönemin modası ucuz fotoğraflardan biri olması. Yirmi bir yaşında çekilmiş üçüncü fotoğrafı diğerlerindeki özellikleri doğruluyor. Böyle-ce Gottfried'in sol tarafıyla sağ tarafının yer değiştirdiğini kanıtlayan en güçlü delil gibi görünüyor. Yine de, bir insanın fantastik ve anlamsız bir mucize olmaksızın nasıl böyle değişebileceğini açıklamak son derece güç.

Şüphesiz bu hususlar, Plattner'in kalbinin yanlış yerde olmasından güç alarak, kasten esrarengiz görünmeye çalıştığı varsayımıyla açıklanabilir. Fotoğraflar üzerinde oynanmış olabilir, solaklığı taklit olabilir. Fakat adamın karakteri böyle bir teoriyi saf dışı bırakıyor. Plattner sessiz, pratik,

uyumlu ve Nordaucu görüşe göre, son derece aklı başında bir insan. Birayı sever, çok az sigara içer, her gün yürüyüş yapar, nasıl bir öğretmen olduğu konusunda hayli sağlıklı, olumlu bir değerlendirmesi vardır. İyifakat eğitimsiz bir tenordur, popüler ve neşeli şarkılar söylemeyi sever. Aşırı derecede olmasa da okumayı -özellikle de, sofuca bir iyimserliğin üstü kapalı bir biçimde işlendiği hikaye ve romanları- sever, uykusu düzenlidir, çok nadir rüya görür. Doğaüstü bir masal uydurabilecek son insandır gerçekten de. Nitekim, hikayesini dünyaya yaymaya çalışmak şöyle dursun, bu konuda son derece ketum davranıyor. Olayla ilgili soruları, en şüpheci olanların bile kuşkularını gideren bariz bir şevkle -mahcubiyetle demek belki daha doğru- cevaplıyor. Başrna böylesine olağandışı bir olay gelmiş olmasından ötürü hakikaten utanır gibi bir hali var.

Plattner’in öldükten sonra bedenin açılması fikrinden nefret etmesi, ne yazık ki, sağ ve sol taraflarının yer değiştirdiğinin bilimsel olarak kanıtlanma-sınıbelki de sonsuza kadar imkansız kılabilir. Fakat hikayesinin inandırıcılığı da bu gerçek üzerine kurulu zaten. Bir insanı alıp onu, sağ ve sol tarafları yer değiştirecek biçimde, *mekânda,* sıradan insanların anladığı anlamda mekanda döndürmek mümkün değildir. Ne yaparsanız yapın, sağ tarafı sağ, sol tarafı da sol kalır. Elbette, bunu dümdüz ve ince bir nesneyle yapabilirsiniz. Kağıttan, sağ ve sol tarafı olan herhangi bir şekil kestiğinizde, kaldırıp ters çevirerek kolaylıkla sağ ve sol tarafını değiştirebilirsiniz. Fakat üç boyutlu bir cisim farklıdır. Matematik teorisyenleri üç boyutlu bir cismin sağ ve sol taraflarının yer değiştirmesinin tek yolunun, onu bildiğimiz mekanın -yani, sıradan varoluşun- tamamen dışına çıkarıp, mekandışı bir ortamda çevirmek olduğunu söylerler. Bunu anlamak kolay değil tabii, fakat biraz matematik bilgisine sahip herkes okuyucuyu bunun doğru olduğuna ikna edebilir. Konuyu teknik dilde açıklayacak olursak, sağ ve sol taraflarının tuhaf bir biçimde yer değiştirmiş olması, Plattner’in, bizim bildiğimiz mekandan çıkıp Dördüncü Boyut denilen bir yere gittikten sonra dünyamıza geri dönmüş olduğunun kanıtıdır. Kendimizi özenle kurgulanmış, nedensiz ve uyduruk bir hikayenin kurbanları olarak görmeyi seçmediğimiz takdirde, bunun gerçekleştiğine inanmak zorundayız.

Meselenin elle tutulur kısmı bu kadar. Şimdi sıra, Plattner’in dünyadan geçici olarak kayboluşuna eşlik eden olağanüstü olaylara geliyor.

Anlaşıldığı kadarıyla Plattner, Sussexville Özel Okulu’nda Modern Diller Öğretmenliği yapmakla kalmıyor, kimya, coğrafya, muhasebe, stenografi, çizim gibi, çocukların ebeveynlerinin değişen meraklarına hitap eden çeşitli konularda da ders veriyordu. Bu konular hakkında belki çok az şey biliyordu, belki de hiçbir bilgisi yoktu, fakat yatılı okullardan ve ilkokuldan farklı olarak ortaokulda öğretmenin bilgisi, yüksek ahlaklı ve terbiyeli olması kadar zorunlu bir unsur değildir. Plattner’in özellikle kimya bilgisi zayıftı, söylediğine göre Uç Gaz dışında (bu üç gaz neyse artık) bir şey bilmiyordu. Ancak öğrencileri hiçbir şey bilmeden karşısına geldiklerinden ve her bilgiyi ondan aldıklarından, birkaç dönem boyunca kendisi (ya da başkaları) hiç sorun yaşamadı. Sonra, haddini bihnez bir akrabasının soru sorma alışkanlığı kazandırdığı Whibble adında bir çocuk okula kaydoldu. Bu küçük çocuk, Plattner’in derslerini hiç azalmayan belirgin bir ilgiyle takip ediyor ve konuya olan hevesini göstermek amacıyla, analiz etmesi için Plattner’e sık sık bazı maddeler getiriyordu. Derse ilgi çekebilme yeteneğinin bu şekilde kanıtlanmasından ötürü gururu okşanan ve öğrencisinin cehaletine güvenen Plattner, bu maddeleri analiz ediyor, hatta oluşumlarıyla ilgili genel açıklamalarda bulunuyordu. Öğrencisinin ilgisi Plattner’i, analitik kimya konusunda, inceleyebileceği bir madde bulup, akşam etütlerinde gözcülük yaptığı sırada bunun üzerinde çalışacak kadar teşvik etti. Kimyanın bu kadar ilgi çekici bir konu olduğunu fark etmek onu şaşırtmıştı doğrusu.

Buraya kadar hikaye tamamen sıradan. Fakat şimdi yeşilimsi toz sahneye çıkıyor. Bu yeşilimsi tozun kaynağı, ne yazık ki, artık bilinmiyor. Küçük Whibhle onu yüksek meraların yakınında, terk edilmiş bir kireç ocağında, bir paket içinde bulduğuna dair dolambaçlı bir hikaye anlatıyor. Hemen oracıkta toza bir kibrit çakılmış olsa, Plattner ve de muhtemelen Küçük Whibble’ın ailesi için mükemmel bir şey olurdu bu. Küçük beyefendi tozu paketle değil, ağzına çiğnenmiş gazete parçası tıkıştırılmış sekiz onsluk bir ilaç şişesinin içinde getirdi elbette. Öğleden sonra dersler bitince şişeyi Plattner’e verdi. Zamanında yapmadıkları ödevlerini tamamlasınlar diye dört çocuk duadan sonra okulda alıkonmuştu ve Plattner kimya derslerinin yapıldığı küçük sınıfta onlara gözeülük ediyordu. Sussexville Özel Okulu’nda kimya deneylerinde kullanılan malzeme, bu ülkedeki pek çok özel okulda olduğu gibi, son derece basit nitel iktedir. Aşağı yukarı bir seyahat sandığı büyüklüğünde bir gömme dolapta tutulur. Anlaşılan, pasif

gözcülük görevinden sıkılan Plattner, Whibble›ın yeşil tozunu makul bir oyalanma yöntemi gibi ı.ı;örüp memnuniyetle karşıladı ve dolabın kilidini açıp hemen analitik deneylerine başladı. Şansına, Whibble güvenli bir mesafede oturmuşonu seyrediyordu. Kendilermi ödevlerine kaptırmış gibi görünen dört afacan, büyük bir ilgiyle gizli gizli onu izliyordu. Uç Gaz sınırları içinde kalsa dahi, Plattner'in kimya uygulamaları, anladığım kadarıyla, son derece cüretkârdı.

Plattner'in yaptığı işlem konusunda çocukların anlattıkları tamamen birbirini tutuyor. Bir deney tüpüne az miktarda yeşil tozdan koyup, maddenin sırayla su, hidroklorik asil, nitrik asit ve sülfürik asitle deneyini yaptı. Bir sonuç alamayınca, taş tahta üzerine tozun bir kısmını -şişenin yaklaşık yarısını- boşaltıp bir kibrit çaktı. ilaç şişesini sol elinde tutuyordu. Toz, dumanlar çıkarıp erimeye başladı ve sonra kulakları sağır eden bir gürüllü ve gözleri kör eden bir parlamayla patladı. Kendilerini bir felakete hazırlamış olan beş çocuk parlamayı görür görmez sıralarının altına daldığından, hiçbiri ciddi olarak yaralanmadı. Pencerenin camı tuz buz olup bahçeye saçıldı, yazı tahtası ayaklığından düştü. Taş tahta paramparça oldu. Tavandan biraz alçı döküldü. Okul binası ve malzemelerine başka bir zarar gelmemişti. Plattner'i ortada göremeyen çocuklar önce düştüğünü ve sıraların altında bir yerde yattığını düşündüler. Yardım etmek için yerlerinden fırladılar ama ortada kimseyi göremeyince şaşırdılar. Ani patlamanın sersemliğiyle, yaralanıp kendini dışarıya atmış olduğu fikrine kapılarak kapıya doğru fırladılar. Fakat en öndeki Carson, kapıda az kalsın müdür Mr. Lidgett'la çarpışıyordu.

Mr. Lidgett şişman, telaşlı, tek gözlü bir adamdı. Çocuklar Lidgett'ın tökezleyerek odaya girdiğini ve kötü bir şey olduğunda sinirli okul müdürlerinin kullanmayı adet haline getirdikleri öfkeli ifadelerden birkaçını sarf ettiğini söylüyorlar. "Sefil ahmak!" demişti. "Mr. Plattner nerede?" Çocuklar, bu kelimeleri kullandığı konusunda hemfikirler. ('Yalpak', 'sümüklü züppe' ve 'ahmak' gibi ifadelerin, Mr. Lidgett'ın eğitim ticaretinde bozuk para gibi kullandığı kelimeler arasında olduğu anlaşılıyor.)

Mr. Plattner nerede? Sonraki birkaç gün pek çok kez tekrarlanacaktı bu soru. Şu çılgınca abartılı 'atomlarına ayrılmak' ifadesi bu kez yerini

bulmuştu sanki. Plattner'in gözle görülür tek bir parçası yoktu ortada; ne bir damla kan ne de en ufak bir elbise parçası. Varoluşu basbayağı sona ermiş, arkasında tek bir iz bırakmamıştı. Sırra kadem basmıştı! Bu patlamanın sonucunda yok olduğu şüphe götürmez bir gerçekti.

Sussexville Özel Okulu'nda, Sussexville'de ve başka yerlerde bu olay üzerine yaşanan hezeyanı burada uzun uzadıya anlatmaya gerek yok. Bu sayfaların okurlarından bazılarının, geçtiğimiz yaz tatilinde bu heyecanlı hikayenin anlatıldığını ve sonraları unutulup gittiğini hatırlamaları dahi mümkün. Lidgett'ın olayı örtbas etmek için elinden gelen her şeyi yaptığı anlaşılıyor. Lidgett, çocukların Plattner adını anmalarına yirmi beş satırlık bir ceza koydu ve sınıfta, yardımcısının nerede olduğunu bildiğini ilan etti. Uygulamalı kimya derslerini en aza indirmek için alınan her türlü önleme rağmen, bir patlama ihtimalinden ve Plattner'in gizemli bir biçimde yok oluşunun okulun adını kötüye çıkarmasından korktuğunu belirtiyor. Gerçekten de, olayı olabildiğince sıradanmış gibi göstermek için elinden geleni yaptı. Olayın beş tanığını öyle inceden inceye sorguladı ki, onlar bile gözleriyle gördüklerinden şüphe duymaya başladılar. Fakat tüm bu çabalara rağmen, hikayenin abartılı ve çarpıtılmış bir versiyonu bölgede dokuz günlük bir tur attı ve bazı ebeveynler oğullarını çeşitlibahanelerle okuldan aldılar. Meselenin en dikkat çekici noktalarından biri de, bölge sakinlerinden çok sayıda insanın, dönüşünden önceki hezeyan döneminde Plattner'i rüyalarında çok net bir biçimde görmesi ve bu rüyaların -ne tuhaftır ki- birbiriyle aynı olması. Rüyaların hemen hemen tamamında, Plattner bazen yalnız, bazen de yanında birileriyle ışıltılı bir ortamda dolaşırken görülüyordu. Her birinde yüzü solgun ve endişeli idi, bazılarında rüyayı gören kişiye el işaretleri yapmıştı. Çocuklardan birkaçı, kabusun etkisiyle olsa gerek, Plattner'in şaşırtıcı birhızla kendilerine yaklaşıp gözlerinin içine baktığını söyledi. Bazıları ise, Plattner ile birlikte, kendilerini takip eden, küre biçiminde, hayalete benzeyen olağanüstü yaratıklardan kaçıyorlardı. Fakat tüm bu rüyalar, patlamanın olduğu pazartesiyi izleyen çarşamba değil, ertesi hafta çarşamba günü Plattner döndüğünde yapılan sorgulamalar ve yorumlar sırasında unutuldu gkn.

Plattner'in dönüşü de yok oluşu kadar tuhaftı. Mr. Lidgett'ın asabi anlatımıyla Plattner'in tereddütlü ifadeleri birleştirildiğinde, Lidgett'ın çarşamba akşamı etüt biltikten sonra, günbatımına doğru bahçesiyle

uğraştığını ve düşkünlük derecesinde sevdiği çileklerini toplayıp yediğini öğreniyoruz. Lidgett'ın bahçesi, dışarıdan görülmeyi engelleyen, üzeri sarmaşıklarla kaplı, kırmızı tuğladan yüksek bir duvarla çevrili, eski tip büyük bir bahçe. Tam da meyve yüklü bir öbeğin üzerine eğildiği sırada havada bir parlama oldu, bir gümbürtü duyuldu ve Lidgett etrafına bakmaya fırsat bile bulamadan, ağır bir cisim arkadan ona çarptı. Öyle bir şiddetle öne doğru itildi ki, elindeki çilekler ezildi, ipek şapkası-Mr. Lidgett eski skolastik giyim tarzına bağlıdır— neredeyse tek gözünü de kapatacak biçimde alnına doğru kaydı. Lidgett'ı yandan sıyırıp geçen ve oturur pozisyonda çileklerin ortasına düşen bu ağır füze, bizim perperişan haldeki kayıp Gottfried'den başkası değildi! Gottfried'in gömleği ve şapkası yoktu, atleti kirliydi ve ellerinde kan vardı. Mr. Lidgett o kadar kızgın ve şaşkındı ki, hala elleriyle dizlerinin üzerinde, şapkası gözünün üstünde, saygısız ve anlamsız davranışından dolayı Plattner'e veryansın etmeye başladı.

Hiç de pastoral olmayan bu salme, Plattner olayın m dışarıdan görülen versiyonu diyebileceğim versiyonu tamamlıyor. Burada Gottfried'in M r. Lidgett tarafından bahçeden kovulmasının ayrıntılarına girmek son derece gereksiz. isim, tarih ve referanslarla birlikte bu tür ayrıntılar da, Olağandışı Olayları İnceleme Derneği'ne sunulan kapsamlı raporda bulunabilir. Plattner'in sağ ve sol taraflarının tuhaf bir biçimde yer değiştirdiği ilk bir iki gün pekfark edilmedi ve ilk kez tahtada sağdan sola yazı yazdığında ortaya çıktı. Plattner, değişimi doğrulayan bu tuhaf durumla gösteriş yapmak yerine, yeni bir ortamda olumsuz etkileri olabileceği kaygısıyla bunu sakladı. Birkaç ay sonra, dişi çekilmeden önce anestezi yapıldığı sırada, kalbinin de ters tarafta olduğu ortaya çıktı. Bunun üzerine,Anatomi Dergisi'nde konuya kısaca değinilmesi için, vücudunun genel bir tıbbi tetkikten geçirilmesine istemeye istemeye razı oldu. Somut gerçekler hakkında anlatabileceklerimiz burada sona eriyor; artık meseleyi Plattner'in bakış açısıyla aktarabiliriz.

Ama önce hikayenin şimdiyekadaranlatılan kısmını bundan sonraki kısmından ayıralım. Şu ana dek anlattıklarımın hepsi, bir ceza avukatının dahi onaylayacağı türden kanıtlarla sabittir. Görgü tanıklarının tümü hala hayattadır; eğer okuyucunun vakti varsa, hemen yarın çocukların izini bulabilir, hatta korkunç Lidgett'ın hiddetini göze alarak, merakı tatmin olana kadar herkesi sorgulayabilir, kapana kıstırabilir, sınayabilir; Gottfried

Plattner'in kendisini, sağ tarafa geçmiş kalbini ve üç fotoğrafını inceleyebilir. Bir patlamanın sonucunda dokuz gün boyunca ortadan kaybolduğu, Mr. Lidgctt'ı sinirlendiren koşullar altında -bu koşulların ayrıntıları ne olursa olsun— geri döndüğü ve döndüğünde tıpkı aynadan gelen bir yansıma gibi tersine çevrilmiş olduğu da kanıtlanmış kabul edilebilir. Bu son husustan dolayı, daha önce de belirttiğim gibi, Plattner'in bu dokuz gün süresince tamamen mekandışı bir varlığa bürünmüş olması gerektiği, neredeyse kaçınılmaz bir sonuç. Aslına bakılırsa, bu ifadelerin kanıtları, pek çok katili idama götüren kanıtlardan çok daha güçlü. Nerede olduğuna dair elimizde sadece Mr. Gottfried Plattner'uı karmakarışık açıklamaları var, onlar da çejşkili ayrıntılarla dolu. Anlattıklarına inanılmaması gerektiğini söylemek istemiyorum, fakat burada, bıkarı mümkün olmayan gerçeklerden, makul herhangi bir insanın inanıp inanmamakta serbest olduğu bir meseleye geçiş yaptığımızı belirtmeliyim - anlaşılmaz psişik olgular üzerine yazan birçok yazarın ihmal ettiği bir husus. Onceki ifadeler hikayenin akla yatkınlığını teslim etse de, genel yaşantılarla uyuşmazlığı inanılmaz olduğunu düşündürüyor. Okurun kararını bunların birinden yana etkilemektense, hikayeyiPlattner'in bana anlattığı biçimde aktarmayı tercih ederim.

Plattner'in hikayeyi bana Chislehurst'teki evimde anlattığını belirtmeliyim; o akşam benden ayrılır ayrılmaz çalışma odama gittim ve her şeyi hatırladığım kadarıyla kağıda döktüm. Sonradan Plattner metnin daktiloya çekilmiş nüshasını okuma nezaketini gösterdi, dolayısıyla hikayenin özünün doğruluğu inkar edilemez.

Plattner, patlama anında açıkça öldüğünü düşündüğünü söylüyor. Ayaklarınuı yerden kesildiğini ve bir güç tarafından geriye itildiğini hissetmiş. Bu geriye uçuş sırasında net bir zihinle düşünebilmiş ve kimya dolabına mı yoksa tahtanın ayaklığına mı çarpacağını merak etmiş olması psikologlar için ilginç bir nokta. Topukları yere çarpmış, sendelemiş ve oturur durumda yumuşak ve sağlam bir şeyin üzerine düşmüş. Bir an için bu sarsıntı onu sersemletmiş. Hemengüçlü bir saç yanığı kokusu almış ve Lidgett'ın onu soran sesini duyar gibi olmuş. Tahmin edebileceğiniz gibi, kafası karmakarışık bir halde bir süre öylece kalakalmış. Hâlâ sınıfta olduğunu sandıönce. Çocukların şaşkınlığını ve Lidgett'ın odaya girişini net bir biçimde algıladı. Bundanhayliemin. Konuşulanları duyamamasını

patlamanın kulakları sağır edici etkisine yordu. Etrafındaki her şey garip bir biçimde karanlık ve siJik görünüyordu, anlaşılır fakat yanlış bir fikre kapılarak, patlamanın ortalığı simsiyah bir dumana boğduğu açıklamasını getirdi buna da. Bu loşluk içinde Lidgett ve çocuklar hayaletler gibi siliklerdi, sessiz sedasız hareket ediyorlardı. Plattner'in yüzü parlamanın yakıcı ısısıyla sızlıyordu hâlâ. 'Sersem gibi' olduğunu söylüyor. Aklına gelen ilk düşünceler kendi güvenliğiyle ilgili görünüyor. Belki de kör ya da sağır oldum, diye düşündü. Kol ve bacaklarının, yüzünün uyuştuğunu hissetti. Sonra algıları daha bir açıklık kazandı ve etrafında sıraları, okulun diğer tanıdık eşyasını göremeyince şaşırdı. Bunların yerlerinde sadece silik soluk, gri şekiller vardı. Sonra kendini bir anda toplayıp harekete geçmesine ve yüksek sesle bağırmasına neden olan bir şey oldu. *Çocukların ikisi, el kol hareketleri yaparak Plattner'in içinden birbiri ardına yürüyüp geçtiler!* Kimse onun varlığının farkında değil gibiydi. Kim bilir Plattner o anda nasıl bir heyecan hissetti. Çocukların bir sis huzmesi gibi üzerine geldiklerini söylüyor.

Bundan sonra Plattner'in ilk aklına gelen öhnüş olduğuydu. Bu konularda çok sağlam görüşlerle yetiştiriLniş olduğundan, vücudunu hala görebiliyor olması onu şaşırttı. Vardığı ikinci sonuç, kendisinin değil etrafındakilerin öldüğü, patlamanın Sussexville Ozel Okulu'nda kendisi dışında herkesi yok etmiş olduğuydu. Ancak hu açıklama da pek tatmin edici değildi. Şaşkınlık uyandıran gözlemleriyle baş haşa kaldı yeniden.

Etrafındaki her şey olağandışı bir siyahlıktaydı. Başlangıçta abanoz rengi bir karanlığın içinde gibiydi. Başının üzerbıde kara bir gökyüzü vardı. Ortalıktaki tek ışık kaynağı, dalga dalga uzanan kara tepelerin ufkundaki gökyüzünün bir köşesinden yayılan yeşilimsi, soluk bir parlaklıktı. Tlk izlenimi huydu diyebilirim. Gözleri karanlığa alıştıkça, etrafını kuşatan gecede daha farklı, so-lıık yeşilimsi bir rengin ayrımına varmaya haşladı. Bu siyah fon üzerinde sınıftaki eşya ve kişiler, fosfor gibi ışıldayan ve dokunulduğunda hissedilmeyen silik hayaletler gibi görünüyorlardı. Elini uzattı ve eli hiç zorlanmadan, şöminenin olduğu duvardan geçti.

Plattner, dikkat çekebilmek için inanılmaz bir çaba sarf ettiğini anlatıyor. Lidgett'ın adını haykırdı ve etrafta dolaşan çocukları yakalamaya çalıştı. Bu çabalarından ancak, Müdür Yardımcısı olduğu için elbette hoşlanmadığı

Mrs. Lidgett içeri girince vazgeçti. Dünyada var olma, fakat yine de onun bir parçası olmama duygusunun hiç de hoş bir duygu olmadığını söylüyor. Yerinde bir benzetmeyle, duygularının, pencerenin ardından bir fareyi seyreden kedinin duygularını andırdığını ifade ediyor. Etrafındaki loş, tanıdık dünya ile iletişim kurmak için her çabalayışında, görünmez, anlaşılmaz bir engelle karşılaşıyordu. Daha sonra dikkatini çevresine, içinde bulunduğu ortama yöneltti. ilaç şişesinin kırılmadığını ve içinde arta kalan yeşil tozla birlikte elinde durduğunu gördü. Şişeyi cebine koydu ve eliyle etrafını yoklamaya başladı. Kadifemsi yosunlarla kaplı iri bir kaya parçasının üzerinde oturuyordu. Etrafındaki karanlık ülkeyi göremiyordu, sınıfın silik, soluk imgesi görüşünü engelliyordu, fakat (belki de soğuk esen rüzgar nedeniyle) bir tepenin üzerinde durduğu ve ayaklarınm altında sarp bir vadinin uzandığı hissine kapıldı. Ufukta bir çizgi oluşturan yeşil parıltı gittikçe yayılıyor ve yoğunlaşıyor gibiydi. Gözlerini ovuşturarak ayağa kalktı.

Dik yokuştan inmek üzere birkaç adım attı, tökezledi, düşecek ı.ı;ibi oldu, sonra güneşin doğuşunu seyretmek için tekrar sivri bir kaya parçasının üzerine oturdu. Etrafındaki dünyanın tamamen sessiz olduğunu fark etti. Karanlık olduğu kadar durgundu da; tepeye doğru soğuk bu* rüzgar esmesine rağmen, buna ne otların hışırtısı ne de büyük dalların uğultusu eşlik ediyordu. Üzerinde durduğu yamacı göremese de, kayalık ve ıssız olduğunu sessizlikten anlayabiliyordu. Yeşil renk anbean parlaklaşıyor ve parlaklaştıkça, şeffaf kan kırmızısı bir renk, başının üzerindeki gökyüzünün ve etrafındaki ıssız kayalıkların karanlığına karışıyor, fakat karanlığı azaltmıyordu. Bundan sonra olanları göz önünde bulundurunca, bu kı-

J

zıllığın, kontrasttan kaynaklanan bir optik etki olabileceğini düşünüyorum. Kurşuni gökyüzünün eteklerinde bir an siyah bir şey çırpınmış, aşağıdaki kara vadiden insanın içine işleyen tiz bir çan sesi yükselmişti. Işığın artmasıyla birlikte, sıkıntılı bir bekleyiş içine girmişti.

O orada öylece otururken bir saat geçmiş olabilir, bu arada tuhaf yeşil ışık giderek parlaklaşıyor ve göz alıcı şeritler halinde yukarıya, göğün zirvesine doğru yayılıyordu. Işık arttıkça, *bizim* dünyamızın ışınımsı hayalinispeten ya da tamamen silikleşti. Belki bu iki ifade de doğru, zira bizim

dünyamızda günbatımı vakti gelmişti herhalde. Bizim dünyamızı görebildiği kadarıyla Plattner, tepeden inerken attığı birkaçadımla sınıfın tabanından geçmiş ve şimdi aşağı katta daha büyük bir sınıfın ortasında havada oturuyordu. Yatılı öğrencileri tek tek seçebiliyordu, ama daha önce gördüğü Lidgett'tan çok daha soluk görünüyorlardı. Akşam ödevlerini yapıyorlardı, birkaçının öklit denklemlerini çözerken, daha önce hiç görmediği bir anahtar kitaptan nasılkopya çektiğini ilgiyle izledi. Zaman geçip de yeşil gündoğu-munun ışığı arttıkça görüntü de soluklaştı. Aşağı bakınca, ışığın vadinin kayalıklı taraflarına yayılmış olduğunu gördü; uçurumun zifirikaran-lığı, ateşböceğinin ışığına benzer minicik, yeşil bir parıltıyla delinmişti. Handiyse hemen o anda, ufukta dalga dalga uzanan koyu renkli tepelerin üzerinden parlak yeşil bir gök cismi yükseldi ve etrafındaki heybetli tepeler, bu yeşil ışığın içindeki derin, kızıl gölgeler, olanca kasvet ve ıssızlıklarıyla ortaya çıktılar. Diken pamuğu gibi savrulan, küre biçiminde çok sayıda nesnenin havada uçuştuğunu fark etti. Bunlar vadinin karşı tarafından daha yakında değillerdi. Aşağıdaki çan, ısrarlı bir sabırsızlıkla, gittikçe daha hızlı çalmaya başladı, orada burada ışıklar yanıp söndü. Sıralarında oturmuş çalışan çocuklar artık gözle görülemeyecek kadar soJuklaşmışlardı.

Bu diğer evrenin yeşil güneşi doğduğunda bizim dünyamızın ışığının sönmesi, Plattner'in üzerinde ısrarla durduğu tuhaf bir nokta. Öteki-Dünya'nın gecesinde bu dünyadaki nesneler çok net bir biçimde göründüğü için hareket etmek zor. Eğer durum böyleyse, bizim Oteki-Dünya'yı neden bir nebze olsun göremediğimiz, çözülmesi gereken bir muamma. Belki de bunun nedeni, bizim dünyamızın nispeten daha güçlü bir ışığının olması. Plattner'in betimlemesine göre, Öteki-Dünya, en aydınlık vakit olan gün ortasında bile, bizim dünyamızın dolunayda olduğu kadar aydınlık değil, geceleri ise zifiri karanlık. Sonuç olarak, soluk fosforun sadece zifiri karanlıkta görünür olması prensibine bağlı olarak, sıradan bir karanlık odadaki ışık miktarı dahi, Öteki-Dünya'daki nesneleri görünmez kılmaya yeterli oluyor. Plattner bana hikayesini anlattıktan sonra, geceleri bir fotoğrafçının karanlık odasında uzun süre oturarak Öteki-Dünya'ya ait bir şeyler görmeyi denedim. Evet, yeşilimsi tepeleri ve kayaları gördü-ğümkesin, fakat itiraf etmeliyim ki, gerçekten çok beüi belirsiz. Belki okur bu konuda daha başarılı olabilir. Plattner döndüğünden beri, rüyalarında

Öteki-Dünya'daki yerleri görüp tanıdığını söylüyor, fakat büyük ihtimalle bunun nedeni, bu sahnelerin hafızasına yerleşmiş olması. Gözleri olağanüstü keskin kişilerin arada bir etrafımızdaki bu garip Öteki-Dünya'ya ait görüntüler yakalayabilmesi de mümkün görünüyor.

Her neyse, konuyu dağıtmayalım. Yeşil güneş yükseldiğinde, vadinin içinde, karanlık ve belirsiz de olsa, siyah binaların yükseldiği uzun bir cadde seçilir hale geldi ve Plattner kısa bir tereddütten sonra dik yokuştan aşağı, binalara doğru inmeye başladı. Bu uzun iniş, dağın olağanüstü dikliğinin yanı sıra, tüm yamacın oynakkaya parçalarıyla kaplı olmasından ötürü son derece yorucuydu. Çan da sustuğu için, inerken çıkardığı ses - arada bir topukları kayalara sürtününce kıvılcımlar çakıyordu- şimdi evrendeki tek sesti sanki. Vadiye yaklaştıkça, yapıların garip bir biçimde mezar, anıtmezar ve anıtlara benzediğini fark etti, ancak tümü de, pek çok mezar gibi beyaz değil, simsiyahtı. Daha sonra, kiliseden dağılan insanları anımsatan bir kalabalığın, çok sayıda solgun, yuvarlak, açık yeşil suretin en büyük binadan çıktığını gördü. Bunlar geniş caddeden çeşitli yönlere dağıldılar, kimileri yan sokaklarda gözden kayboluyor, kimileri tepeye çıkan yokuşta yeniden ortaya çıkıyor, bazıları da yol boyunca uzanan küçük siyah binalara giriyorlardı. Uçuşarak kendisine doğru gelen bu nesneleri gören Plattner durup onları seyretmeye başladı. Yürümüyorlardı, kolları ve bacakları yoktu gerçekten de; kurbağa larvasına benzer bir gövdenin üzerine oturtulmuş insan başları görünümündeydiler. Bunların tuhaflığına o kadar şaşırmıştı ki, ciddi bir korkuya kapılmadı bile. Tepeye doğru esen soğuk rüzgarın önüne katılmış, hava akımıyla sürüklenen sabun köpükleri gibi ona doğru geliyorlardı. Çok yakınına ulaşan birine baktığında, bunun gerçekten de bir insan başı olduğunu gördü. Ama fevkalade büyük gözlerinde, daha önce hiçbir fani yüzde görrnediği *lıir* acı ve ıztırap ifadesi vardı. Dönüp kendisine bakmamasına şaşırdı, görünmez, hareket eden bir şeyi izler gibiydi. Bir an afalladı, sonra bu yaratığın, koca gözleriyle, kendisinin daha biraz önce terk ettiği dünyada yaşanmakla olan bir şeyi seyrettiğini anladı. Yaratık gittikçe yaklaştı, yaklaştı, Plattner çığlık bile atamayacak kadar şaşkuıdı. Yaklaşırken belli belirsiz bir sızlanma sesi çıkarıyordu. Sonra fiske atar gibi Plattner'in yüzüne çarptı -çok soğuk bir dokunuştu- ve yanından geçip gitti, tepeye doğru çıktı. Plattner bir an bu başın Lidgett'ınkine çok benzediğine dair olağanüstü bir inanca kapıldı. Daha sonra dikkatini, yamaçtan kümeler halinde çıkan diğer başlara çevirdi.

Hiçbiri onun varlığının farkında değil gibiydi. Gerçi bazıları yanma yaklaştı, neredeyse biraz önceki gibi çarpacaklardı, Plattner hemen kenara kaçtı. Çoğunun yüzünde aynı umarsız pişmanlık ifadesini gördü, aynı belirsiz sızlanma sesini işitti. Bir iki tanesi ağlıyordu, yukarı doğru hızla çıkan birinde ise, şeytani bir öfke ifadesi vardı. Fakat bazıları soğuktu, birkaçının bakışında ise sevinçli bir ilgililik okuyordu sanki. En azından bir tanesi mutluluktan kendinden geçmiş gibiydi. Platlner o sırada gördüklerinde başka ifadeler olup olmadığım hatırlamıyor. Plattner, belki de birkaç saat boyunca bu garip suretlerin tepelere yayılmasını seyretti ve ancak vadideki binalardan artık çıkmaz olduklarında aşağıya inmeyi sürdürdü. Etrafındaki karanlık o kadar artmıştı ki, sağlam adımlar atması giderek zorlaşıyordu. Üzerindeki gökyüzü açık yeşil, parlak bir renk almıştı. Artık ne açlık ne de susuzluk hissediyordu. Sonradan susayıp acıktığında, vadinin ortasından geçen serin bir ırmak buldu ve kayaların üzerinde az da olsa yetişen yosunları en sonunda çaresizlik içinde yediğinde, tatlarının gayet iyi olduğunu gördü.

Bu izah edilemez suretler hakkında bir ipucuel-de edebilmek amacıyla, vadiden aşağılara uzanan mezarları eliyle yokladı. Uzunca bir süre sonra, başların çıktığı, anıtmezara benzeyen büyük binanın önüne geldi. içeride koyu renk mermerden bir tür sunağın üzerinde yanan bir grup yeşil ışık ve çan kulesinden mekanın ortasına doğru inen bir çan ipi vardı. Duvar boyuncabilmediği harflerle, alevlerle yazılmış bir yazı uzanıyordu. Bunların ne anlama geldiğini düşünüyordu ki, caddenin aşağısından güçlüayak seslerinin yankılandığını duydu. Tekrar karanlığın içine daldı, ama hiçbir şey göremedi. Önce çanın ipini çekmeyi düşündüyse de, sonra ayak seslerini izlemeye karar verdi. Fakat epeykoşmasına rağmen onlara yetişemedi; bağırması da boşunaydı. Vadi sonsuzca uzanıyor gibiydi. Sarp kayalıkların üst kısımlarını dehşet verici yeşillikte bir aydınlık kuşatırken, vadi boyunca, bizim dünyamızda yıldızların aydınlattığı gecelerinkine benzer bir karanlık hakimdi. Aşağıda hiç baş yoktu artık. Hepsi de yukarıdaki bayırlarda çok meşgul görünüyordu. Kafasını kaldırıp baktığında, oraya buraya sürüklendiklerini gördü, kimileri olduğu yerde sallanıp duruyor, kimileri havada hızla uçuyordu. Ona ‘kocaman kar taneleri’ni hatırlatıyorlardı; yalnız bunlar siyah ve açık yeşil renkteydiler. Plattner orada kaldığı yedi sekiz günün en güzel kısmının, yetişmeyi başaramadığı sert, kararlı adımları izleyerek, bu uçsuz bucaksız şeytan çukurunun yeni bölgelerini keşfederek,

merhametsiz tepelere tırmanarak, zirvelerde dolanarak ve uçuşan yüzleri seyrederek geçirdiği zamanlar olduğunu ifade ediyor. Gün hesabı tutmadığını söylüyor. Bir iki kez bazı gözlerin onu seyrettiğini fark ettiyse de, tek bir canlıyla tek kelime konuş-mamıştı. Yamaçtaki kayaların arasında uyumuştu. Dünyaya ait şeyler vadide görünmüyordu, çünkü burası yer seviyesinin çok altındaydı. Yükseklerde, dünyevi gün başlarbaşlamaz, dünya ona görünüyordu. Etrafında Sussexville sokakları yeşil kollar halinde uzanırken, kimi zaman koyu yeşil kayalara takılıp tökezliyor, bazen sarp bir kayalığın ucuna gelip duruyordu; ya da yine Sussexville sokaklarında yürüyor veya bazı evlerde olan biten özel olayları gözetliyor gibiydi. Dünyamızda hemen hemen her insanın payına bu uçuşan başlardan birkaçının düştüğünü, dünyadaki herkesiı bu aciz, bedensiz yaratıklar tarafından ara ara seyredildiğini işte o zaman keşfetti.

Neydi bu yaratıklar, bu Yaşayanların Gözcüleri? Plattner asla öğrenemedi bunu. Ancak, onu derhal bulan ve izleyen iki tanesi, çocukluk anılarındaki anne ve babasına benziyordu. Arada bir diğer yüzler de gözlerini ona çeviriyorlardı; gençlik ve yetişkinlik yıllarında onu etkileyen, inciten veya ona yardım eden ölü insanları anıştıran gözler. Ona ne zaman baksalar, Plattner tuhafbir sorumluluk hissine kapılıyordu. Annesiyle konuşma cesaretini de gösterdi; fakat o asla cevap vermedi. Üzgün, tanıdık ve şefkatli bir ifadeyle -sanki biraz da sitemli gibi- gözlerinin içine baktı. Plattner sadece hikâyesini anlatıyor: Açıklama çabasına girmiyor. BuYaşayanların Gözcülerinin kimler olabileceği veya bunlar gerçekten Ölüler ise, sonsuza dek terk ettikleri bir dünyayı neden bu kadar yakından, bu kadar tutkuyla izleme gereği duydukları konusunda tahminler yürütmek bize kalıyor. Belki de -doğrusu bu açıklama bana adil geliyor- hayatlarımız sona erdiğinde, bizim için iyi veya kötü diye bir seçenek kalmadığında, temellerini attığımız olayların nereye vardığının tanığı olmak zorundayızdır. Eğer insan öldükten sonra ruhu varlığını sürdürüyorsa, insani ilgiler de devam eder elbet. Ancak bu, görülen şeylerin anlamı konusunda benim yürüttüğüm bir fikir sadece. Platlncr hiçbir yorumda bulunmuyor, çünkü ona hiç yorum fırsatı verilmedi. Okurun bunu iyice anlaması gerek. Plattner dünyanın dışındaki bu yeşil ışıklı dünyada, sersem gibi, sonlara doğ-ıu bitkin, aç Ijiilaç dolaşıp durdu günlerce. Gün-diizleri -yani, bizim dünyamızın gündüzünde-

Sussexvi1le’in bildik manzarasının o hayaletimsi görüntüsü onu rahatsız edip endişelendiriyordu. Adımını nereye atacağını göremiyor, Gözcü Ruhlar soğuk dokunuşlarla yüzüne çarpıyorlardı sürekli. Karanlık bastıktan sonra da, bu kalabalık Gözcü grupları ve onların sıkıntılı ifadeleri, zihnini anlatılamayacak ölçüde allak bullak ediyordu. Hem çok yakınındaki hem de çok uzağındaki dünyevi hayata dönme özlemiyle yanıp tutuşuyordu. Etrafındaki şeylerin doğaüstülüğü elle tutulur bir acı veriyordu ona. Özellikle de takipçilerinden anlatılamayacak kadar rahatsız oluyordu. Gözlerini dikip kendisine bakmaktan vazgeçsinler diye onlara bağırdı, onları azarladı, onlardan kaçtı. Her zaman sessiz ve ısrarlıydılar. Engebeli arazide istediği kadar koşsun, asla peşini bırakmıyorlardı.

Dokuzuncu günün akşamuıa doğru Plattner, vadinin aşağısından görünmez adımların yaklaştığını duydu. Bu garip Öteki-Dünya’ ya düştüğünde kendini üzerinde bulduğu geniş tepede dolanıyordu o sırada. El yordamıyla yolunu bulmaya çalışarak telaşla vadiye doğru koşmaya başlamıştı ki, okulun yakınındaki arka sokağa bakan bir odada neler olduğunu görünce rlurdu. Odadaki iki kişiyi de sima olarak tanıyordu. Pencereler açıktı, perdeler yukarı çekilmişti, batan güneş içeriyi öyle iyi aydınlatıyordu ki, başta görüntü çok parlaktı — dikdörtgen oda karanlığın ve parlak yeşil gündoğu-munun içinde büyülü bir fener gibi parlıyordu. Tçeri giren gün ışığının yanı sıra, yeni yakılmış bir de mum vardı odada.

Yatakta ince uzun bir adam yatıyordu, yamyassı yastığın üzerindeki hortlak kadar beyaz yüzü korkunç görünüyordu. Yumruk yaptığı elleri başının üzerindeydi. Yatağın kenarındaki küçük bir masada birkaç ilaç şişesi, kızarmış ekmek, su ve boş bir bardak vardı. ince uzun adamın dudakları zaman zaman bir şey söylemek ister gibi aralanıyor, ama sesi çıkmıyordu. Kadın onun bir şey istediğini fark etmiyordu, çünkü odanın karşı köşesinde duran eski model çekmeceli bir dolaptan bazı kağıtlar çıkarmakla meşguldü. Başlangıçta resim gerçekten de çok canlıydı, fakat arkadaki yeşil gündoğu-mu parlaklaştıkça, solgunlaşıp şeffaflaştı.

Yankısı giderek yaklaştı adımların, Öteki-Dün-ya’da öylesine sesli, bizim dünyamızda öylesine sessiz o adımların. Plattner, solgun yüzlerin karanlığın içinden çıkıp büyük bir grup oluşturduklarını ve odadaki iki insanı seyretmeye başladıklarını fark etti. Daha önce hiç bu kadar Yaşayanların

Gözcüsünü bir arada görmemişti. Bir kısmı odada acı çeken insanı izlerken, diğer kısmı da hırsla bir şey aranan kadını sonsuz bir ıztırap içinde seyrediyordu. Plattner'in etrafında toplandılar, görüşünü kapatıp yüzüne çarptılar, umarsız yazıklanmalarının sesi her tarafı kaplamıştı. Odayı yalnızca arada bir net bir biçimde görebiliyordu. Diğer zamanlarda görüntüyü, Gözcülerin hareketlerinin yeşilyansımalarından oluşan bir peçenin ardından görüyordu. Odanın içinde ise tek bir kıpırtı olmamalı ki, Plattner mumdan dimdik bir duman çıktığını, fakat atılan her adımın kulaklarında bir gök gürültüsü gibi gürlediğini söylüyor. Ya yüzler! Özellikle de ikisi, kadının yanındakiler; yine bir kadın yüzü, beyaz ve masum, belki bir zamanlar soğuk ve sert olan, ama artık dünyaya yabancı bir bilgelikle yumuşamış bir yüz. Diğeri, kadının babasının yüzüydü belki de. Her ikisi de artık engelleyemeyecekleri, önüne geçemeyecekleri kötü niyetli bir faaliyeti izler gibiydi. Arkada başkaları da vardı, kötü öğretmenler belki, çabaları sonuçsuz kalmış arkadaşlar. Adamın etrafında da yüzler vardı, kalabalık bir gruptu bu, fakat hiçbiri anne-baba veya öğretmene benzemiyordu! Belki bir zamanlar haşinken, acının verdiği güçle artık ıslah ohnuş yüzler! Ve önde genç bir kızınkini andıran bir yüz, ne kızgın ne de yaslı, sadece sabırlı ve bitkin, Plattner'in gördüğü kadarıyla, sanki kurtuluşu bekler gibi. Plattner'in betimleme yeteneği bu korkunç simaları anlatmakta yetersiz kalıyordu. Çan çalınca toplandılar. Bir anlığına hepsini gördü. Anlaşılan, gördükleri onu öyle heyecanlandırmıştı ki, huzursuz, kıpır kıpır parmaklarla ilaç şişesini farkında olmadan cebinden çıkartıp önünde tutmuştu. Fakat o bunu hatırlamıyor. Ayak sesleri aniden kesildi. Bundan sonra olacakları bekledi, ortalığa sessizlik hakimdi, sonra aniden, sessizliği ince, keskin bir bıçak gibi kesen ilk çan sesi duyuldu. Bu sesle birlikte yüzler topluluğu öne arkaya sallanmaya, adamın etrafında sesli sesli ağlaşmaya başladı. Kadın duymadı; mumun alevine tuttuğu bir şeyleri yakıyordu şimdi. Ikinci çan sesinde her şey soluklaştı, buz gibisoğuk bir rüzgar Gözcülerin arasından esti geçti.

Baharda rüzgarın girdabına kapılan ölü yapraklar gibi adamın etrafında döndüler ve üçüncü çan sesinde aralarından bir şey yatağa doğru uzandı. 1 şık huzmesini bilirsiniz. Oysa bu bir karanlık huzmesi gibiydi, tekrar baktığında Plattner bunun gölgemsi bir kol ve el olduğunu gördü.

Yeşil güneş ufkun kara boşluğunda yükselirken, oda artık çok az seçilebiliyordu. Plattner yataktaki beyazlığın debelendiğini, şiddetle sarsıldığını ve omzunun üzerinden arkaya doğru bakan kadının ürperdiğini gördü. •

Gözcü bulutu, rüzgarın önünde yeşil bir toz gibi havaya yükseldi ve vadideki tapınağa doğru kaydı. O zaman Plattner birdenbire, omzunun üzerinden uzanıp avını yakalayan gölgemsi siyah kolun an-lamınıkavradL Başını çevirip kolun ardındaki Göl-ge'ye bakmaya cüret edemedi. Gözlerini elleriyle kapatıp var gücüyle koşmaya başladı, belki yirmi adım attı, sonra ayağı bir kayaya takıldı ve düştü. One doğru, ellerinin üzerine düştü; Plattner yere değdiği anda elindeki şişe kırıldı ve patladı.

Bir anda kendini şaşkın ve orası burası kanar bir halde, okulun arkasında, duvarla çevrili eski bahçede Lidgett'la yüz yüze otururken buldu. Plattner'in hikayesi burada sona eriyor. Kurgu yazarlarının bu tür olayları süsleme eğilimine karşı koyabilmeyi başardım sanıyorum. Olayları, mümkün olduğunca, Plattner'in bana anlattığı sırayla aktardım. Üslup denemelerinden, etki yaratmaktan ve yorumlardan dikkatle kaçındım. Örneğin, ölüm döşeği sahnesini Plattner'in de dahil olabileceği bir senaryoya dönüştürmek kolay olabilirdi. Fakat, gerçek ve olağanüstü bir hika v"'\ i bozmanın kabul edilemezliği bir yana, bu tür bir basitlik, kanımca, parlak yeşilışıklarıyla ve bizim için görünmez, erişilmez olsalar da etrafımızda dolanan Yaşayanların Gözcüleriyle birlikte bu karanlık dünyanın kendine özgü etkisini bozardı. Geriye, okul bahçesinin hemen arkasındaki Viıcenl Terracc'da, bilinebildiği kadarıyla tam Plattner'in geri döndüğü anda bir ölümün vuku bulduğunu eklemek kalıyor. Ölen, vergi tahsildarı ve sigorta temsilcisiydi. Kendisinden hayli genç dul karısı, geçen ay, Allbeedingli veteriner hekimMr. W hymper ile evlendi. Burada anlatılan hikaye Susscxville'de zaten çeşitli şekillerde ağızdan ağıza dolaştığından, kaduı, kocasının son dakikalarıyla ilgili olarak Plattner'in anlattığı her şeye kesinlikle karşı çıktığını açıkça belirtmem koşuluyla, ismini kullanmama izin verdi. Plattncr onu böyle bir şeyle asla suçlamadığı halde, kocasmın vasiyetini yakmadığını söylüyor; kocası sadece tek bir vasiyet yazmış, o da evlenmelerinden hemen sonra. Elbette, orayı daha önce hiç görmemiş biri olarak Plattner'in odadaki eşya hakkında anlattıkları, ne gariptir ki, doğruydu. Bir şey daha; sıkıcı bir tekrar olmasını göze alarak, batıl inançları

savunduğum izlenimine kapılmamak gerektiğini ısrarla belirtmeliyim. Plattner'in dünyadan dokuz gün boyunca yok olduğu, bence, kanıtlanmıştır. Fakat bu, hikayesinin doğruluğum kanıtlamaz. Mekanın dışında dahi sanrıların olması gayet muhtemeldir. Okurun en azından bunu göz önünde bulundurması gerekir.

Son Mr. Elvesham'in Hikâyesi

Buhikayeyi, insanların inanacağını beklediğimden değil, bir sonraki kurbana, mümkünse eğer, bir kaçış yolu hazırlayabilmek düşüncesiyle yazdım. Benim talihsizliğim belki onun işine yarayabilir. Kendi durumum, biliyorum ki, ümitsiz ve artık bir ölçüde kendi kaderimle baş başa kalmaya hazırım. Adım Edward George Eden. Staffordshire yakınlarında, babamın bahçelerinde çalıştığı Trenthamde doğdum. Üç yaşında annemi, beş yaşında babamı kaybettim; amcam George Eden beni evlat edindi. Amcam kendi kendini yetiştirmiş, bekar bir adamdı, Birmingham'de girişken bir gazeteci olarak ün yapmıştı, eğitimim için hiçbir fedakarlıktan kaçınmadı, bu dünyada başarılı olma hırsımı kamçıladıve dört yıl önce öldüğünde, tüm borçlar ödendikten sonra geriye kalan yaklaşık beş yüz poundluk servetinin tamamını bana bıraktı. O zaman on sekiz yaşındaydım. Vasiyetinde bu parayı eğitimimi tamamlamak için harcamamı istemişti Zaten doktorluk mesleğini seçmiştim; amcamın cömertliği ve bir burs yarışmasında şansımın yaver gitmesi sayesinde, Londra Universilesi'ııde tıp öğrenimine başladım. Hikayem başladığı sırada, University Caddesi llA adresinde, Shoolbred binalarının arka tarafına bakan, eski püskü eşyayla döşeli, küçük bir odada kiracıydım. Bu küçücük odada yatıp kalkıyordum; çünkü geçinebilmek için paramı çok hesaplı harcamak zorundaydım. Hayatımla ayrılmaz bir biçimde iç içe geçen soluk benizli ufak tefek ihtiyara ilk rastladığımda, bir çift botumu Tottenham Court Caddesi'ndeki bir dükkanda tamir ettirmek üzere evden çıkıyordum. Kapıyı açtığımda, kaldırımda durmuş, şüpheyle kapının üzerindeki numaraya bakıyordu. Gözleri -donuk gri gözlerdi bunlar, gözkapak-larmın kenarları kırmızımsıydı-yüzüme takılır takılmaz, çehresi sevimli bir ifadeye büründü. "Tam zamanında geldiniz," dedi. "Evinizin numarasını unutmuştum. Nasılsınız Mr. Eden?" Bu adamı daha önce hiç görmemiş olduğumdan böyle samimi bir hitaba biraz şaşırmıştım. Beni kolumun altında botlarımla yakalamış olmasına da canım sıkılmıştı biraz. Uzaklığımı fark etti. "Benim kim olduğumu merak

ediyorsunuz değil mi? Sizi temin ederim, bir dostum. Siz beni daha önce hiç görmediniz ama,ben sizi gördüm. Sizinle bir yerde konuşabilir miyiz?”

Duraksadım. Üst kattaki viraneyi andıran odama bir yabancıyı davet edemezdim. “Belki,” dedim, “yürürken konuşabiliriz. Ne yazık ki...” Ben daha cümlemi bitirmeden el hareketim ne demek istediğimi anlatmıştı.

“Tabii, anlıyorum,” dedi, sonra bir sağa, bir sola baktı. “Ne tarafa yürüyelim?” Ona fark ettirme-meye çalışarak botlarımıkoridora bıraktım. “Bakınız!” dedi aniden, “Bu mesele o kadar basit değil. Gelin birlikte bir öğle yemeği yiyelim, Mr. Eden. Ben yaşlı, çok yaşlı bir adamım, açıklama yapma konusunda pek becerikli değilimdir, hele de bu tiz sesimle ve gürültülü trafikte ...” Hafifçe titreyen sıska elini ikna edici bir tavırla omzuma koydu.

İhtiyar bir adamın bana öğle yemeği ısmarlaya-mayacağı kadar yaşını başını almış biri değildim. Fakat bu ani davetten hiç hazzetmemiştim. “Ben aslında...” diye söze başladım. “Ben aslında,” diye sözümü kesti, “bunu çok islerd im. Sanırım kır saçlarımla biraz saygıyı hak ediyorum.” Böylece razı oldum ve onunla gittim.

Beni Blavitiski’ye götürdü; onun adımlarına ayak uydurabilmek için yavaş yürümek zorundaydım; o güne dek tatmadığım kadar lezzetli şeyler yediğim yemek sırasında, o benim cevaplanmayı bekleyen sorularımıgeçiştirirken, ben de onu inceleme fırsatı buldum. Yeni tıraş edilmiş yüzü zayıf ve kırışıktı, buruşuk dudakları takma dişlerinin üzerine sarkıyordu, ince telli kır saçları hayli uzundu; gözüme pek ufak tefek görünüyordu —gerçi çoğu insan bana öyle gelirdi ya- omuzları kavisli ve çöküktü. Ben onu incelerken, onun da, gözlerinde garip bir hırsla, bakışlarını geniş omuzlarımda, güneşten bronzlaşmış ellerimde, sonra yine çilli yüzümde gezdirdiğini fark ettim. Sigaralarımızı yaktığımızda, “Artık,” dedi, “size meseleyi anlatmanın zamanı geldi.”

“Size çok, ama çok yaşlı bir adam olduğumu söylemeliyim.” Bir an durdu. “Birilerine miras bırakmak zorunda olduğum bir servetim var, fakat varisim olacak hir çocuğum yok.” Bir dolandırıcı olabileceği aklıma geldi, beş yüz poundumun geri kalanı için tetikte olmam gerektiğini düşündüm. Uzun uzadıya ne kadar yalıız olduğundan ve servetini bırakacak uygun bir yer

bulmakta zorlandığından bahsetLi. ‘‘Pek çok seçeneği ölçüp biçtim, yardım kurumları, burslar, kütüphaneler ve sonunda,” gözlerini yüzüme dikti, “hırslı, namus-hı, bedenen ve zihnen sağlıklı, fakir bir genç bulup onu varisim yapmaya, sahip olduğum her şeyi ona bırakmaya karar verdim.” Tekrarladı, “Sahip olduğum her şeyi. Bu insan alışık olduğu sıkıntı ve mücadelelerden bir anda kurtulup özgürlüğe ve nüfuza kavuşacak.”

ilgisiz görünmeye çalıştım. Açık bir riyakarlıkla, “\e bu insanı bulmak için size yardım etmemi, belki de profesyonel bir hizmette bulunmamıisti-yorsunuz,” dedim.

Gülümsedi, sigarasının üzerinden bana baktı, mü levazı yorumum karşısındaki imalı sessizliği karşısında ben de güldüm.

“Böyle bir insanı ne muhteşem bir kariyer bek-liy or!” dedi. “Başka birinin harcayacağı parayı nasıl biriktirdiğimi düşündükçe onu kıskanıyorum...” “Fakat bunun için bazı şartlar, üstlenilecek sorumluluklar var elbette. Örneğin o kişi, benim ismimi almalı. Hiçbir şey karşılıksız değildir, öyle değil mi? Onun doğru insan olduğuna karar verebilmek için önce onun hakkında her şeyi bilmeliyim. Bir kere sağlıklı olmak *zorunda.* Şeceresini, annesinin ve babasının, dedelerinin ve büyükannelerinin nasıl öldüğünü bilmeliyim, kişisel ahlakını en ince ayrıntısına kadar araştırmalıyım.”

Bu,içten içe yaptığım kutlamaya biraz gem vurdu. “Anladığım kadarıyla,” dedim, “ben... ” Neredeyse sertçe, “Evet,” dedi. “Siz. *Siz.”*

Tek söz söyleyemedim. Kurduğum hayaller kafamda çılgınca dans etmeye başlamıştı, doğuştan sahip olduğum şüpheciliğim, zevk ve heyecandan kendinden geçmiş beynimi zapt edemiyordu. içimde en ufak bir minnet kırıntısı yoktu - ne söyleyeceğimi, nasıl söyleyeceğimi bilmiyordum. “Fakat neden özellikle ben?” diyebildim sonunda. Son derece dürüst ve aklı başında bir genç olduğumu Profesör Haslar’dan tesadüfen öğrendiğini ve kendisinin de servetini, sağlıklı ve dürüst olduğundan emin olabileceği birine bırakmak istediğini söyledi.

Ufak tefek yaşlı adamla ilk karşılaşmam buydu. Kendinden söz etmek konusunda cimriydi; ismini henüz açıklamak istemediğini söyledi ve birkaç soru daha sorduktan sonra, Blavitiski’nin kapısında benden ayrıldı.

Yemeğin hesabını öderken cebinden bir avuç dolusu altın çıkarması dikkatimi çekmişti. Bedenen sağlıklı olma konusundaki ısrarı tuhafıma gitmişti. Yaptığımız anlaşma uyarınca aynı gün, Loyal Sigorta Şirket i'ne hayli yüklü miktarda bir hayat sigortası yaptırmak için başvurdum ve ertesi hafta şirketin tıp danışmanları tarafından etraflıca muayene edildim. Bu bile onu tatmin etmeye yetmedi, bir kez de büyük doktor Hen-derson'a muayene olmam konusunda ısrar etti. Paskalya'dan sonraki yedinci cuma günü kararını vermişti. Gece hayli geç bir vakitte -saat dokuza geliyordu- fen sınavlarım için deliler gibi kimya denklemleri çalıştığım sırada beni aşağı çağırdı. Girişteki gaz lambasının zayıf ışığı altında duruyor, yüzünde garip şekilli gölgeler dans ediyordu. Onu ilk gördüğümden beri sanki daha da kamburlaşmış, yanakları biraz daha çökmüştü.

Sesi heyecandan titriyordu. "Tam istediğim gibi, Mr. Eden," dedi. "Her şey tam istediğim gibi. Hemen bu gecebirlikteyemek yiyip talihinizi kutla-malıyız." Öksürüğü lafını kesti. Mendiliyle dudaklarını silerken, boşta kalan diğer kemikli pençesiyle elimi kavrayarak "Zaten fazla beklemeniz gerekmeyecek," dedi. "Kesinlikle çok fazla beklemeyeceksiniz."

Sokağa çıkıp bir araba çağırdık. O gece yaşadığım her şeyi olanca canlılığıyla hatırlıyorum; arabanın kayar gibi hızla gidişini, gaz, yağ ve elektrik lambalarının çarpıcı tezatını, sokaklardaki kalabalığı, Regent Caddesi'nde gittiğimiz yeri, orada bize sunulan muhteşem yemeği. iyi giyimli garsonun pejmürde giysime bakışı başta beni rahatsız etmiş, zeytinlerin çekirdekleri canımı sıkmıştı, fakat şampanya kanımı ısıtmaya başladığında, kendime güvenim geri geldi. Yaşlı adam önce kendinden bahsetti. Arabadayken ismini söylemişti zaten; daha ortaokulda öğrenciyken adını duyduğum büyük filozof Egbert Elvesham'di. Küçüklüğümden beri zekasıyla beni etkilemiş olan bu adamm, ziınimdeki bu büyük soyutlamanın, birdenbire, eli ayağı tutmayan, tanıdık biri şeklinde somutlaşması inanılmaz geldi bana. Kendini aniden ünlü kişilerin arasında bulan her genç benimkine benzer bir hayal kırıklığı yaşamıştır sanırım. Yaşamının zengin ırmağından bana akacak gelirlerden, evlerden, telif hakları ve yatırımlardan bahsetti; filozofların bu kadar zengin olduğunu hiç sanmazdım. Hafif bir kıskançlıkla içki içişimi, yemek yiyişimi seyrediyordu. "Öyle bir yaşam kapasitesine sahipsin ki!" dedi; sonra, rahatlama işareti olduğunu düşündüğüm bir iç çekişle "Fazla uzun

sürmeyecek,” diye devam etti. “Doğru,” dedim, şampanyadan başım dönmeye başlamıştı; “belki benim bir geleceğim var — sizin sayenizde iyi bir gelecek. Bundan böyle sizin isminizi taşıma onuruna da sahip olacağını. Aıa sizin de bir geçmişiniz var. Böyle bir geçmiş benim tüm geleceğime değer.”

Gururunu okşayan hayranlığımı takdir ettiğini belirtircesine, hafif bir mahzunlukla başını salladı ve gülümsedi. “Bu geleceği,” dedi, “gerçekten değişir miydin?” Garson içkileri getirdi. “Benim ismimi, pozisyonumu almakta bir sakınca görmeyebilirsin belki ama —gönüllü olarak— yıllarımı da almak İsler miydin sahiden?”

“Başarılarınızla birlikte, evet,” dedim nazikçe.

Tekrar gülümsedi. Garsona ‘ikimize de birer Kümmcl,” dedi ve dikkatini cebinden çıkardığı küçük bir pakete yöneltti. “Bu vakit,” dedi, “yemekten sonraki bu vakit, küçük zevklerin vaktidir. işte kitaplara geçmemiş bilgeliğimden küçük “bir parça.” Titreyen sarı parmaklarıyla paketi açtı ve içindeki pembemsi tozu gösterdi. “Bu,” dedi, “aslında bunun ne olduğunu senin tahmin edip bulman gerekir. Kümmel’in içine azıcık bu tozdan koydun mu, Himmel** olur.”

Grimsi büyük gözleri gizemli bir ifadeyle benimkilere bakıyordu.

Bu büyük üstadın kafayı içkilerin tadına taktığım görmek benibiraz şaşırtmıştı doğrusu. ine de, bu zaafı bana ilginç gelmiş gibi yaptım, zira böyle küçük bir dalkavukluk yapabilecek kadar sarhoştum.

Tozuküçük kadehlere bölüştürdü ve aniden ayağa kalkıp, tuhaf, beklenmedik bir asaletle kadehini hana doğru uzattı. Ben de onun yaptığım yaptım, kadehler çınladı. “Hızlı bir devir teslime içelim,” dedi ve kadehi dudaklarına götürdü.

“Buna değil,” dedim hemen, “buna içmeyelim.” Kadehi çenesinin hizasında tuttu, gözleri gözlerimde alev alev yanıyordu.

"Uzun bir hayata,” dedim.

Duraksadı. Aniden bir kahkaha patlatarak, ‘"Uzun bir hayata,” dedi ve gözlerimizi birbirimizden ayırmadan küçük kadehleri diktik. Göz"
1;:ünımel: *(Alım.)* Anason likörii.

Hinime): (Alm.) Cennet.

lerini benimkilerden ayırmıyordu ve ben içkiyi içerken çok tuhaf şeyler hissettim. İlk damlasıyla beynimde şiddetli bir kargaşa başladı, kafatasımın içinde bir şeyler kıpırdıyordu sanki, kulaklarımı güçlü bir uğultu doldurmuştu. Içkinin ağızda bıraktığı tadın, boğazıma yerleşen aromanın farkında değildim; gözlerime saplanmış gri bakışlarının yoğunluğunu görüyordum sadece. Boğazımdan geçen yudum, zihnimdeki karmaşa, gürültü ve başımdaki kıpırdanma bitmek bilmiyordu. Neredeyse unuttuğum şeyler bilincimin eşiğinde dans edip sonra yok oldular. Sonunda büyüyü bozdu. Patlama gibi ani bir iç çekişle bardağını masaya bıraktı.

‘‘Evet?” dıye sordu.

Içkinin tadını almamış olmama rağmen, “Müthiş,” dedim.

Başım dönüyordu. Oturdum. Beynim karmakarışıktı. Bir süre sonra, sanki her şeyi içbükey bir aynada görüyormuşum gibi, etrafıını daha net ve ayrıntılı olarak algılamaya başladım. Tavırları sinirli ve aceleci bir hal almıştı sanki. Cebinden çıkardığı saatine suratını buruşturarak baktı. “On biri yedi geçiyor! Ve bu gece ben -yedi yirmi beş. Waterloo! Hemen gitmeliyim.” Hesabı istedi, telaşla paltosunu giymeye çalıştı. Işgüzar garsonlar yardımına koştular. Bir an sonra, sanki-nasıl anlatsam?- bir opera dürbününün tersinden bakmakla kalmıyor, aynı zamanda kendimi bu görüntünün içinde *hissedi-yormuşum* gibi anlamsız duygularla, arabanın kapısında onunla vedalaşıyordum.

“O toz,” dedi. Elini alnına koydu. “Ondan sana vermemeliydim. Yarın başın ağrıdan çatlayacak. Bekle bir dakika. Al şunu.” Sedliç tuzuna benzeyen yassı, küçük bir şey uzattı bana. “Yatmadan önce bir bardak suyun içinde eritip içersin. Öbürü uyuşturucuydu. Unutma, yatmadan hemen önce almalısın, daha önce değil. Başına iyi gelir. Hepsi bu kadar. Bir kere daha el sıkışalım - Futurus!”

Pençeye benzeyen buruşuk elini sıktım. “Hoşça-kal,” dedi, gözkapaklarının sarkıklığından, bu baş döndürücü içkiden onun da hafifçe etkilendiğini anladım.

Bir an başka bir şey daha hatırlamış gibi irkildi, göğüs cebini yokladı, bu sefer silindir şeklinde ve tıraş sabunu büyüklüğünde bir paket daha çıkardı. “Al bunu,” dedi. ‘‘Az kalsın unutuyordum. Yarın ben gelene kadar bunu açma — ama şimdiden al.” Paket o kadar ağırdı ki neredeyse yere düşürecektim. “Tamam,” dedim; arabacı atlarını kırbaçlayıp harekete geçirdiğinde arabanın penceresinden bana sırıtıyordu. Verdiği paket, iki ucu ve kenarı boydan boya kırmızı mumla mühürlenmiş beyaz bir paketti. “Eğer bunun içinde para yoksa,” dedim, “ya platin ya da kurşun olmalı.” Paketi özenle cebime yerleştirdim; Regent Cad-desi’ndeki aylakların arasından geçip, Portland Caddesi’nin karanlık arka sokaklarından evime doğru yürürken başını dönüyordu. Bu yürüyüş esnasında hissettiğim şeyleri, onca tuhaflıklarına rağmen, çok net hatırlıyorum. Hala kendinıdey-diın, zihnimde bir tuhaflık olduğunu fark edebiliyordum, hatta bana verdiği o madde afyon muydu acaba, diye düşündüm - bu uyuşturucuyu daha öncehiç denememiştim. Zihnimin o zamanki garipliğini anlatabilmek şimdi çok güç - beynim ikiye bölünmüştü sanki, fakat bu bile hissettiklerimi tam olarak anlatmaya yetmiyor. Regent Cadde-si’nden yukarı doğru yürürken, buranın Waterloo istasyonu olduğuna dair garip bir inanca kapıldım, trene binip Politcknik’e gitmek için garip bir istek duydum. Gözlerimi ovuşturdum, yine Regent Caddesi’ndeydim. Nasıl anlatsam? Yetenekli bir aktörün sessizce size baktığını görüyorsunuz, yüzünü şövle bir buruşturuyor ve hop! - başka bir insan oJuyoı: Regent Caddesi’nin hir an böyle yaptığını söylesem çok mu abartılı olur? Sonra, bulunduğum yerin Regent Caddesi olduğuna taıı ikna olmuştum ki, beynime hücum eden tuhaf anılarla kafam karıştı. “Otuz yıl önce,” diye dii-§i'mdiiın, "‘erkek kardeşimle burada kavga etmiştim.” Sonra geceleyin ortalıkta gezinenleri şaşırtan kahkahalarla gülmeye başladım. Otuz yıl önce ben doğmamıştım ki, asla da bir erkek kardeşim olmamıştı. içtiğim şey her ne idiyse, kesinlikle insanı aptala çeviren bir sıvıydı, zira kaybettiğim erkek kardeşimi düşündükçe üzüntüden içim burkuluyordu. Portland Caddesi’nde yürürken çılgınlık başka bir boyutkazandı. Artık orada olmayan dükkânları hatırlamaya, caddeyi eski haliyle kıyaslamaya başladım. içtiğim içkiden sonra kafamın karışması, düşüncelerimin bulanıklaşması anlaşılırbir şeydi, fakatbeni şaşkına çeviren,

sadece beynime hücum eden canlı hatıralar değil, aynı zamanda yitirdiğim hatıralardı. Doğa tarihi dükkânı Stevens’m önünde durdum, dükkân sahibinin benimle ne ilgisi olduğunu hatırlamak için zihnimi zorladım. Yanımdan bir otobüs geçti, bir tren kadar gürültü çıkarıyordu. Hafızamı geri getirebilmek için karanlık, derin bir çukura dalıyordum sankı. “Elbette,” dedım sonunda, “yarın bana üç kurbağa vereceğine söz vermişti. Unutmam ne garı p. ”

Çocuklara büvülü fener gösterileri yapılıyor mu hâlâ? Bunlarda solgun bir havalet gibi ortaya çıkan bir görüntünün büyüyüp bir diğerini kovaladığını hatırlıyorum. Avnı bu şekilde ortaya çıkan bir dizi hayaletimsi yeni duygu benimkilerle mücadele ediyordu sanki.

Euston Caddesi’nden geçip, şaşkın, biraz da korkmuş bir halde Tottenham Court Caddcsi’ne geldim. izlediğim rotanın her zamankinden farklı olduğunu bile sonradan idrak ettim, zira genellikle arka sokaklara sapar, eve kestirmeden giderdim. University Caddesi’ne döndüğümde, oturduğum evin numarasını unuttuğumu fark ettim. Zor bela l lA’yı hatırladığımda hile, bana bunu kim olduğunu unuttuğum birisi söylemiş gibiydi. Yemek sırasında olanları hatırlamaya gayret ederek sakinleşmeve çalıştım, fakat beraber olduğum nisanın yüzünü zihnimde bir türlü canlandıranıı-yordıım; insanın bir pencerede kendi yansımasını görmesi gibi, onu ancak hayal meyal görebiliyordum. Onun verine, kendimi kızarmış bir surat ve ışıldayan gözJerle bir masada otururken, sürekli konuşurken, tuhaf bir şekilde dışarıdan hakıyormuşçasına görebiliyordum.

“Şu öbür tozu da almalıyım,” dedim. “Bu artık çekilmez olmaya başladı.”

Mumu ve kibriti bulayım derken koridorun yanlış tarafına yönelmiştim, odamın kaçıncı katta olduğuna dair şüphelerim vardı. “Sarhoşum,” dedim, “bu kesin,” ve bu tespiti desteklercesine merdivenlerde gereksiz yere tökezledim.

Tlk bakışta odam bana yabancı bir yer gibi geldi. “Ne saçma!” dedim ve etrafıma bakındım. Bin bir güçlükle kendime geldim sanki ve tuhaf hayaletler tanıdık somut cisimlere dönüştü. işte o eski ayna hâlâ yerindeydi, çerçevenin kenarına sıkıştırdığım, albüminlere ilişkin notlarım, yere fırlatılmış eski günlük giysilerim. Ama yine de, tüm bunlar da tam

anlamıyla gerçek değildi sanki. Durmak üzere olan bir tren vagonunda olduğuma ve pencereden tanımadığım bir istasyona baktığıma dair aptalca bir fikrin beynimi ele geçirmeye çalıştığını hissettim. Nerede olduğumu kendime kanıtlamak istercesine yatağın demirini sıkıca kavradım. “Belki de medyumluk bu,” dedim. “Ruhi Araştırmalar Derneği’ne yazmalıyım.”

Para fişeğimi tuvalet masasının üzerine koydum, yatağıma oturup botlarımı çıkarmaya koyuldum. O andaki duygularım, sanki alttan yüzeye çıkan bir diğer resmin üzerine boyanmış gibiydi. “Lanet olsun!” dedim, “Ya aklımı kaybediyorum ya da aynı andaikiayrı yerdeyim...” Yarı soyunuktum, tozu bir bardağa koydum ve hepsini içtim. Toz suyun içinde erimiş, parlak amber rengini almıştı. Daha yatağa girmeden beynim sakinleşmişti.

Yanağımın yastığa değdiğini hatırlıyorum, sonra uyumuş olmalıyım.

Tuhaf yaratıklar gördüğüm rüyamdan sıçrayarak uyandığımda, kendimi sırtüstü yatıyor buldum. Herhalde herkes, artık uyanmış da olsa tuhaf bir biçimde ürktüğü ve kaçmak istediği kasvetli, korkulu rüyaları bilir. Ağzımda garip bir tat, cildimde rahatsız edici bir his vardı, kol ve bacaklarım takatsizdi. Hissettiğim gariplik ve dehşetin geçeceğini ve sonra tekrar uykuya dalacağımı ümit ederek başımı yastığımın üzerinde hiç kıpırdatmadan yatakta kaldım. Fakat tekinsiz duygular azalacağına daha da arttı. Başta kendimde bir tuhaflık olduğunu fark etmedim. Odadaki ışık o kadar cansızdıki, etraf neredeyse zifiri karanlıktı, eşyalar bu ışıkta belli belirsiz, kapkara mürekkep lekeleri gibi görünüyordu. Yorganın üzerinden etrafıma bakındım.

Birisinin fişeğimdeki parayı çalmak için odama girdiği düşüncesine kapıldım, fakat uykumu getirmek için yatakta düzenli nefes alıp verdikten sonra, bunun tamamen kuruntu olduğunu anladım. Bununla beraber, tuhaf şeyler olduğu düşüncesinden bir türlü kurtulamıyordum. Bin bir güçlükle başımı yastıktan kaldırdım, etrafımdaki karanlığa göz gezdirdin. Ne olduğunu bulamıyordum. Çevremdeki silik şekillere baktım, tüm görebildiğim perde, masa, şömine, kitaplık vesaire olduğu anlaşılan büyüklü küçüklü karaltılardı. Sonra bu karaltıların hiç de tanıdık olmadığını kavramaya başladım. Karyolanın yönü mü değişmişti'? Kitaplık karşımda olmalıydı, ama üzeri örtülü, soluk renkli bir şey vardı onun yerinde, nasıl

bakarsam bakayım kitaplığa hiç benzemeyen bir şey. Bir koltuğun üzerine atılmış şey gömleğim olamayacak kadar büyüktü.

Çocukça korkuları atlatıp yorganı üzerimden attım ve bacaklarımı yatağın kenarından sarkıttım. Portatif karyolamda oturduğumda yere değen ayaklarım şimdi ancak şiltenin kenarına değiyordu. Biraz daha öne kaydım ve yatağın kenarına oturdum. Mum yatağımın yanında olmalıydı, kibrit de kırık koltuğun üzerinde. Elimi uzatıp arandım — hiçbir şey bulamadım. Karanlıkta elimi salladım, hışırtılar çıkaran, yumuşak, kalın dokulu, ağır bir şeye dokundu elim. Yakalayıp aşağı çektim; yatağm ba-şucuna asılı bir perde olduğu ortaya çıktı.

Artık tamamen uyanmıştım ve yabancı bir odada olduğumu idrak etmeye başlıyordum. Şaşkındım. Gece olanları hatırlamaya çalıştım, garip ama, artık her şeyi net bir biçimde hatırlayabiliyordum: Yemek, küçük paketleri alışım, zehirlenip zehirlenmediğimi merak edişim, yavaş yavaş soyunuşum, alev alev yanan yüzümü koyduğum yastığın serinliği. Birden emin olamadım. Bu dün gece miydi, yoksa ondan önceki gece mi? Her neyse, bu oda bana yabancıydı ve buraya nasıl geldiğimi hatırla yanlıyordum. Loş, silik çerçeve giderek *ağarıyordu, sonra* doğmak üz ere olan gümin jaluziden süzülüp gelen zayıf ışığında bunun bir tuvalet masasının ovala ynasma benzeyen bir pencere olduğunu fark ettim. Ayağa kalktım; tuhaf bir halsizlik ve sarsaklık hissedince şaşırdım. Titreyen ellerimle etrafımı yoklayarak yavaş yavaş pencereye doğru yüriidüysem de, bir koltuğa çarpıp dizimi incittim. Perdenin kordonunu bulmak için güzel bir pirinç çerçeveye oturtulmuş büyük camın etrafını yokladım. Bulamadım. Tesadüfen püsküle dokundum ve bir yayın çıkardığı tık sesiyle jaluzi yukarı toplanıverdi.

Kendimi, bana tamamen yabancı bir manzaraya bakarken buldum. Bulutlu bir geceydi, doğan güneşin solgun ışığı gri bulut kümelerinin arasından süzülüyordu. Gökyüzünün buluttan tacınm kenarına kan kırmızısı bir çizgi çekilmişti. Aşağıda, her şey karanlık ve belirsizdi, uzakta loş tepeler, yükseklere uzanan belli belirsiz bina öbekleri, mürekkep lekesi gibi görünen ağaçlar vardı; pencerenin altında, budanıp süslü şekiller verilmiş kara çalılar ve soluk gri yollar gözüküyordu. Bana o kadar yabancı bir manzaraydı ki, bir an hâlâ rüyada olduğumu düşündüm. Tuvalet masasını yokladım; cilalı tahtadan yapılmış gibiydi, hayli ince işlemeleri vardı —

üzerinde küçük kristal şişeler ve bir fırça duruyordu. Bir tabağın içinde, yokladığımda at nalı biçmıinde olduğunu çıkardığım, düzgün, sert çıkıntıları olan, küçük, tuhaf bir nesne vardı. Ne kibrit ne de mum bulabildim. Gözlerimi tekrar odaya çevirdim. Perde açılmış olduğu için, odadaki eşyalar karanlığın içindeki soluk hayalcllerohnaktan çıkmıştı. Kocaman, perdeli bir yatak, yatağın ayakucunda bir şömine vardı. Şöminenin beyaz rafı mermer gibi parlıyordu. Tuvalet masasına yaslandım, gözlerimi kapatıp açtım ve düşünmeye çalıştım. Bütün bunlar rüya olamayacak kadar gerçekti. O tuhaf içkinin etkisiyle hafızamda hâlâ bir boşluk bulunduğunu, belki bana bırakılan mirasa kavuşmuş olduğumu ve talih kuşu omzuma konduktan sonra aniden tüm hafızamı kaybettiğimi düşünme cğilimindeydim. Biraz sabredersem, her şey açıklığa kavuşacaktı. Ancak ihtiyar Elvesham ile yediğim yemeği, daha biraz önce yaşanmış gibi açık seçik hatırlıyordum. Şampanya, uyanık garsonlar, o toz ve içkiler — tüm bunların daha birkaç saat önce olup bittiğine bahse girebilirdim.

Daha sonra, şimdi hatırladığımda hâlâ tüylerimi diken diken eden, son derece basit fakat benim için son derece korkunç bir şey oldu. Yüksek sesle konuştum. “Nasıl oldu da buraya geldim'?” dedim ... *Ve ses benim sesim değildi.*

Benim sesim değildi bu, inceydi, telaffuzu gevelemeye benziyordu, yüz kemiklerimin tınlaması farklıydı. Sonra, emin olmak için birelimi öbürünün üzerinde gezdirdim ve gevşek, kırışık bir deri, yaşlılıktan yumuşamış kemikler hissettim. Nasıl olduysa boğazıma çöreklenmiş o korkunç sesle ‘‘Elbette,” dedım, “ elbette b!r ıûi ya bu!” Neredeyse istemdışı, ani bir hareketle parmaklarımı ağzıma soktum. Dişlerim yoktu. Parmak uçlarım büzüş büzüş dişetimin yumuşak yüzeyi üzerinde dolaştı. Korku ve tiksintiden ölecek gibiydim. Kendimdeki korkunç değişikliği tüm dehşetiyle bir an önce görebilmek, kendime bakabilmek için şiddetli bir isLek duydum sonra. Sendeleyerek şömineye gittim ve rafında el yordamıyla kibrit aradım. Bu sırada boğazımdan hırıltılı bu- öksürük kurtuldu ve ben üzerimde bulduğum kalın pazen geceliği kavradım. Rafta da kibrit yoktu, aniden kol ve bacaklarımın soğuk olduğunu fark ettim. Burnumu çekerek ve öksürerek, hatta biraz da inleyerek, el yordamıyla yatağa geri döndüm. Güçlükle yatağa tırmanırken “Bu kesinlikle bir rüya,” diye mırıldanıyordum, “kesinlikle bir rüya.” Bunakça bir tekrarlamaydı bu. Omzumu ve

kulaklarımı kapatacak şekilde yorganı üstüme çektim, titrek elimi yastığın altına soktum, uykuya dalmaya karar verdim. Elbette bu bir rüyaydı. Sabah olunca rüya bitecek, güçlü ve dinç bir biçimde uyanıp gençliğime ve derslerime geri dönecektim. Gözlerimi kapatıp düzenli nefes aldım, uykuya dalamayınca yavaş yavaş üçün katlarını saymaya başladım.

Ama arzuladığım şey olmadı. Uyuyamıyordum. Bendeki değişimin insafsız gerçekliği ağır ağır üzerime çökmeye başlıyordu. Bir anda kendimi, gözlerim açık, üçün katlarınıunutmuş ve kemikli parmaklarımı büzüşmüş dişetimin üzerinde gezdirirken buldum. Apansız, aniden yaşlıbir adama dönüşmüştüm gerçekten de. Açıklanması mümkün olmayan bir biçimde, bütün hayatımın içinden düşmüş ve yaşlılığıma gelmiştim, hayatımın en iyi tarafından, sevgiden, mücadeleden, güç ve umuttan mahrum bırakılmıştım. Yastığa gömüldüm ve böylesi bir sanrılamanın mümkün olduğuna kendimi inandırmaya çalıştım. Yavaş yavaş şafak söktü.

Sonunda uykuya dalmaktan ümidi kesip, yatakta doğruldum, etrafıma bakındım. Soğuk bir alacakaranlık odayı aydınlatıyordu. [T]yi döşenmiş ferah bir odaydı, daha önce yattığım bütün odalardan daha iyi döşenmişti. Uzakta küçük bir sütunun üzerinde bir mum ve kibrit seçiliyordu belli belirsiz. Yorganı üzerimden attım, yaz olmasına rağmen sabah mahmurluğuyla ürpererek yataktan çıktım ve mumu yaktım. Daha sonra, elimdeki şamdan külahını takırdatacak kadar titreyerek, yalpalaya yalpalaya aynaya gittim ve gördüğüm -*Elveshatnin yüzüydü).* Böyle olabileceği aklıma gelmiş ve bundan korkmuştum gerçi, ama yine de dehşet vericiydi. Bana fiziksel olarak zayıf ve acınası görünmüştü zaten, fakat şimdi, önü açılan ve ip gibi ince bir boynu açığa çıkaran, kaba pazen bir gecelik içinde benim vücudıun olarak, nasıl perişan ve düşkün göründüğünü anlatamam. Çökük yanaklaı-, atkuyruğu yapılmış dağınık, kirli kır saçlar, nezleli sulu gözler, iç kısmı pembe pembe parlayan ve korkunç derecede koyu renkli dişetlerini açığa çıkaran sarkık, titrek, buruşuk altdudak. Zihniyle bedeni bir olan, yaşının gerektirdiği bedene sahip olan sizler, bu gaddar esaretin benim için ne demek olduğunu tahmin bile edemezsiniz. Genç olmak, gençliğin tüm arzu ve enerjisiyle dolu olmak ve aniden harap bir bedene kıstırılmak...

Fakat hikâyemin rotasından sapmaya başladım. Epey bir süre kendimdeki bu değişikliğe şaşırıp öylece kalakalmış olmalıyım. Kendimi toparlayıp

düşünmeye başladığımda güneş doğmuştu. Açıklanması mümkün olmayan bir biçimde değişmiştim, fakat büyü yapılmadıysa bu nasıl olmuştu, anlayamıyordum. Düşündükçe, Elvesham'in şeytani bir dehaya sahip olduğu kafama dank etti. Ben kendimi onun gövdesinde bulduğuma göre, onun da *benim* bedenime, benim gücüme, yani benim geleceğime sahip olduğu açıktı. Fakat bu nasıl kanıtlanabilirdi? Sonra, düşündükçe, her şey bana bile öylesine inanılmaz geldi ki, başım döndü, yeniden gerçeklerle yüz yüze gelebilmem için kendimi çimdiklemem, dişsiz dişetlerimi yoklamam, aynada kendime bakmam ve etrafımdaki şeylere dokunmam gerekti. Hayat tamamen bir sanrı mıydı? Ben gerçekten Elvesham miydim, o da ben miydi? Gece Eden'ı rüyamda mı görmüştüm? Eden diye biri var mıydı? Fakat eğer ben Elvesham isem, önceki sabah nerede olduğumu, yaşadığım şehrin adını, rüya başlamadan önce neler olduğunu hatırlayabilmeliydim. Zihnimi zorladım. Gece hafızamda ortaya çıkan tuhafikiliği hatırladım. Fakat artık zilinim açıktı. Hatırlayabildiklerim hayali anılar değil, Eden'ınkilerdi. Tiz sesimle, "Bu çılgınlık!" diye bağırdım. Sendeleyerek yürüdüm, takatsiz, ağır bedenimi el yıkama leğenine sürükledim, kır saçlı başımı soğuk su dolu leğene daldırdım. Havluyla kuruladıktan sonra tekrar suya daldırdım başımı. Faydası yoktu. Bütün kuşkuların ötesinde Eden olduğumu hissettim, Elvesham değil. Ama Elvesham'in gövdesinde Eden!

Başka bir çağın adamı olsaydım, bana büyü yapıldığına inanır, kaderınıe razı olurdum belki de. Fakat günümüzün şüpheci dünyasında mucizelere yer yoktu. Burada belli ki, psikolojik bir oyun söz konusuydu. Bir ilacın ve sabit bir bakışın yaptığıı, yine bir ilaç ve sabit bir bakış ya da benzeri bir uygulama bozabilirdi. Hafızasınıkaybeden insanlar vardı. Fakat insanların şemsiyelerini değiştirir gibi hafızalarını değiştirmesi! Güldüm. Heyhat! Sağlıklı bir gülüş değildi bu, hırıltılı, yaşlı bir kıkırdamaydı. Hıtiyar Elvesham'in halime güldüğünü görebiliyordum, daha önce çok nadir hissettiğim hırçın bir öfkeye kapıldmı. Yerde bulduğum giysileri sabırsızca giyinmeye koyuldum, ancak giyindikten sonra bunun bir smokin olduğunu fark ettim. Gardırobu açtım, daha sıradan giysiler buldum, ekose bir pantolon ve eski moda bir robdö-şambr. Saygıdeğer başıma saygıdeğer bir takke geçirdim, acele hareketlerimden dolayı biraz öksürerek, yalpalaya yalpalaya sahanlığa çıktım.

O sırada -saat herhalde altıya çeyrek vardı—jaluziler kapalı, ev çok sessizdi. Sahanlık epey genişti, kaliteli bir halıyla döşenmiş merdivenler aşağıdaki karanlık salona iniyordu, karşımdaki kapı aralığından bir yazı masası, bir döner kitaplık, bir çalışma sandalyesinin sırtı, sıra sıra raflara yerleştirilmiş ciltli kitaplar görünüyordu. “Çalışma odam,” diye mırıldandım, sahanlığı geçerek odaya girdim. Kendi sesimi duyunca aklıma geldi, yatak odasına geri dönüp takma dişlerimi taktım. Eski bir alışkanlıkla, kolayca yerlerine oturuverdiler. Dişlerimi gıcırdatarak “Bu daha iyi,” dedim ve çalışma odasına döndüm.

Çalışma masasının çekmeeeleri kilitliydi. Ust kısmındaki döner bölme de kilitliydi. Anahtarlar ortalıkta gözükmüyordu, pantolonumun ceplerinde de yoktu. Ayaklarımı sürüye sürüye yatak odasına döndüm hemen; smokinin ve bulabildiğim her giysinin ceplerini aradım. Çok telaşlıydım, işimi bitirdiğimde birisi odayı görse hırsız girmiş sanırdı. Ne anahtar, ne tek bir bozuk para, ne de bir kâğıt parçası vardı-sadece dün akşamki yemeğin faturası.

Garip bir yılgınlık çöktü üzerime. Oturup oraya buraya atılmış, cepleri tersine çevrilmiş giysilere baktım. ilk çılgınlığım yatışmıştı artık. Düşmanımın planının ne kadar zekice olduğunu kavramaya başlıyor, durumumun ümitsizliğini giderek daha iyi anlıyordum. Bir gayret ayağa kalktım ve aksayarak çalışma odasına gittim. Merdivenlerde perdeleri açan bir hizmetçi vardı. Sanırım, yüzümdeki ifadeyi görünce bakakaldı. Çalışma odasının kapısını arkamdan kapattım, bir ocak demiri kapıp masaya saldırmaya başladım. Beni bu halde buldular. Masanın üzeri yarılmış, kilit kırılmış, kâğıt gözündeki mektuplar yırtılmış ve odaya savrulmuştu. Bunakça bir öfkeyle, kalemleri ve diğer kırtasiye malzemelerini oraya buraya fırlatmış, mürekkep hokkasını ters çevirmiştim. Ayrıca, şömine rafının üzerindeki bir vazo da kırılmıştı-nasıl, bilmiyorum. Ne bir çek defteri, ne para, ne de eski bedenimi geri getirmeye yarayacak tek bir şey bulabildim. Uşak, ardında iki kadın hizmetçiyle birlikte odaya girdiğinde, ben çekmecelere çılgınca vuruyordum.

Değişimimin hikâyesi işte bu kadar. Çılgın iddialarıma kimse ulanmayacak. Deli muamelesi görüyorum ve şu anda dahi hareketlerim kısıtlanmış durumda. Fakat aklını başımda, hem de tamamen ve bunu kanıtlamak

içinoturup başımdan geçenleri olduğu gibi yazdım. Okuduğu hikâyenin üslubunda veya anlatımında bir delilik izi olup olmadığını okuyucuya soruyorum. Ben yaşlı bir adamın bedeninde hapsolmuş genç bir erkeğim. Fakat bu kadar açık bir gerçek, herkese akıl almaz görünüyor. Elbette, buna inanmayan herkes deli olduğumu düşünüyor; elbette, sekreterlerimin, beni görmeye gelen doktorların, hizmetçilerimin, komşularımın ve kendimiiçinde bulduğum bu kasabanın (her neresiyse) ismini bilmiyorum. Elbette, kendi evimde kayboluyorum ve türlü uygunsuz durumla karşılaşıyorum. Elbette, en tuhaf soruları soruyorum. Elbette, ağlıyor, bağırıyor ve çaresizlik nöbetleri geçiriyorum. Ne param ne de çek defterim var. Banka imzamıkabul etmiyor, çünkü sanırım, güçsüz kaslardan ötürü bozulmuş da olsa, el yazım hâlâEden'ın el yazısı. Etrafımdaki insanlar bankaya tek başıma gitmeme izin vermiyor. Anlaşılan, bu kasabada bir banka yok ve benim banka hesabını Londra'da bir yerlerde. Anlaşılan, Elveshaın avukatının ismini ev ahalisinden saklamış. Hiçbir şeyi araştırıp doğrulayamıyorum. Elbette, Elveshanı psikolojiden iyi anlıyordu ve benim vakayla ilgili tüm iddialarım, psikoloji üzerine çok kafa yormam sonucunda delirdiğim teorisini teyit ediyor ancak. Kimlik bir rüyadan başka ne ki zaten! Tki gün önce sağlıklı bir gençtim, önümde koca bir hayat vardı; şimdi gözü dönmüş bir ihtiyarım, darına-dağın olmuş, çaresiz ve sefil bir halde, kocaman, lüks, tuhaf bir evde dolaşıp duran, etrafındaki herkesin deli gözüyle baktığı, korktuğu ve çekindiği bir ihtiyar. Oysa Elvesham Londra'da taptaze bir bedenle ve yetmiş yaşının tüm bilgisi ve bilgeliğiyle hayata yeniden başlıyor. O, benim hayatımı çaldı.

Ne olduğunu tam olarak bilmiyorum. Çalışma odasında hafıza psikolojisi üzerine elyazması notla - ve bana tamamen yabancı simgelerle yapılmış hesaplamalar veya şifreler var. Matematik felsefesiyle de uğraştığını gösteren bazı pasajlara rastladım. Hafızasının tamamını, kişiliğini oluşturan birikimleri, yaşh çürük beyninden benimkine ve benimkileri de kendinde boşalan yere aktardığını düşünüyorum. Yani, bedenleri değiştirdi. Fakat böylesi bir değiş tokuşun nasıl mümkün olabileceğine aklım ermiyor. Hayatım boyunca bir materyalist olmuşumdur, ama burada, bir insanın maddeden ayrılabilirliğini gösteren bir vaka olduğu ortada.

Umutsuz bir deney yapmak üzereyim. Deneyi gerçekleştirmeden önce oturup bunları yazdım. Bu sabah kahvaltıda aşırdığım bir bıçakla, bu harap

yazı masasının özellikle gizlendiği belJi olan bir çekmecesini kırıp açmayı başardım. içinde bir miktar beyaz toz bulunan yeşil bir cam şişeden başka bir şey bulamadım. Şişenin ağzında bir etiket vardı ve üzerinde şu yazıyordu: *"Serbest bırak."* Bu belki de-büyük ihtimalle- bir zehirdir. Elvesham'in zehiri ulaşabileceğim bir yere koymasını anlayabilirdim; eğer onu saklamak için bu kadar özen göstermeseydi, amacının yaptıklarının tek canlı tanığını ortadan kaldırmak olduğundan da emin olabilirdin. Adam ölümsüzlüğün sırrını çözmüş gerçekten. Aksi bir rastlantı olmazsa, yaşlanana kadar benim bedenimde yaşayacak ve sonra bu bedeni de bir kenara atarak bir başka kurbanın gençliğini ve gücünü alacak. Onun kalpsizliğini hatırladıkça, bu korkunç deneyimin art arda yaşanacağını düşündükçe... Ne zamandan beri bedenden bedene atlıyor acaba?... Yazmaktan yoruldum artık. Toz suda çözünür cinsten galiba. Tadı fena değil.

Mr. Elvesham'in masasında bulunan yazı burada sona eriyor. Olü bedenimasaile sandalye arasında yerde yatıyordu. Son çırpınışları sırasında sandalye geriye itilmişti belki de. Hikâye kurşunkalemle, küçük karakterli yazısına hiç de benzemeyen çılgın bir el yazısıyla yazılmıştı. Burada belirtilmesi gereken iki tuhaf gerçek kalıyor geriye. Elvesham'in mallarının tümü genç adama miras bırakılmış olduğundan, Eden ve Elvesham arasında bir bağ olduğu tartışma götürmüyor. Fakat Eden bu mirasa asla sahip olamadı. Elveshaın intihar ettiğiıde, Eden, tuhaf ama, zaten ölüydü. Yirmi dört saat önce, Gower Caddesi ile Euston Cadde-si'nin kesiştiği kalabalık kavşakta, bir araba çarpması sonucu hemen oracıkta can vermişti. Bu nedenle, bu fantastik anlatıyı aydınlatabilecek tek insana ulaşmak artık mümkün değil. Daha fazla yorum yapmadan, bu olağanüstü meseleyi okurun şahsi hükmüne bırakıyorum.

Kristal Yumurta

Bundan bir yıl öncesine kadar, Seven Dials yakınlarında, tepesindeki yıpranmış tabelada sarı harflerle "C. Cave, Natüralist ve Antikacı' yazılı, çok pis görünümlü küçük bir dükkân vardı. Vitrininde sergilenen mallar garip bir çeşitliliğe sahipti. Bunların arasında fildişleri, taşları eksik bir satranç takımı, boncuklar, silahlar, bir kutu içinde bir çift göz, iki kaplanın ve bir insanın kafatası, güve yeniği içinde birkaç doldurulmuş maymun (bir

tanesi elinde bir lamba tutuyordu), eski tip bir dolap, birkaç çürümüş devekuşu yumurtası, olta takımları ve aşırı derecede kirli, boş bir akvaryum vardı. Bu hikâye başladığı sırada vitrinde ayrıca, yumurta şekli verilmiş ve iyice parlatılmış bir kristal parçası duruyordu. Vitrinin önünde, biri uzun boylu, zayıf bir rahip, diğeri kara sakallı, esmer tenli, sade giyimli genç bir adam durmuş, buna bakıyorlardı. Esmer genç adam, el ko] hareketleri yaparak heyecanlı heyecanlı bir şeyler söylüyordu, yanındakinin kristali almasını ister gibiydi.

Onlar oradayken, Mr. Cave çayın yanında yediği tereyağlı ekmeği çiğnerken sakalını oynata oyna-ta dükkânına girdi. Adamları ve baktıkları şeyi görünce, suratı asıldı. Omzununüzerinden suçlu bir bakış fırlatıp kapıyı yavaşça kapattı. Cave, soluk yüzlü, sulu mavi gözlü, ufak tefek, ihtiyar bir adamdı; sac ları kirli griydi, üzerinde eski püskü mavi bir redingot, başında çok eski bir ipek şapka, ayağımla topukları iyice aşınmış keçe terlikler vardı. Adamlar konuşurken onları izlemeye devam elli. Rahip elini pantolonunun cebine daldırdı, bir avuç dolusu para çıkarıp inceledi, memnuniyetle gülümsediğinde Lüm dişleri göründü. Dükkâna girmeleriyle birlikte Mr. Cave’in sıkıntısı da artmıştı sanki.

Rahip lafı hiç dolandırmadan kristal yumurtanuı fiyatını sordu. M r. Cave sinirli bir tavırla salona açılan kapıya doğru bakıp “Beş pound,” dedi. Rahip bu fiyatın çok yüksek olduğunu söyleyerek —gerçekten de bu fiyat, kristal eline ilk geçtiğinde Mr. Cave’in talep etmeyi düşündüğü fiyatın çok üstündeydi— hem Mr. Cave’e hem de genç adama itiraz eU ikten sonra pazarlık yapmaya kalkışlı. Mr. Cave dükkânınkapısına gitti, kapıyıaçtı. Sonuçsuz kalacak bir tartışmaya girmek istemiyormuş gibi, “Fiyatı beş pound,” dedi. Bu arada, salona açılan kapının üst kısmındaki camda bir kadınınyüzübe-lirdi; kadın iki müşteriyi merakla süzdü. Mr. Cave sesi tıtreyerck, “Kiyatı beş pound,” dedi.

O ana kadar esmer genç adam Mr. Cavc’i ilgiyle izlemiş, olanlara seyirci kalmıştı. Bu kez konuşlu. "Ona beş pound ver,” dedi. Rahip ciddi olup olmadığını görmek için genç adama baktıktaıı sonra tekrar Mr. Cave’e döndüğünde, renginin atmış olduğunu gördü. Rahip, “Bu çok para,” deyip elini cebine daldırdı ve cebindeki parayı saymaya başladı. Otuz şilinden biraz fazlaydı; üstünü tamamlamak için, hayli samimi oldukları anlaşılan

arkadaşına döndü. Bu, Mr. Cave'c kafasını toplama fırsatı verdi ve sıkıntılı sıkıntılı, kristalin aslında satılık olmadığını açıklamaya başladı. iki müşterisi bu sözlere doğal olarak şaşırdı; bunu neden pazarlık yapmaya başlamadan önce söylemediğini sordular. Mr. Cave'in kafası kanştı, fakat hikâyesine sadık kalarak, kristalin şimdilik satılık olmadığını, onu alması muhtemel bir müşterinin da-lıa önce geldiğini söyledi. Bunu, fiyatı daha da artırmaya yönelik bir girişim olarak gören iki adam, dükkândan ayrılacakmış gibi yaptı. Fakat bu esnada salonun kapısı açıldı ve koyu perçemle kiıçük gözlerin sahibi orta)'a çıktı.

İri yarı, şişman bir kadındı bu, Mr. Cave'den daha genç ve çok daha cüsseliydi; ağır ağır yaklaştı, yüzü kızarmıştı. ‘"Kristal *satılık*dedi. “Beş pound da yeterince iyi bir fiyal. Beyefendinin teklifini kabul etmemekle ne yapmaya çalıştığını anlamıyorum Cave!”

Bu müdahaleden son derece rahatsız olan Mr. Cave, gözlüğünün üzerinden kadına öfkeli bir bakış fırlatıp, pek de kendine güven li olmayan bir tavırla, isini kendi bildiği gibi idare etmeye hakkı olduğunu savundu. Atışmaya başladılar. Tki müşteri bu sahneyi ilgiyle, hatta eğlenerek izliyor, arada bir Mrs. Cavc'e arka çıkıyordu. Köşeye sıkışan Mr. Ca ve, sabah birinin kristali almak istediğine dair karmaşık ve pek de inandırıcı olmayan bir hikâyede ısrar etti, acınasıbirhaldeydi. Ama olağanüstü bir inatla iddiasına bağlı kaldı. Bu tuhaf tartış-mayısonaerdiren genç Şarklı oldu. Tki gün sonra tekrar uğrayabileceklerini, böylece diğer müşteri adayma da bir fırsat tanınmış olacağını söyledi. “Ama şimdiden söyleyeyim,” dedi rahip, “biz en fazla beş pound veririz.” Mrs. Cave, kocasının kimi zaman ‘biraz tuhaf’ davrandığından dem vurarak onun adına müşterilerden özür diledi. Müşteriler dükkândan ayrılırken çift de konuyu serbestçe tartışmaya hazırlanıyordu.

Mrs. Cave kocasıyla konuşurken lafını hiç esirgemiyordu. Heyecandan tir tir titreyen zavallı küçük adam, bir yandan başka bir müşteri masalı, öte yandan kristalin aslında on gine değerinde olduğu uydurması arasında sıkışıp kalmıştı. “Öyleyse neden beş pound istedin?” dedi karısı. “Bırak da işimi kendi bildiğim gibi yapayım!” dedi Mr. Cave.

Mr. Cave’in üvey oğlu ve üvey kızı da onlarla birlikte oturuyordu; mesele akşam yemeğinde tekrar tartışıldı. Her ikisi de Mr. Cave’in iş yöntemlerini yanlış buluyor, hele bu hareketinin düpedüz ahmaklık olduğunu düşünüyordu.

On sekiz yaşında, sarsak hareketli bir genç olan üvey oğlu, “Eminim o kristali satmayı daha önce de reddetmiştir,” dedi.

“/^na *Be§ Pound!”* dedi, yirmi altı yaşında, kavgacı bir genç kadın olan üvey kızı.

Mr. Cave bezgin cevaplar veriyor, kendi işini en iyi kendisinin bildiği yolunda zayıf iddialar geveliyordu sadece. Yemeğini yarıda bırakıp dükkânı kapatmaya gitti, kulakları alev alev yanıyordu, sinirden gözlerine yaşlar dolmuştu. Ne diye kristali o kadar uzun süre vitrinde tutmuştu ki? Aptallık! Bu mesele beynini kemiriyordu. Bir süre düşünüp taşın-dıysa da, satıştan kaçınanın bir yolunu bulamadı. Yemekten sonra üvey oğlu ve üvey kızı giyinip kuşanıp dışarı çıktılar, karısı da biraz şeker, limon vesaire kattığı sıcak suyu içmek ve kristalin sunduğu imkânları en iyi nasıl değerlendirebileceğini düşünmek üzere üst kata çıktı. Mr. Cave, güya akvaryumlara konulan süslü taşları oymak için, gerçekteyse daha sonra açıklanacak olan özelbir nedenle, dükkâna indi ve geç saat]ere kadar orada kaldı. Ertesi gün Mrs. Cave kristalin vitrinden kaldırılmış olduğunu, köşedeki ikinci elkitapların arkasında durduğunu gördü. Kristali alıp, vitrinde dikkati çekecek bir yere geri koydu. Ancak sinirden başı ağrıdığı için, bu konuyu daha fazla tartışmak istemedi. Bu da Mr. Cave’in işine geldi. Tatsız bir gündü. Mr. Cave, her zamankinden daha dalgın ve hiç olmadığı kadar ahngan-dı. Öğleden sonra, karısı mutat öğle uykusunday-ken, kristali vitrinden geri aldı.

Ertesigün Mr. Cave’in, incelemelerde kullanılmak üzere ısmarlanmış bir köpekbalığını araştırma hastanelerinden biriıe teslim etmesi gerekiyordu. Mr. Cave’in yokluğunda karısı kristali ve beş poundluk umulmadık serveti harcayacağı yerleri düşünmeyebaşladıyine. Ön kapının çıngırağı çaldığında dükkâna inerken, kafasında birkaç uygun plan belirmişti bile, bunlar arasında yeşil ipekten bir elbise ve Richmond’a bir gezi de vardı. Gelen müşteri, önceki gün için ısmarladığı kurbağaların hâlâ teslim

edilmediğinden şikâyet eden bir araştırmacıydı. Mrs. Cave,Mr. Cave’in bu işi yapmasını zaten onaylamıyordu; sinirli ve saldırgan bir tavırla gelen adam, kendince tamamen medeni birkaç söz söyledikten sonra ayrıldı. O gittikten sonra Mrs. Cave’in gözleri doğal olarak vitrine çevrildi; zira kristalin görüntüsü beş poundun ve rüyalarının teminatıydı. Fakat kristal orada değildi! Onceki gün kristali bulduğu yere, tezgâhın üzerindeki kilitli çekmecenin arkasına baktı. Orada da yoktu; hemen telaşla dükkânı didik didik aramaya başladı.

Mr. Cavc köpekbalığı işini bitirip yaklaşık ikiye çeyrek kala geri döndüğünde, dükkânı darmadağın, karısını da öfkeden köpürürbir halde tezgâhın arkasındaeğilmiş, hayvan postu doldurma malzemelerini karıştırırken buldu. Kapıdaki çıngırak çalıp da kocasının döndüğünü haber veriı-ce, Mrs. Cave sinirden kıpkırmızı kesilmiş yüzünü tezgâhın ardından çıkardı ve hemen kocasını “onu saklamakla” suçladı.

"Neyi sakladım?” diye sordu Mr. Cave. “Kristali!”

Bunu duyduğuna hayli şaşırmış görünen Mr. Cave koşup vitrine gitti. “Orada değil mi?” dedi. “Aman Tanrım! Nereye kayboldu peki?”

Tam o anda Mr. Cave’in üvey oğlu içerideki odadan dükkâna girdi -Mr. Cave’den bir iki dakika önce eve gelmişti- ve ağzına geleni söylemeye başladı. Yolun aşağısındaki ikinci elmobilyamağaza-sında çıraklık yapıyor, öğle yemekleri için eve geliyordu ve yemeğin hazır olmadığını görünce doğal olarak sinirlenmişti.

Fakat kristalin kaybolduğunu! duyunca yemeği unuttu ve öfkesi annesinden üvey babasına yöneldi. Akıllarına gelen ilk şey, elbette, Mr. Cave’in onu saklamış olduğıydu. FakalMr. Cave kristalin akıbetini bildiği yönündeki iddiaları şiddetle reddetti, ererekirse bu konuda yeminli ifade vermeye hazır olduğunu söyledi ve sonunda, önce karısını sonra da üvey oğlunu, kristali kendi başlarına satmak için almakla suçlama noktasına kadar geldi. Bu şekilde başlayan hayli sert ve heyecanlı tartışma, Mrs. Cave’in isteri nöbetiyle sinir buhranı arasında garip bir ruh haline girmesiyle sona erdi ve üvey oğulun mobilyacıdaki işine yarım saat geç kalmasına neden oldu. Mr. Cave taş-kınbir ruh hali içindeki karısından kaçıp dükkâna sığındı.

Akşam konu, üvey kızın başkanlık ettiği bir mahkeme havası taşıyan daha sakin bir ortamda, tekrar açıldı. Yemek tatsız geçti ve üzücü bir sahneyle sona erdi. Mr. Cave en sonunda öfkesine hâkim olamadı ve ön kapıyı sertçe çarparak dışarı çıktı. Ailenin diğer üyeleri, yokluğunu fırsat bilip onu rahatça çekiştirdikten sonra, kristali bulma ümidiyle evi tavan arasından mahzene kadar köşe bucak aradılar.

Ertesi gün o iki müşteri yine geldi. Mrs. Cave onları neredeyse gözyaşları içinde karşıladı. Evlilik hayatında kimi zamanlar kocasından neler çektiğini hiç kimse tahmin *edemezdi*... Kristalin ortadan kayboluşuna dair yalan yanlış bilgiler de verdi. Rahiple Şarklı sessizce birbirlerine gülümsediler ve bunun çok garip olduğunu söylediler. Mrs. Cave kocasının hayat hikâyesini anlatmaya niyetleniyordu ki, gitmek için kapıya yöneldiler. Bunun üzerine, umudunu hâlâ yitirmemiş olan Mrs. Cave, rahibe adresini sordu, Cave'den bir şey öğrenebilirse, ona bildirebilirdi. Rahip adresini verdiyse de, Mrs. Cave daha sonra bunu kaybetti ve de adresin tek kelimesini hatırlayamadı.

O günün akşamı Cave'ler tüm enerjilerini tüketmiş gibiydiler, öğleden sonrasını dışarıda geçiren Mr. Cave, önceki günlerin ateşli tartışmalarına hoş bir tezat oluşturan kasvetli bir yalnızlık içinde yedi akşam yemeğini. Cave'lerin evinde bir süre çok gergin günler yaşandı, fakat bir daha ne kristal ne de müşteri göründü.

Şimdi, meseleyi dahafazla uzatmadan, Mr. Cave'in bir yalancı olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Kristalin nerede olduğunu bal gibi biliyordu. Kristal, Westbourne Caddesi'ndeki St. Catherine's Hastanesi'nde, Uygulamalı Dersler Asistanı Mr. Jacoby Wace'in odasındaydı. Büfede, bir viski sürahisinin yanında, siyah bir kadifeye sarılı olarak duruyordu. Bu hikâyenin ayrıntıları esasen Mr. Wace'in anlattıklarına dayanılarak yazılmıştır. Cave kristali köpekbalığı torbasının içine gizleyerek hastaneye götürmüş ve onu saklaması için genç araştırmacıya baskı yapmıştı. Mr. Wace önce biraz tereddüt, etmişti. Cave ile tuhaf bir ilişkisi vardı. Wace ilginç tiplerden hoşlanırdı; içki ve sigara içip, genelde hayata ve özelde karısına dair eğlenceli fikirlerini dinlemek için yaşlı adamı bir iki kez odasına davet etmişti. Birkaç kere, Mr. Cave'i evde bulamadığında, Mrs. Cave ile de karşılaşmıştı. Cave'in ailesi tarafından sürekli taciz edildiğini biliyordu ve hikâyeyi kafasında iyice ölçüp biçtikten sonra, kristale bir

sığınak sağlamaya karar verdi. Mr. Cave kristalin kendisi için neden bu kadar önemli olduğunu daha sonra açıklamaya söz verip onun içinde bir şeyler gördüğünden bahsetti. Aynı akşam Mr. Wace'e gitti. Karmaşık hir hikâye anlattı. Kristal, bütün mallarını satıp savmak zorunda kalan bir başka antikacının dükkânını feshi sırasında başka şeylerle birlikte eline geçmiş, gerçek değerinin ne olduğunu bilmeden, kristale on şilin etiket koymuştu. Kristale aylar boyunca müşteri çıkmayınca "rakamı küçültmeyi" düşünmeye başlamıştı ki, garip bir şey keşfetti.

O sıralarda sağlığı da çok kötüydü -tüm bu yaşantı boyunca Cave'in sağlığının giderek bozulduğunu da unutmamak gerek— karısı ve üvey çocuklarının saygısız, hatta kasıtlı kötü davranışları nedeniyle büyük sıkıntı içindeydi. Karısı kibirli, müsrif, duygusuz bir kadındı ve içkiye düşkünlüğü giderek artıyordu; üvey kızıkötü niyetli ve yalancıydı; üvey oğlu ondan hiç hoşlanmıyor, bunu her fırsatta belli ediyordu. işi, üzerinde büyük bir baskıoluşturuyordu; Cave'iı de arada bir taşkınlık ettiğini düşünüyordu Mr. Wace. Cave hayata rahat bir konumda başlamış, iyi bir eğitim almıştı; haftalarca süren melankoli ve uykusuzluktan muztaripti. Düşünceleri dayanılmaz hale gelince, karısının yanından usulca kalkar, ailesini rahatsız etmekten korka korka evin içinde dolanırdı. Ağustos ayının sonlarına doğru bir sabah saat üçte, kader onu dükkâna yöneltti.

Küçük kirli dükkân, alışılmadık bir ışığın parladığı tek bir nokta dışında zifii karanlıktı. Oraya yaklaşınca, bu parlaklığın, tezgahın vitrine bakan köşesinde durankristal yumurtadan yayıldığını keşfetti. Kepenkteki çatlaktan içeri sızan ince bu- ışık huzmesi cisme çarpıyor ve adeta içini dolduruyordu. Mr. Cave bu durumun, gençliğinde öğrendiği optik kurallarına aykırı olduğunu fark etti. Işığın kristalde kırılmasını ve kristalin içinde odaklaşmasını anlayabilirdi, fakat ışığın bu şekilde yayılması, bildiği fizik kurallarıyla çelişiyordu. Gençliğinde meslek seçiminde önemli bir rol oynayan bilim merakı, bir anlığına da olsa yeniden uyandı ve kristale iyice yaklaşıp içine düşercesi-ne incelemeye başladı. Işığın sabit olmadığını, yumurtanın içinde kıvrıldığını görmek onu şaşırttı; ortasından parlak dumanlar çıkan, içi oyulmuş bir küre gibiydi kristal. Farklı açılardan görmek için kristalin etrafında dolaşırken, aniden yumurtayla ışık huzmesinin arasına girmesine rağmen, kristalin parlamaya devam ettiğini keşfetti. Çok şaşırmıştı, kristali ışık huzmesinin düştüğü yerden alıp

dükkânın en karanlık köşesine götürdü. Kristal dört beş dakika daha parlak kaldı, sonra parlaklığı yavaş yavaş azalıp kayboldu. İnce bir çizgi halindeki ışığa yerleştirilince, az da olsa, yeniden parlamaya başladı.

Mr. Wace, Mr. Cave’in ilginç hikâyesinin hiç değilse buraya kadar olan bölümünü doğrulayabiliyordu. Kendisi de bu kristali defalarca bir ışık huzmesinin altına tutmuştu (ki bu ışık huzmesinin çapı bir milimetreden daha az olmalıydı). Kristal, zifiri karanlıkta, örneğin kadifeyle örtül-düğünde, belli belirsiz de olsa, kesinlikle fosforlu gibi görünüyordu. Ancak, bu parlaklık fevkalade bir özelliğe sahipti: Herkese görünmüyordu. Zira Mr. Harbin ger -Pasteur Enstitüsü ile birlikte anılan bu isim, bilimsel yayınları takip eden okurlara yabancı gelmeyecektir—hiçbir ışık görememişti. Mr. Wace’in ışığı algılama kapasitesi de Mr. Caveinkiyle kıyaslanamayacak kadar azdı. Mr. Cave’in kendi algılama kapasitesi bile hayli değişkendi; en canlı parlaklığı, aşın halsiz ve yorgun olduğu zamanlarda yakalıyordu. İlk gördüğü andan beri bu ışık Mr. Cave’i adeta büyülemişti. Bu tuhaf gözlemlerinden tek bir insana dahibahsetmemiş olması, onun ruhunun yalnızlığını bir cilt dolusu acıklı yazıdan daha iyi anlatmaktadır. Öylesine düşmanlık dolu bir ortamda yaşıyordu ki, zevk aldığı bû' şevin varlığını itiraf etmek, onu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kabnak anlamına gelecekti. Cave, şafak söküp de gelen ışığın miktarı arttıkça, kristalin parlaklığını tamamen yitirdiğini fark etti. Geceleri dük-kânuı karanlık köşelerinde baktığı zamanlar hariç, bir süre kristalin içinde hiçbir şey göremedi.

Sonra, üzerine maden koleksiyonunu yerleştirdiği eski kadife kumaşı kullanmak geldi aklına; bunu ikiye katlayıp başının ve ellerinin üzerine örttüğü zaman, kristalin içindeki ışıklı hareketi gündüzleri degörebiliyordu. Karısının onu bu halde bulmasından korktuğu için çok temkinli davranıyor, ancak öğleden sonraları, karısı üst katta uyurken, üstelik de tezgâhın altına girerek bakıyordu kristale. Bir gün, kristali elinde evirip çevirirken, bir şey gördü. Görüntü bir an parlayıp kayboldu, fakat cismin içinde geniş, büyük, garip bir ülke görmüştü sanki; kristali elinde çevirdiğinde, tam ışık sönerken, aynı görüntüyü yine yakaladı.

Mr. Cavc’in keşfinin bundan sonrakitüm safhalarını anlatmak sıkıcı ve gereksiz olur. Şu kadarını söylemek yeterli: Işık huzmesinin geliş yönüne

göre yaklaşık 137 derecelik bir açıdan bakıldığında, kristalin içinde geniş, tuhaf bir kır manzarası sunan, hayli net, derli toplu bir resim beliriyordu. Hiç hayale benzemiyordu; resim kesinlikle gerçek izlenini veriyordu ve ışık ne kadar iyiyse, o kadar gerçek ve net görünüyordu. Bir sinema filmi gibiydi: Yani, orada birtakım nesneler, gerçek şeyler gibi sakin ve düzenli bir biçimde hareket ediyordu ve ışığın yönü, bakış açısı değiştikçe, resim de değişiyordu. Bu tıpkı oval bir aynaya yansıyan bir manzaraya bakmak ve bunu farklı açılardan da görmek için aynayı çevirmek gibi bir şey olmalı.

Mr. Wace, Mr. Cave'in ifadelerinin son derece ayrıntılı olduğu, sanrısal izlenimlerde görülen aşırı duygusallıktan uzak olduğu konusunda beni temin ediyor. Ancak Mr. Wace'in, ne kadar uğraşırsa uğraşsın, yanardöner kristalin içûıde benzer netlikte bir şeyler görme çabalarının boşa gittiğini de unutmamak gerek. iki adamın izlenimlerinin yoğunluğu arasındaki fark çok büyüktü ve belki de, Mr. Cave'in bir manzara olarak algıladığı şey, Mr. Wace için bir bulanıklıktan ibaretti.

Mr. Cave'in betimlemelerine göre, gördüğü geniş bir ova manzarasıydı; buraya hep yüksek bir yerden, sanki bir kule veya direğin tepesinden bakıyor gibiydi. Ovanın doğusu ve batısı uzaklardaki kızılımsı, engin, sarp kayalıklarla çevriliydi, eskiden gördüğü bir resmi hatırlatmıştı bunlar ona; fakatMr. Wace bu resme herhangi bir anlam veremedi. Neredeyse sonsuz bir perspektif içinde kaybolan ve kavuşmadan önce uzakta sisler içinde yitip giden bu kayalıklar kuzeye ve güneye -geceleri görünen yıldızlara bakarakyönünü tayin ede-biliyordu-uzanıyordu. Kendisi, doğudaki kayalık silsilesine daha yakındı; bunları ilk gördüğünde Üzerlerinden güneş doğuyordu. Sonra, Mr. Cave'in kuş olduğunu düşündüğü, güneşe göre koyu, gölgelerine göre açık renk, çok sayıda uçan şekil ortaya çıktı. Aşağıda sıra sıra binalar vardı; onları kuşbakışı görüyor gibiydi; kristalin, resmin bula-nıklaştığı ve ışınlarrn kırıldığıkenarına yaklaştıklarında seçilmez oluyorlardı. Ayrıca, biçim ve renkleri tuhaf, koyu yosun yeşili ve uçuk gri ağaçlar, geniş ve ışıltılı bir su kanalı boyunca sıralanıyordu. Parlak renkli iri bir şey resmin içinden uçarak geçti. Mr. Cave bu resimleri ilk gördüğünde görüntüler bir an çakıp kaybolmuştu, o zaman elleri titremiş, başı dönmüştü. Görüntü gelip gitmiş, sonra puslu ve seçilmez olmuştu. Başlangıçta, yönünü bir kez kaybedince resmi tekrar yakalamakta çok büyük zorluk çekmişti. ilkinden yaklaşık bir hafta sonra yakaladığı net

görüntüde—ikisi arasmda geçen sürede, ümit veren anlık görüntüler ve birkaç faydalı tecrübeden başka bir şey elde edememişti- vadi boyunca uzanan manzarayı görebiliyordu. Manzara farklıydı, fakat farklı bir yöne baktığı halde, bu yabancı dünyayıyine aynı noktadan incelediğine dair garip bir düşünceye kapılmıştı. Daha sonraki gözlemleri, bu düşüncesinde haklı olduğunu birçok kez doğruladı. Daha önce çatısını yukarıdan görmüş olduğu büyükbinanın uzun dış cephesi, şimdiki perspektifte uzaklaşmıştı. Çatıyı tanıdı. Binanın önünde alabildiğine büyük, olağanüstü uzun bir taraça vardı ve taraçanın ortasında belirli aralıklarla sıralanan, Üzerlerinde, hatan güneşin ışığını yansıtan küçük parlak cisimler bulunan, büyük fakat çok zarif direkler duruyordu. Sahneyi Mr. Wace'e betimlediği güne kadar bu cisimlerin önemini anlamadı Mr. Cave. Taraça son derece gösterişli ve zarif bitkilerden oluşan bir duvarla çevriliydi; bu bitki duvarının ötesinde, höceğe benzeyen, fakat böcekten çok daha büyük birtakım yaratıkların dinlendiği geniş bir çayır vardı. Bunun ötesinde, pembemsi taşlardan yapılmış hayli süslü bir yol; bunun da ötesinde, uzaktaki kayalıklara paraleluzanan, kırmızı sazlıklarla kaplı geniş bir su birikintisi vadinin içinde ayna gibi parlıyordu. Gökyüzü, gösterişli kavislerle manevralar yapan büyük kuş sürüleriyle doluydu sanki; nehrûı karşısrnda, yosun ve likene benzeyen ağaçlardan oluşan bir ormanın içinde, metalik taraçaları ve dış cepheleri parıldayan, çok sayıda rengarenk, görkemli bina vardı. Aniden bir şey, mücevherlerle süslü bir yelpazenin sallanışı veya bir kanat çırpması gibi gözünün önünde uçuştu ve bir yüz, daha doğrusu kocaman gözlü bir yüzün üst kısmı, sanki kristalin hemen ardındaymış gibi gözlerine yaklaştı. Mr. Cave bu gözlerin somut gerçekliğinden öylesine ürkmüş, öylesine etkilenmişti ki, kristalin arkasına bakmak içûı başını ondan uzaklaştırdı. Seyre o kadar dalmıştı ki, kendisini tanıdık metil, küf ve çürümüşlük kokuları salan küçük dükkânının soğuk karanlığında bulunca epey şaşırdı. Gözlerini kırpıştırarak etrafına bakınırken, kristalin ışıltısı soldu, ışığı sönüp giLti.

Mr. Cavc'in ilk genel izlenimleri bunlardı. Hikâye tuhaf bir biçimde dolaysız ve ayrıntılı. Vadi ona anlık parlamalarla göründüğünden beri Cave'in hayal gücii garip bir biçimde etkilenmişti; manzaranın ayrıntılarını ayırt ettikçe, merakı bir tutkuya dönüştü. işinde dikkatsizleşip dalgınlaşmış, kristalin içindekileri tekrar ne zaman seyredebileceğinden başka bir şey düşünemez hale gelmişti. Ikimüşteri, vadiyi ilk görüşünden birkaç hafta

sonra gelmişti. Tekliflerinin yarattığı gerilim ve heyecanı, kristalin satışının ucu ucuna engellenmesini daha önce anlatmıştım.

Kristal Mr. Cavc’e ait bir sırken, tıpkı yasak bir bahçeyi gözeLİevcıı bir çocuğun yaptığı gibi, gizlice yaklaşılıp gözlenen bir şeyden, küçük bir mucizeden ibaretli. Fakat araştırmacı bir bilim adamı olan Mr. Wace, sağduyulu ve temkinli düşünme alışkanlığına sahiptir. Kristalve hikâyesi ona iletildikten hemen sonra fosforlu ışıltıyı kendi gözleriyle görmüş, Mr. Cave’in ifadelerinde belirli bir doğruluk payıbulunduğuna ikna olmuştu. Bunun üzerine, konuyu sistematik olarak incelemeye devam etti. Kaldı ki Mr. Cave de bu harikalar diyarıyla gözlerine ziyafet çekmeye pek hevesliydi zaten; her gece saat sekiz buçuktan ona kadar kalıyor, Mr. Wace olmadığı zamanlar bazen gündüzleri de geliyordu. Bir de pazar öğleden sonraları. Mr. Wace başından itibaren bol bol not aldı ve kristalde parlaklığı başlatan ışığın geliş yönü ile görüntünün ortaya çıkışıarasındaki bağlantı onun bilimsel yöntemi sayesinde kanıtlandı. Wace, kristali uyarıcı ışığıı geçmesine yetecek bir delik açtığı bir kutunun içine yerleştirerek, açık sarı perdelerini değiştirip yerine siyah keten perdeler takarak, gözlem koşullarını büyük ölçüde iyileştirdi; böylece, vadiyi diledikleri yönden inceleyebilir hale gelmişlerdi.

Bu açıklamalardan sonra, kristalin içindeki hayali dünyayı kısaca anlatabiliriz. Her seferinde gözlemde bulunanMr. Cave idi; çalışma yöntemi, onun kristali mütemadiyen seyredip gördüklerini aktarması, Mr. Wace'in de (üniversitede fen eğitimi alınış biri olarak karanlıkta yazma becerisi edinmişti) onun anlattıklarını dinleyip kısa notlar almasından oluşuyordu. Kristalin ışığı sönünce, uygun bir konumda kutusuna geri konuyor ve elektrik ışığı açılıyordu. Mr. Wace sorular soruyor ve karanlık noktaları aydınlatmak için yeni gözlem yöntemleri öneriyordu. Gerçekten de, hiçbir şey düşsellikten bu kadar uzak,bu kadar nesnel olamazdı.

Mr. Cave’in dikkati, önceki görüntülerin her birinde bolca gördüğü kuşa benzer yaratıklara yöneldi çabucak. Tlk izlenimi kısa sürede düzeltildi ve bir süre, bunların gündüzleri ortaya çıkan bir yarasa türü olabileceklerini düşündü. Daha sonra, ne hikmetse, bunların melek olduğunu düşünmeye başladı. Başları yuvarlaktı ve garip bir biçimde insana benziyorlardı. Tkinci gözleminde onu korkutup irkilten şey, bunlardan birinin gözleriydi. Geniş,

gümüşi kanatları tüylü değildi, yeni yakalanmış bir balık gibi parıldıyor, aynı ışık oyunlarını yansıtıyorlardı. Mr. Wace daha sonra bu kanatların kuş veya yarasa kanadının yapısında olıadığını, vücuttan çıkan kavisli kaburga kemikleriyle desteklendiğini öğrendi. (Görünümleri belki en iyi, kavisli kaburgaları olan bir tür kelebeğin kanadı şeklinde ifade edilebilir.) Gövdeleri küçüktü, fakat ağızlarının hemen altında, iki demet halinde, uzun dokunaçlara benzeyen, sarılma ve kavrama becerisine sahip birtakım uzuvları vardı. inanması ne kadar zor olsa da, Mr. Wace sonunda, büyük bıaların ve geniş vadiyi öylesine muhteşem kılan görkemli bahçenin sahiplerinin bu yaratıklar olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Mr. Cave, diğer tuhaflıkların yanı sıra, binaların kapılarının olmadığını, fakat açılıp kapanarak yaratıkların girip çıkmalarını sağlayan daire şeklinde büyük pencerelerinnı olduğunu fark etti. Yaratıklar dokunaçlarının üzerine konuyor, kanatlarını neredeyse küçük birer çubuk halini alacak şekilde katlıyor ve zıplayarak içeri giriyorlardı. Aralarında, yusufçuk, güve ve uçan böceklere benzeyen çok sayıda küçük kanatlı yaratık da vardı; parlak renkli, kocaman, kanatsız böcekler çayırda tembel tembel dolaşıyorlardı. Dahası, yollarda ve taraçalarda, büyük kanatlı sineklere benzeyen, fakat kanatsız, koca kafalı yaratıklar, eli andıran dokunaçları üzerinde seke seke gidiyorlardı. Yakındaki binanın taraçasında sıralanmış direklerin üzerinde ışılda yan nesnelerden daha önce de bahsedildi. Her şeyin çok net,berrak göründüğü bir gün, bu direklerden birini dikkatle inceleyen Mr. Cave, bu ışıltılı nesnenin, içine baktığı kristalin aynısı olduğunu fark etti. Daha dikkatli bir tetkikten sonra, bir görüntüye sığan yaklaşık yirmi direğin her birinde benzer bir nesne bulunduğuna kani oldu.

Uçan büyük yaratıklar arada bir kanat çırparak bunlardan birine gidiyor, kanatlarını katlayıp dokunaçlarının birkaçını direğe dolayarak, bir müddet -bazen on beş dakika gibi uzun bir süre-dikkatle kristale bakıyorlardı. Mr. Wace"iı önerisi üzerine yapılan bir dizi gözlem sonunda, iki gözlemci de, kendilerinin gözetledikleri kristalin gerçekte bu hayali dünyadaki taraçanın en ucundaki direğin tepesinde durduğuna ve bir seferinde Mr. Cave kristale bakarken, bu diğer dünyanın sakinlerinden birinin Mr. Cave’le göz göze geldiğine ikna oldular.

Bu eşsiz liikâyeyle ilgili temel hususlar bu kadar. Tüm bunların Mr. Wace’in zekice uydurmaları olduğunu düşünüp anlatılanların doğruluğunu

reddetmediğimiz takdirde, şu iki şeyden birine inanmamız gerekiyor: Ya Mr. Cave'in kristali aynı anda iki dünyada birden mevcuttu ve birinde yer değiştirdiği halde diğerinde sabit duruyordu, ki bu tamamen saçına görünüyor; ya da kristalin diğer dünyada bir eşi vardı ve bununla tuhaf bir etkileşin içindeydi, bizimd iinyaınızdakinin içinde görülenler, uygun koşullar altında, diğer dünyadaki eşini izleyenlere de görünüyordu ve tersi. Fakat, bu iki kristalarasında nasıl böylesi bir bağlantı olabildiğini şu anda bilemesek de, bunun hepten imkânsız olmadığını anlamaya yetecek bilgiye de sahibiz artık. Kristaller arasında bir bağlantı olduğu fikriMr. Wace’in ortaya attığı bir savdı ve en azından bana son derece makul görünüyor... Peki bu diğer dünya neredeydi"? Mr. Wace’in parlak zekâsı bu noktaya da ışık tuttuhemen. Günba-tınıından sonra gökyüzü hızla kararıyordu-arada çok kısa süren bir alacakaranlık vardı- ve yıldızlar ortaya çıkıyordu. Bunlar, aynı bizim gördüğümüz yıldızlara benziyorlardı, dizilişleri de aynıydı. Mr. Cave Büyük ve Küçük Ayı’yı, Ülkeı; Aldebaran ve Akyıldız’ı tanımıştı; öyleyse bu diğer dünya, güneş sistemi içinde bir yerlerde, bizim dünyamızdan en fazla birkaç yüz milyon mil ötede olmalıydı. Mr. Wace bu ipucundan yola çıkarak, orada gökyüzünün gece yarısında, bizim karakıştaki gökyüzümüzden daha lacivert olduğunu ve güneşhı biraz daha küçük göründüğünü saptadı.

Bu dünyanın iki küçük Ay’ı da vardı! "‘Bizim Ay’ımıza benzeyen, ama daha küçük ve çok daha farklı görünen” bu aylardan biri o kadar hızlı hareket ediyordu ki, dikkat edince hareketi gözle görülebiliyordu. Bu aylar gökyüzünde asla fazla yükselmiyor, yükselince gözden kayboluyorlardı: Yani, attıkları her turda tutuluyorlardı, çünkü ana gezegene çok yakındılar. Mr. Cave bilmiyordu ama tüm bunlar, Mars’ta olması gereken koşulları anlatıyordu.

Mr. Cave’in kristalde gerçekten de Mars gezegenini ve sakinlerini gördüğü, hayli akla yakın bir sonuç. Ve eğer durum böyleyse, bu uzak manzaranın göğünde ışıl ışıl yanan akşam yıldızı, bizim dünyamızdan başka bir şey değildi.

Bir süre için Marslılar-tabii eğer bunlar Marslı idiyseler—Mr. Cave’in onları izlediğinin farkında değilmiş gibiydiler. Bir iki kere gözetlemeye gelmişlerdi ve görüntüden pek tatmin olmamışçasına, çok kısa bir süre

sonra başka bir direğe yönelmişlerdi. Bu süre içinde Mr. Cave, bu kanatlı halkın ilgisinden rahatsız olmadan onları izleyebilmişti. Anlattıkları kaçınılmaz bir biçimde muğlak ve parça bölük de olsa, çok makul. Zorlu bir hazırlık sürecinden ve gözlerini epey yorduktan sonra, St. Martin's ^Kilisesi'nin kulesinden, en fazla dörder dakikalık sürelerle Londra'yı seyreden bir Marslının insanlık hakkında edineceği izlenimi bir düşünün. Mr. Cave, kanatlı Marslıların yollarda ve taraçalarda zıplayan Marslıların aynısı olup olmadığını ve bu sonuncuların dilediklerinde kanat takıp takamadıklarını anlayamadı. Birkaç kere belli belirsiz maymunları andıran, beyaz, yarı şeffaf ve hantal birtakım iki ayaklıların, likene benzeyen ağaçların arasında bir şeyler yediklerini ve bir kez de bunlardan bazılarının zıplayan, yuvarlak kafalı Marslılardan kaçtıklarını görmüştü. Bir Marslı onlardan birini dokunaçlarıyla yakaladı, ama ışık aniden söndü ve Mr. Cave karanlıkta hayal kırıklığıyla baş başa kaldı. Bir başka sefer Mr. Cave, önce dev bir böcek olduğunu düşündüğü bir şeyin, kanal boyunca uzanan yolda olağanüstü bir hızla ilerlediğini gördü. Yaklaştıkça, Mr. Cave bunun parlak metallerden oluşan, son derece karmaşık bir mekanizma olduğunu algıladı. Sonra tekrar baktığında, görüntünün dışına çıkmıştı.

Bir süre sonra Mr. Wace Marslıların dikkatini çekmeye heveslendi, bunlardan birinin garip gözleri kristale yakınlaşınca Mr. Cave bir çığlık attı ve geriye sıçradı, hemen ışığı açıp sinyalleşmek amacıyla el kol işaretleri yapmaya başladılar. Fakat Mr. Cave kristale yeniden baktığında Marslı gitmişti.

Kasım ayının başlarına gelindiğinde gözlemlerde işte bu ilerlemeler kaydedilmişti; sonra Mr. Cave, ailesinin kristalle ilgili şüphelerinin yatıştığını hissederek, hızla varoluşunun en gerçek parçası haline gelmeye başlayan bu cisimle gece gündüz, ne zaman fırsat bulabilirse kendini avutabileceği düşüncesiyle, kristali dükkâna getirip götürmeye başladı.

Aralık ayında, Mr. Wace'in bir sınava çalışması gerektiğinden, oturumlara bir hafta istemeyerek ara verildi; Mr. Wace, on veya on bir gün boyunca -tam emin olamıyor— Cave'i hiç görmedi. Gözlemlere yeniden başlamaya can atıyordu, dönem çalışmalarının gerginliğini de üzerinden atınca, Seven Dials'a gitti. Köşeye vardığında, hem kuşçunun hem de ayakkabı

tamircisinin dükkan ke-penklerinin kapalı olduğunu fark etti. Mr. Cave’in dükkânı da kapalıydı.

Kapıyı çaldı, siyahlar içindeki üvey oğul açtı kapıyı. Hemen Mrs. Cave’i çağırdı. Mrs. Cave’in rüküş, ucuz görünümlü, bol bir matem elbisesi giymiş olduğu ister istemez dikkatini çekti Mr. Wace"in. Cavc’in öldüğünü ve çoktan gömüldüğünü öğrendiğinde fazla şaşırmadı. Karısı gözyaşlarına boğulmuştu, seside kısıktı biraz. Highgatc’ten daha yeni dönmüştü. Kafası kendi geleceğiyle ve cenaze töreninin ayrıntılarıyla meşgul görünüyordu, fakat Mr. Wace Cave’in ölümü hakkında bilgi edinmeyi başarabildi sonunda. Cave, Mr. Wace’ien son ziyaretinin ertesi günü, sabahın erken saatlerinde dükkânında ölü bulunmuştu. Buz gibi elleriyle sımsıkı kavramıştı kristali, yüzünde bir gülümseme vardı, diye anlattıMrs. Cave; maden örneklerini dizdiği kadife kumaş ayaklarmın dibinde yerde duruyordu. Beş ya da altı saattir ölü olmalıydı. Bu Wace üzerinde büyük bir sarsıntı yarattı, yaşlı adamın sağlığının kötü olduğunu gösteren belirtilerin üzerinde durmadığı için kendini acımasızca suçlamaya başladı. Ama esas düşüncesi kristaldi. Mrs. Cave’in nasıl bir kadın olduğunu bildiği için bu konuya ihtiyatla yaklaştı. Kristalin satılmış olduğunu öğrenince afalladı.

Cave’in cesedi üst kata çıkarıldıktan sonra Mrs. Cave’in aklına gelen ilk şey, kristal için beş pound teklif eden çılgın rahibe mektup yazmak ve kristalin bulunduğunu bildirmek olmuştu; fakat kızıyla birlikte telaşla heryeri aramalarına rağmen, adresi bulamamışlardı. Mr. Cave’i eski bir Seven Dials sakinine yaraşır şekilde gömmeye yetecek paraları olmadığından, Great Portland Cadde-si’ndeki nazik bir tüccara başvurmuşlardı. Tüccar, bir değer biçtikten sonra, mevcut malların bir kısmını devralma nezaketini göstermişti. Değer biçme işlemini kendisi yapmıştı ve kristal yumurta da devraldığı mallar arasındaydı. Mr. Wace, âdet üzere başsağlığı diledikten sonra, alelacele Great Portland Caddesi’ne gitti. Fakat oraya vardığında, kristal yumurtanın, gri giysiler içinde, uzun boylu, esmer bir adama satıldığını öğrendi. Bu tuhaf, ama en azından bana son derece makul gelen hikâyeyle ilgili somut bilgiler işte burada aniden sona eriyor. GreatPortland Caddesi’ndeki dükkân sahibi, gri giysili, uzun boylu, esmer adamın kim olduğunu bilmiyordu, ona yeterince dikkatli bakmadığı için tarif de edemiyordu. Adamın dükkândan ayrıldıktan sonra hangi yöne gittiğini de görmemişti. Mr. Wace bir süre dükkânda kaldı ve

öfkesini dükkân sahibinden çıkarırcasına, ümitsiz sorular sorup adeta adamın sabrını ölçtü. Sonunda, aniden her şeyin elinden kayıp gittiğini, gece gördüğü bir hayalet gibi kaybolduğunu idrak etti, odasına geri döndü, almış olduğu notların dağınık masasının üzerinde hâlâ öylece durduğunu görünce biraz şaşırdı.

Wace'in üzüntüsü ve hayal kırıklığı elbette çok büyüktü. Great Portland Caddesi'ndeki dükkân sahibiyle önceki gibi sonuçsuz kalan bir görüşme daha yaptı, antika süs eşyaları ve bi)lo koleksiyonu yapan birinin eline geçme ihtimali yüksek dergilere ilanlar verdi. Ayrıca *The Daily Chronicle* ile *Nature* dergisine birer mektup yazdı, fakat bunun düzmece bir hikâye olduğundan şüphelenen iki yayın organı da, mektupları yayımlatmadan önce tekrar düşünmesini salık verdi ve ne yazık ki hiçbir destekleyici kanıtı olmayan böylesine garip bir hikâyenin yayımlanmasının, bir araştırmacı olarak ününü kötü yönde etkileyebileceğini bildirdi. Ayrıca, Wace'in kendi işinde acilen yerine getirmesi gereken görevleri vardı. Böyle-ce, bir iki ay sonra, bazı dükkânlara arada bir kendini hatırlatmak için uğraması bir yana, kristal yumurtayı aramaktan istemeyerek vazgeçmek zorunda kaldı ve kristalin izine bir daha rastlanmadı. Arıcak zaman zaman, önüne geçemediği bir coşkuyla en acil işlerini bile bırakıp tekrar araştırmaya başladığını söylüyor ve ben de ona inanıyorum doğrusu.

Maddesi ve kaynağıyla ilgili hususlarla birlikte kristalyumurtanın sonsuza dek bir muamma olarak kalıp kalmayacağı konusunda, şu anda ancak tahmin yürütülebilir. Eğer alıcısı bir koleksiyoncu ise, dükkân sahipleri aracılığıyla Mr. Wace'in soruşturmalarının kulağına gitmiş olmasıbeklenir. Wace, Mr. Cave'in müşterileri olan rahibi ve Şarklıyı bulmayı başardı - bunlar rahip James Parker ve Java'daki Bosso-Kuni'nin genç prensiydi. Bu hikâyenin bazı ayrıntılarını bana aktardıkları için onlara minnettarım. Prensin kristale duyduğu ilginin nedeni sadece merak ve müsriflik ti. Cave satmakta o kadar isteksiz olduğu için almaya heveslenmişti. Ikincibir seçenek olarak, alıcının bir koleksiyoncu değil, sıradan bir müşteri ohnası pekâlâ mümkün. Şu anda kristal yumurta benden bir mil uzakta, olağanüstü özeliklerinden habersiz birinin çalışma odasını süslüyor veya bir kâğıt ağırlığı olarak kullanılıyor olabilir. işte bu olasılıktan ötürü bu anlatıyı, sıradan bir kurgu okuru tarafından da okunabilecek biçimde kaleme aldım.

Konu hakkındaki görüşlerim Mr. Wace’inkilerle aşağı yukarı aynı. Mars’taki direğin üzerindeki kristal ile Mr. Cave’iı kristal yumurtası arasında, şu anda açıklanması mümkün olmayan fizikselbir bağlantı olduğuna inanıyorum; ayrıca ikimiz de, bizim dünyamızdaki kristalin, Marslıların bizi yakından izleyebilmeleri için o gezegenden -muhtemelen çok eski bir tarihte- gönderildiğine inanıyoruz. Diğer direkler üzerindeki kristallerin eşleri de, bizim yerküremizde bir yerlerde duruyorlar muhtemelen. Bu olguları sanrılarla açıklamaya kalkan hiçbir teori yeterli olamaz.

Sihirli Dükkân

Sihirli Dükkânı uzaktan birkaç kere görmüştüm; alımlı küçük nesnelerle, sihirli toplar, sihirli horozlar, harika koniler, vantrilok bebekleri, sepet numarası malzemeleri, normalgörünen iskambil kâğıdı desteleri ve bu tarz şeylerle dolu vitrinin önünden bir ikikez geçmiştim, fakat hiç hesapta yokken Gip’in parmağımdan çekiştirip beni bu vitrinin önüne götürdüğü ve bana onunla içeri girmekten başka seçenekbırakmadığı günekadar bu dükkâna ayak basmak hiç aklıma gelmemişti. Aslına bakarsanız, dükkânın orada olduğunu bile düşünmemiştim —Regent Caddesinde, resim dükkânıyla kuluçka makinelerinden yeni ı,:ıkan civcivlerin dolaştığı yer arasında, makul büyüklükte hir cephesi vardı- ama oradaydı işte. Aşağıda, Circus’a yakın bir yerlerde vey a Oxford Cadde-si’nin köşesûıde, hatta HoDıorn’da olduğunu sanıyordum; yeri hep biraz sapa ve ulaşılmazdı, sanki bir serap gibiydi; fakat şimdi tam karşımızda duruyor, Gip’in vitrin camının üzerinde gezdirdiği tombul işaret parmağı gıcırtılar çıkarıyordu. Cip parmağıyla Kaybolan Yumurtayı göstererek, “Eğer zengin olsaydım,” dedi, “kendime şunu alırdım. Şunu da,” -bunun üzerinde "Ağlayan Bebek-Canlı Gibi’ yazıyordu- “bir de şunu,” - üzerindeki şık kartta ‘Alın ve Arkadaşlarınızı Şaşırtın’ yazan, ne idiği belirsiz bir şeydi.

“Bu konilerin altında,” dedi Cip, “her şey kaybolur. Bir kitapta okumuştum.

“Bak baba, bu da Kaybolan Yarım Peni — nasıl yapıldığını görmeyelim diye bu tarafını üste getirmişler.”

Annesine çekmiş olan sevgili oğlum Cip, ne dükkâna girmeyi teklif etti ne de huysuzlandı; sadece, bilirsiniz ya, parmağımı bilinçsizce kapıya doğru çekiştirerek ne istediğini açıkça belli etti. “Bak,” dedi vc Sihirli Şişeyi gösterdi.

“O senin olsaydı ne yapardın?” dedim; bu ümit verici sorum üzerine yüzü aydınlanıverdi, başını kaldırıp bana baktı.

“Onu Jessie’ye gösterebilirdim,” dedi, her zamanki gibi başkalarını düşünerek.

“Doğum gününe yüz günden az kaldı, Gibbles,” dedin ve elimi kapının koluna koydum.

Cip cevap vermedi, ama parmağımı daha sıkıkav-radı ve böylece dükkana girdik.

Burası bildiğimiz dükkânlardan değildi; bu sihirli bir dükkandı ve sıradan oyuncaklar gördüğünde zıp zıp zıplayan Gip’in hiç sesi çıkmıyordu. Konuşma zahmetini bana bıraktı.

Çok iyi aydınlatılmamış, küçük, dar bir dükkândı bu ve kapıyı arkamızdan kapatırken kapı çıngırağı aynı kederli sesle yeniden çınladı. Yalnız kaldığımız kıwsa süre içinde etrafımızı inceleyebildik. Camla kaplı alçak tezgâhın üzerinde alçıdan bir kaplan —kafasını düzenli olarak sallayan, gözleri ciddi, uysal bir ifadeyle hakan bir kaplan- vardı, birkaç kristal küre, sihirli kartları tutan porselen bir el, çeşitli boyutlarda sihirli balık kavanozları, bir de yaylarını arsızca oynatan edepsiz bir sihirli şapka. Yerde sihirli aynalar vardı; biri insanı ince uzun gösteriyor, diğeri başınızı yutup bacaklarınızı yok ediyor, bir diğeri de sizi kısa ve şişman gösteriyordu; bizbunlara gülerken, sanırım, dükkân sahibi içeri girmişti.

Her neyse, tezgâhın arkasında duruyordu işte. Bir kulağı diğerinden daha büyük, çenesibir botun burnunu andıran, tuhaf görünümlü, solgun yüzlü, esmer bir adam.

Uzun, sihirli ellerini cam tezgâhın üzerine dayamış, “Nasıl yardımcı olabilirim?” diye sorunca, aniden onun farkına vardık.

“Ben,” dedmı, “oğluma birkaç basit hokkabazlık oyunu satın almak istiyorum.”

“Hokkabazlık mı istersiniz?” diye sordu. “Yoksa mekanik bir şey mi? Yerli mi olsun?”

“Eğlenceli bir şeyler var mı?” dedim.

“Hımın!” dedi dükkân sahibi ve bir an düşünüyormuş gibi kafasını kaşıdı. Soma, kafasından bir cam top çıkarıverdi. “Böyle bir şey mi?” dedi ve topu uzattı.

Bu hareketi beklemiyorduk. Hemen her sihirbazın repertuvarında yer alan bu numarayı eğlence yerlerinde sayısız kez görmüştüm, fakat orada bunu beklemiyordum. ‘"Harika,” dedim gülerek. “Değil mi?” dedi dükkân sahibi.

Cip topu almak için elini uzattı ama adamın avcu boştu.

“Cebinde,” dedi dükkân sahibi ve top gerçekten de oradaydı!

“Bu ne kadar?” diye sordum.

“Cam toplar için para almayız,” dedi dükkân sahibi kibarca. ‘"Biz onları,” dedi-konuşurken dirseğinden bir tane daha çıkardı- “bedavaya alıyoruz.” Ensesinden bir tane daha çıkardı ve tezgâhın üzerine, öncekinin yanına koydu. Cip, kendi cam topuna bilgece baktı, sonra soran gözlerini tezgâhın üzerindekilere çevirdi ve gözlerini gezdirerek yaptığı bu inceleme gülümseyen dükkân sahibiiin yüzünde son buldu. “Onları da alabilirsin,” dedi dükkân sahibi, “eğer kusura bakmazsan, bir tane de ağzımdan — *işte böyle!”*

Cip bir anfikrimi sorarcasına bana baktı, sonra büyük bir sessizlikle dört topu bir tarafa bıraktı, ona güven veren parmağımı yeniden tuttu ve kendini bundan sonra olacaklara hazırladı.

“Biz küçük oyunlarımızı hep böyle alırız,” dedi dükkân sahibi.

Bir şakaya katılan birinintavrıyla güldüm. “Toptancı dükkânına gitmektense,” dedim, “böylesi daha ucuz elbette”

“Bir anlamda,” dedi dükkân sahibi. “Sonunda bedelini öderiz gerçi. Ama, insanların sandığı kadar ağır değildir bu bedel. .. Daha büyük numaralarımız için gerekenleri, günlük malzemelerimizi ve istediğimiz diğer her şeyi, şu şapkanın içinden alırız... Ve biliyor musunuz, bayım, kusura bakmayın ama, Hakiki Sihir malları için toptancı dükkânı diye birşey *yoktur.* Tabelamıza dikkat ettiniz mi bilmiyorum - Hakiki Sihir Dükkânı.” Yanağından kartvizitini çıkarıp bana verdi. Parmağını kelimenin üzerine bastırarak “Hakiki,” dedi ve ekledi, “kesinlikle aldatmaca yoktur, bayun.”

Espriyi sürdürmekte ne kadar da kararlı, diye düşündüm.

Nazik bir gülümsemeyle Gip’e döndü. “Biliyor musun, sen, Tam Bu Tşe Uygun Çocuk’sun.” Bunu bilmesine şaşırmıştım, çünkü, disiplin kaygısıyla, bunu evde bile sır gibi saklıyorduk; ama Cip bu sözleri, gözlerini ondan ayırmadan, yılmaz bir sessizlikle karşıladı.

“Yalnızca Tam Bu Tşe Uygun Çocuk’lar bu kapıdan içeri girebilir.”

Ve sanki bunu bir örnekle kanıtlar gibi, kapıda bir tıkırtı ve cırlak bir ses duyuldu. “Bana ne! Bana ne! içeri girmek istiyorum, baba, içeri girmek istiyorum.” Ardından, mağdur bir babanın teselli etmeye çalışan yatıştırıcı sesi duyuldu: “Kapı kilitli, Edward.”

“Ama kilitli değil ki,” dedim.

“Hayır, bayım, kilitli,” dedi dükkân sahibi, “böyle bir çocuğa kapı her zaman kilitli.” O konuşurken küçüğü şöyle bir gördük, sihirli tabelayı tırmıklayan, küçük, beyaz suratlı, tatlı ve abur cubur yemekten rengi

solmuş, şeytani tutkularla azmış, insafsız bir küçük bencil. Şımarık çocuk feryat ederken her zamanki yardımseverliğimle kapıya yöneldiğimde dükkân sahibi, “Faydası yok, bayım,” dedi. Bu arada, ağlayıp duran şımarık çocuk sürüklenerek götürüldü.

Rahat bir nefes alarak, ‘‘Bunu nasıl yapıyorsunuz?” dedim.

Dükkân sahibi elini şöyle bir sallayarak “Sihir!” dedi ve pof! parmaklarının arasından çıkardığı renkli kıvılcımlar dükkânın derinliklerinde gözden kayboldu.

Gip’e dönerek, “içeri girmeden önce,” dedi “Alın veArkadaşlarınızı Şaşırtın kutularından bir tane almak istediğini söylüyordun, değil mi?”

Cip kahramanca bir çaba gösterdikten sonra, “Evet,” dedi.

“Cebinde duruyor.”

Bu şaşırtıcı insan tezgâhın üzerinden eğilerek -gövdesi gerçekten de olağanüstü uzundu- sihirbazlara özgü hareketlerle Gip’in cebindeki kutuyu gözler önüne serdi. “Kâğıt,” dedi ve yaylı boş şapkanın içinden bir kâğıt çıkardı; “ip,” dedive ağzı, içinden sonu gelmez bir ip çıkardığı bir kutuya dönüşüverdi, sonra paketi bu iple bağladı, dişiyle kesip kopardı ve ip yumağını adeta yuttu. Sonra, vantrilok kuklalarından birinin burnunun üzerinde bir mum yaktı, kırmızı mühür mumuna dönüşen parmağını ateşe tuttu ve paketi mühürledi. ‘‘Bir de Kaybolan Yumurta vardı,” dedi ve benim paltomun göğüs cebinden bir tane çıkarıp paketledi, sonra Ağlayan Bebek-Canlı Gibi’yi de.

Paketlerin hepsini Gip’e verdim, sıkı sıkı göğsüne bastırdı.

Gip’in hiç sesi çıkmıyordu, fakat gözleri çok şey ifade ediyordu, paketlere doladığı kollar çok şey ifade ediyordu. Kelimelere dökülmesi imkânsız duygularla doluydu. Bunlar, *gerçek* Sihirlerdi. Birdenbire, şapkamın içinde bir şeyin hareket ettiğini hissettim - yumuşak ve zıplayan bir şey. Şapkamı ani bir hareketle çıkarınca, tüylerini kabartmış bir güvercin-dükkân sahibinin müttefiki olduğu kesin- şapkamın içinden çıkıp tezgâha seğirtti, sonra, sanırım, alçı kaplanın arkasındaki mukavva kutuya girdi.

“Bak sen!” dedi dükkân sahibi, şapkamı çabucak başımdan çekerek, “Kendini bilmez şu kuşa da bak - nereye yuva yapmış!”

Kibar, fakat kendine özgü bir tavırla, insanların şapkalarının dışını temizleyip *içini* ihmal ettiklerinden bahsederken, şapkamı silkeleyerek içinden iki üç yumurta, büyük bir bilye, bir kol saati, yarım düzine kadar o cam toplardan, buruş buruş bir kâğıt ve daha neler neler çıkardı. “Burada her tür şey birikir, bayım... Sadece *siz*değilelbette... Neredeyse her müşteri... hısanların yanlarında neler taşıdıklarını görseniz hayret edersiniz...” Buruşturulup top yapılmış kâğıt tezgâhın üzerinde dalga dalga kabardı, öyle ki adamın sesini duyuyorduk fakat gittikçe büyüyen bu kâğıt topağıonu görmemizi engelliyordu. “Bir insanın saf görünüşünün altında nelerin gizlendiğini kimse bilemez, bayım. Binaların boyalı cephelerinden, beyazlatılmış mezar taşlarından farklı değilizdir...”

Birden sesi kesildi — tıpkı iyi nişan alıp fırlattığınız bir tuğlayı komşunun gramofonuna isabet ct-tird iğiniz andaki gibi bir sessizliğe büründü ortalık, kâğıdın hışırtısıda durdu, her şey bir anda durdu...

“Şapkamla işiniz bitti mi?” diye sordum bir süre sonra.

Cevap gelmedi.

Ben Gip’e baktım, Gip bana baktı; silıirli aynalardaki çarpık yansımalarımız çok tuhaf, ciddi ve sessiz görünüyordu ...

“Artık gitsek iyi olacak,” dedim. "‘Bunlar ne kadar tutuyor söyler misiniz?...”

“Bakar mısınız,” dedim sesimi yükselterek, “faturayı ve şapkamı alabilir miyim, lütfen.”

Kâğıt yığınının arkasından burun çekme sesine benzer bir ses geldi...

“Tezgâhın arkasına bakalım, Gip,” dedim. “Bizimle eğleniyor.”

Gip’i başını sallayan kaplanın etrafından dolaştırdım, tezgâhın arkasında ne vardıbiliyor musunuz? Hiç kimse! Yerde sadece şapkam vardı, bir de, ancak

bir sihirbaz tavşanının olabileceği kadar aptal ve yıpranmış görünen, tefekküre dalmış, sarkık kulaklı, beyaz bir tavşan vardı. Şapkamı yerden aldım, tavşan biriki zıpladıktan sonra yolumdan çekildi.

Gip suçlu suçlu fısıldayarak, “Baba!” dedi.

‘‘Ne var, Gıp ? ” dedim.

“Ben bu dükkânı *çok sevdim,* baba.”

“Eğer tezgâh insanuı kapıya ulaşmasını engelleyecek kadar uzamasaydı birden,” dedim kendi kendime, “ben de sevebilirdim.” Fakat Cip’iıı dikkatini buna çekmedim. “Tavşancık!” dedi Cip, zıplayarak yanımızdan geçen tavşana elini uzatarak; “Tavşancık, Cip’e bir sihir göster!” Ve tavşan bir saniye önce varlığının kesinlikle farkında olmadığım bir kapıdan sıkışarak geçerken gözleriyle onu takip etti. Bu kapı iyice açıldı ve bir kulağı diğerinden daha büyük olan adam tekrar ortaya çıktı. Hâlâ gülümsüyordu, fakat gözleri, memnuniyet ve meydan okuma arası bir ifadeyle bakan gözleri, benimkilerle karşılaştı. Masumane, sevimli bir tavırla, “Sergi salonumuzu görmek ister misiniz, bayım,” dedi. Cip parmağımı öne doğru çekti. Tezgâha dönüp baktım ve tekrar dükkân sahibinin gözleriyle karşılaştım. Sihrin biraz fazla hakiki olduğunu düşünmeye başlamıştım. *“Fazla* zamanımız yok,” dedim. Fakat ben daha lafımı bile bitiremeden, nasıl olduysa, sergi salonunun içindeydik.

Esnek ellerini ovuşturarak, ‘"Tüm mallar aynı kalitededir,” dedi “yani hepsi En Tyi kalitedir. Burada hakiki Sihir olmayanbir şey yoktur, hepsinin de eğlenceli olduğu garanti edilir. Tzninizle, bayım!” Paltomun koluna asılmış bir şeyi çekiştirdiğini hissettmı, sonra, solucan gibi kıvrılan, iblise benzeyen küçük, kırmızı bir şeyi kuyruğundan tutup -bu küçük yaratık elini ısırıyor, debeleniyor ve elinin üzerine tırmanmaya çalışıyordu— hızla tezgâhın arkasına fırlatıverdiğini gördüm. Küçük şey esnek bir kauçuk oyuncaktan başka bir şey değildi elbette, fakat bir an... Adam sıradan bir böcek ısırmış gibi elini sallayıvermişti. Cip’e bir bakış fırlattım, ama Cip sihirli bir sallanan ata bakıyordu. O şeyi görmemiş olmasına sevindim. “Umarım,” dedim alçak sesle ve gözlerimle Gip’i ve kırmızı iblisi işaret ederek, “etrafta *bunun* gibi şeylerden çok yoktur.”

“Bu bizim değil ki! Belki de siz yanınızda getir-mişsinizdir,” dedi dükkân sahibi alçak sesle ve her zamankinden daha göz kamaştırıcı bir gülümsemeyle. “hısanlarrn farkında olmadan Üzerlerinde neler taşıdıklarını görseniz şaşarsınız!” Sonra Gip’e dönerek, “Burada hoşuna giden bir şey var mı?” diye sordu.

Orada Gip’in hoşuna giden pek çok şey vardı. Güven ve saygıkarışımı birifadeyle bu ilginç dükkân sahibine döndü. “Bu bir Silıirli Kılıç mı?” dedi. “Bir Sihirli Oyuncak Kılıç. Ne eğilir, ne kırılır, ne de parmak keser. On sekiz yaşından küçüklere karşı savaşırken sahihini görünmezkılar. Fiyatı büyüklüğüne göre, iki buçuk şilinle yetmiş altı pens arasında değişir. Mukavvaya tutturulıuş bu zırh takımları maceracı küçük şövalyeler içindir ve son derece faydalıdır - güvenlik kalkanı, çeviklik çarıkları, görünmezlik miğferi.”

Gip’in nefesi kesilmişti, “Ah, baba!” diyebildi. Fiyatlarını öğrenmeye çalıştım, fakat dükkân sahibi beni dinlemedi bile. Cip avcunun içindeydi artık; benim elimden çekip almıştı onu; tüm şaşırtıcı mallarını sergilemeye başlamıştı ve hiçbir şey onu durduramıyordu. Bir an güvensizliğin verdiği şüpheye ve kıskançlığa çok benzeyen bir duyguya kapılarak, Gip’in bu adamın parmağını benimkini tuttuğu gibi tutmuş olduğunu gördüm.

Adamın ilginç olduğu kesin, diye düşündüm, ayrıca son derece ilginç sahte malları, gerçekten *iyi* sahte malları var, ama yine de...

Fazla konuşmadan, fakat gözümü de bu hokkabazdan ayırmadan peşlerinden yürüdüm. Ne de olsa, tüm bunlar Gip’in hoşuna gidiyordu. Ve şüphesiz, gitme zamanı geldiğinde buradan kolayca ayrıla-b ilecektik.

Uzun, dolambaçlı bir yerdi bu sergi salonu, panolar, odacıklar ve sütunlarla bölünmüştü, biçimleri çarpıtan aynaların ve perdelerin olduğu, son derece tuhaf görünümlü yardımcıların boş boş gezinip insana dik dik baktığı diğer bölümler, kemerli yoUarla birbirine bağlanıyordu. Tüm bunlar aklımı o kadar karıştırmıştı ki, içeri girdiğimiz kapıyı seçemiyordum.

Dükkân sahibi Gip’e, gerekli işaretler verildiğinde buharsız veya mekanizmasız çalışan sihirli trenler, kapağını açıp bir şeyler söylediğinizde doğrularak canlanan askerlerin bulunduğu çok, çok değerli kutular gösterdi.

Benim kulağım o kadar iyi değildir —söylenen, tekerleme gibibir şeydi— fakat annesinin kulağını alınış olan Cip sözcükleri hemen kaptı. Dükkân sahibi abartıya kaçmadan adamları yerlerine geri koyup kutuyu Gip’e verirken “Bravo! ” dedi, “Haydi , şimdi sıra sende,” ve Cip bir anda askerleri yeniden canlandırdı.

‘‘Bu kutuyu alacak mısın?” diye sordu dükkân sahibi.

“Bu kutuyu alacağız,” dedim, “tabii bize indirim yaparsanız. Aksi takdirde bunu ancak bir Para Babası satın alabilir...” “Aman canım! *Daha neler!”* Dükkan sahibi küçük adamları kutunun içine geri koydu, kapağını kapattı, kutuyu havada salladı ve kutu, kahverengi kağıda sarılmış, iple bağlanmış bir paket oluverdi - *üzerinde Gip’in adı, soyadı ve adresi yazıyordu!* Dükkan sahibi şaşkınlığıma güldü.

“İşte bu hakiki sihir,” dedi. “Hem de alası.” “Benim için biraz fazla hakiki,” dedim bir kez daha. Sonra Gip’e, yapılış biçimleri kendilerinden bile daha acayip olan sihirbazlık numaraları göstermeye koyuldu. Her şeyi açıklıyoı-, tersyüz ediyor, bizim ufaklık da meşgul küçük kafasını bilgiç bilgiç sallayıp onu onaylıyordu.

Onlara katılabilirdim, ama yapmadım. Sihirli dük-kânm sahibi, “Hokus pokus!” diyor, bunu oğlumun cıvıl cıvıl “Hokus pokus”u izliyordu. Fakat beni allak bullak eden şeyler başkaydı. Bu yerin muazzam garabeti kabus gibi üzerime çöküyordu; deyim yerindeyse, burası acayiplik içııde yüzüyordu. Eşyada bile belli belirsiz bir tuhaflık vardı, tavanda, yerde, oraya buraya serpiştirilmiş koltuklarda. Bunlara bakmadığım zaman, eğilip büküldüklerine, ortalıkta dolaştıklarına, arkamda sessizce köşe kapmaca oynadıklarına dair garip bir hisse kapıldım. Yılankavi kornişin üzerinde bile sıradan alçı için fazla canlı kaçan ifadelere sahip masklar vardı.

Sonra birden tuhaf görünümlü yardımcılardan biridikkatimi çekti. Biraz uzaktaydı veanlaşılan benim varlığımın farkında değildi -oyuncak yığınının ve bir kemerin arasından vücudunun ancak üçte binini görebiliyordum- aylak aylak bir sütuna yaslanmış, yüzündeki organlarla korkunç şeyler yapıyordu! En korkuncu da burnuyla yaptığıydı. Bunu sanki hiç işi gücü yokmuş da kendini eğlendirmek için yapıyormuş gibiydi. Burnu başta kısa ve tombuldu, aniden onu bir teleskop gibi oynattı; sonra burun sarktı ve

uzun, kırmızı, esnek bir kamçı gibi olana dek inceldi de inceldi. Kâbus gibi bir şeydi bu! En sonunda burnunu sallayıp bir balıkçının oltasını fırlattığı gibi ileri fırlattı. Aklıma gelen ilk düşünce, Gip'in bunu görmemesi gerektiğiydi. Baktım, Gip dükkân sahibiyle meşguldü ve halinden memnundu. Birbirleriyle fısıl-daşıyor ve hana bakıyorlardı. Gip bir taburenin üzerinde ayakta duruyordu, dükkân sahibielinde büyük bir davul gibi bir şey tutuyordu. "Saklambaç oynuyoruz, baba!" diye bağırdı Gip. "Sen Ebesin!"

Engellemeye fırsat kalmadan, dükkân sahibi büyük davulu Gip'in üzerine geçiriverdi.

Neler olup bittiğini hemen anladım. ''Çıkar onu!" diye bağırdım. "Derhal çıkar! Çocuğu korkutacaksın. Çıkar dedim!"

Kulakları eşit büyüklükte olmayan dükkân sahihi tek söz söylemeden isteneni yaptı ve büyük silindiri bana doğrıı uzatarak içinin boş olduğunu gösterdi. Taburenin üzeri de boştu! Oğlum bir anda yok olmuştu! ...

Uğursuz bir şeyin görünmez bir yerden çıkıp bir el gibi kalbinizi sıkıverdiğini siz de hissetmişsinizdir belki. Esas benliğinizi al r götürür ve sizi gergin, tedirgin bırakır ya hani, ne sakin ne telaşlı, ne ürkek ne de kızgın. Öyleydim işte.

Sırıtan dükkân sahibinin yanma gidip taburesini tekmeledim.

"Bırak bu aptal oyunu!" dedim, "Oğlum nerede?" ‘"Görüyorsunuz ya," dedi davulun içini göstermeye devam ederek, "aldatmaca yok."

Onu yakalamak için elimi uzattım, fakat kıvrak bir hareketle beni atlattı. Tekrar yakalamaya çalıştım, döndü ve benden kaçmak için bir kapıyı iterek açtı. "Dur!" dedim, gülerek uzaklaştı. Arkasından fırladrnı, girdiğim yer zifiri karanlıktı. *Güm!*

"Aman, ödüm patladı! Geldiğinizi görmedim, bayım!"

Regent Caddesi'ndeydim ve kibar görünümlü bir adamla çarpışmıştım; yaklaşık bir metre ötede, afallamış görünen Cip duruyordu. Adamla

birbirimizden özür diledik, Cip döndü, sanki bir an beni kaybetmiş de yeniden bulmuş gibi sevinerek, yüzünde mutlu, küçük bir gülümsemeyle yanıma geldi.

Kollarında dört paket taşıyordu!

Hemen sıkıca parmağımı kavradı.

Bir iki saniye boyunca şaşkınlıktan kalakaldım. Sihirli Dükkânın kapısını görmek için etrafıma bakındım, fakat orada değildi! Ne kapı ne dükkân, hiçbir şey; sadece resim satılan dükkânla civcivli vitrin arasındaki duvar kirişi vardı. ..

Böylesine karmakarışık bir ruh hali içindeyken yapabileceğim tek şeyi yaptım, dosdoğru kaldırımın kenarına vürüdüm ve hir araba durdurmak için şemsiyemi havaya kaldırdım.

Cip sevincinin doruğunda ‘'At arabası,” dedi.

Onun binmesine yardım edip güçlükle adresimi hatırladım ve arabaya atladım. Paltomun cebinde acayip bir şeyin varlığını hissettim, elimle yoklayınca bir cam top buldum. Cam topu ökeyle caddeye fırlattım.

Gip bir şey demedi.

Bir süre ikimiz de konuşmadık.

“Baba!” dedi Gip sonunda, “Orası *çok sıkı* bir dükkândı!”

Bu sözüyle kendime gelip, Gip tüm bu olan biteni nasıl algıladı, diye düşünmeye başladım. Kötü yönde etkilenmişe benzemiyordu, en azından şimdilik, iyi görünüyordu; ne korkmuş ne de şaşkına dönmüştü, sadece o öğleden sonrasını böyle-sine eğlenerek geçirmekten aşırı derecede memnundu, kucağında da dört paket vardı.

Meraktan çatlıyordum! içlerinde ne vardı acaba'? “Şey...” dedim, “ Küçük çocuklar böyle dükkânlara her gün gidemezler.”

Bunu her zamanki kayıtsızlığıyla karşıladı, bir an annesi değil de babası olduğuma ve orada, at arabasında, *coram publico* onu öpemediğime üzüldüm. Sonuç itibariyle, diye düşündüm, olanlar o kadar da kötü değildi.

Fakat ancak paketleri açmaya başladığımızda bundan tam anlamıyla emin oldum. Paketlerin üçünde, askerlerle dolu kutular vardı, bunlar bildiğimiz kurşun askerlerdendi, fakat o kadar kaliteliydiler ki, Gip bunların en hakikisinden Sihirli Oyunlar olduğunu unutmuşa benziyordu; dördüncüsünden de son derece sağlıklı, iştahlı ve iyi huyhı küçük bir kedi yavrusu çıktı.

Paketlerin açılmasını geçici bir rahatlama duygusuyla seyrettim. Cip’in odasında gereğinden uzun bir süre oyalandım ...

Bu altı ay önceydi. Artık her şeyin yolunda olduğuna inanmaya başlıyorum. Kedi yavrusunda tüm kedi yavrularına özgü bir sihir var sadece ve askerler debir albayın düşleyebileceği kadarkıpır-tısız ve itaatkâr görünüyorlar. Peki ya Cip? Zeki bir ebeveyn, Cip konusunda temkinli olmam gerektiğini anlayacaktır.

Fakat bir gün dayanamayıp, ‘"Askerlerinin canlanmasını, kalkıp yürümelerini istemez miydin, Cip?” diye sordum.

“Benimkiler zaten bunu yapıyor,” dedi Cip. ‘"Sadece kutunun kapağını açmadan önce bildiğim bir sözcüğü söylemem gerekiyor.”

“Sonra kendi başlarına mıyürüyorlar yani?” “Ah, *tabii ki*, baba. Bunu yapmasalardı onları sevmezdim ki zaten.”

Buna şaşırmamış gibi göründüm, o zamandan beri bir iki kez habersizce odasına daldım, askerler ortadaydı, fakat sihirli bir şey yaptıklarına şimdiye kadar rastlamadım...

Anlatması öyle zor ki.

Işûı bir de mali yönü var. Faturaları ödemek gibi iflah olmaz bir alışkanlığım vardır. Birkaç kez Regent Caddesine gidip o dükkânı aradım. Fakat artık bu konuda vicdanımın rahat olabileceğini, her kim iseler, Cip’in

isim ve adresini bildiklerine göre, faturayı diledikleri zaman gönderebileceklerini düşünüyorum.

içindekiler